

FRANÇAIS

ENGLISH

ALICEWAPI

ATIKAMEKW

ĀHTEZ

INNU-AIHUN

KANIEN'KÉHA

MI'GMAW

L'ÉTÉ INCROYABLE DE THERIA & LARINIE

ENQUÊTE SUR LA
GESTION DES MATIÈRES RÉSIDUELLES

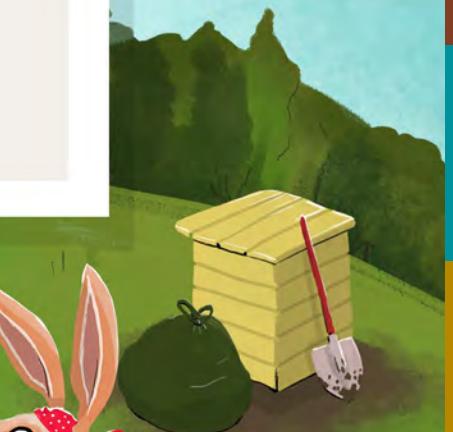
THERIA & LARINIE's INCREDIBLE SUMMER

INVESTIGATION OF
RESIDUAL MATERIALS MANAGEMENT

IDDPNQL

FNQLSDI

IDDPNQL
INSTITUT DE DÉVELOPPEMENT DURABLE DES
PREMIÈRES NATIONS DU QUÉBEC ET DU LABRADOR

FNQLSDI
FIRST NATIONS OF QUEBEC AND LABRADOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT INSTITUTE

CONCEPTION & ÉDITION / PROJECT DESIGN & EDITORIAL

Marie-Hélène Beaudry, chargée de projet/project manager
avec la collaboration de l'équipe de chargées de projet en gestion des matières résiduelles

250, Place Chef-Michel-Laveau, bureau 201
Wendake (Québec) G0A 4V0
Téléphone/Phone : 418 843-9999
Télécopieur/Fax : 418 843-3625
Courriel/Email : info@iddpnql.ca
Site Web/Website : www.iddpnql.ca / www.fnqlsdi.ca

TRADUCTION & RÉVISION / TRANSLATION & REVISION

Français / French	IDDPNQL, Marie-Ève Muller et/and Yakety Consulting
Anglais / English	Casey Roberts et/and Yakety Consulting
Algonquin / Anishinabe / ΑΛΙΣΙΛΑΡΕ	Diane Mowatt
Atikamekw	Nicole Petiquay
Cri / Cree / ᐊiyiyuymuwin / ᐳᐸᓪᐱᔫᐧᐸᐧ	Frances Visitor
Innu / Innu-aimun	Hélène St-Onge
Micmac / Mi'gmaw	Mabel Metallic et/and Joe Wilmot
Mohawk / Kanien'kéha	Akwiratékha Martin

ILLUSTRATIONS & GRAPHISME | ILLUSTRATIONS & GRAPHIC DESIGN

Alex Huot

DÉPÔT LÉGAL | LEGAL DEPOSIT

Dépôt légal - Bibliothèque et Archives nationales du Québec, 2018.
Dépôt légal - Bibliothèque et Archives Canada, 2018

Canada

SOUTIEN FINANCIER | FINANCIAL SUPPORT

Ce projet a été rendu possible grâce au gouvernement du Canada.
This project has been made possible by the Government of Canada.

L'Institut de développement durable des Premières Nations du Québec et du Labrador (IDDPNQL) est heureux de vous partager le sixième volume de sa collection de livres de sensibilisation sur les thématiques du développement durable.

Cette année, les lecteurs et lectrices sont invités à suivre deux bons amis : Theria, une curieuse raton laveur, et Larinie, un goéland dégourdi, à travers leur incroyable aventure à la découverte de la gestion des matières résiduelles.

Les vacances d'été commencent! Après s'être désolé face aux déchets au sol dans la communauté et sur le territoire, le duo rencontre les aînés dans l'espoir d'en apprendre davantage sur la situation. Ces derniers leur racontent comment c'était à l'époque qu'ils étaient encore des enfants et les encouragent à réduire leur consommation. Theria et Larinie sont aussitôt inspirés à mener une grande enquête sur les matières résiduelles.

De fil en aiguille, ils apprennent donc sur la gestion des déchets, le recyclage et le compostage. Ils en apprennent aussi au sujet de la durée de vie des déchets et sur leur empreinte écologique.

En fin de parcours, sensibilisés aux enjeux des matières résiduelles, ils organisent un grand nettoyage communautaire. Tout le monde y participe!

Du coup, ils en profitent pour collecter des témoignages auprès des membres de la communauté au sujet de leurs initiatives écoresponsables. Ces idées inspirantes sont partagées à la fin du récit.

QUI NOUS SOMMES

L'Institut de développement durable des Premières Nations du Québec et du Labrador a pour mission d'offrir aux Premières Nations un carrefour dynamique de services en soutien à leurs démarches pour la santé du territoire et de ses ressources, le développement de communautés durables et la reconnaissance de leurs droits.

L'IDDPNQL développe, entre autres, des projets pour intéresser les jeunes à la protection de l'environnement, à l'étude des sciences naturelles et aux carrières qui en découlent, tout en valorisant les savoirs traditionnels dynamiques, les cultures et les langues autochtones.

L'histoire multilingue est présentée en huit langues : français, anglais, anicinape (algonquin), atikamekw, cri, innu-aimun, mi'gmaw et kanien'kehá:ha (mohawk).

Des exemplaires du livre ont été envoyés aux écoles des Nations visées; le livre en version PDF ainsi que des fichiers audio sont également disponibles en ligne gratuitement sur le site Web de l'IDDPNQL, au www.iddpnql.ca.

De plus, l'IDDPNQL innove cette année et partage un cahier d'activités originales ainsi que six capsules vidéo mettant en vedette les aventures de Theria et Larinie et leur série d'apprentissages sur la gestion des matières résiduelles.

Fondés sur des savoirs écologiques et scientifiques, et mettant en valeur six langues autochtones, ce livre et son matériel complémentaire sont des outils ludiques et éducatifs offerts aux enseignants et enseignantes des Premières Nations, tant dans le domaine des langues que dans celui des sciences et technologies.

Enfin, avec cet ouvrage destiné aux jeunes des Premières Nations, l'IDDPNQL espère participer au renforcement d'un sentiment d'appartenance envers la richesse culturelle des langues autochtones, tout en encourageant de saines pratiques pour la préservation de la Terre-Mère.

Bonne lecture!

The First Nations of Quebec and Labrador Sustainable Development Institute (FNQLSDI) is pleased to share the sixth volume of our collection of books on the environment and sustainable development with you.

This year, readers are invited to follow two good friends: Theria, a curious raccoon, and Larinie, a shrewd seagull, through their incredible adventure to discover residual materials management.

The summer holidays begin! Disturbed by the garbage on the ground, in the community, and on the land, the duo visits the elders in the hopes of learning more about the situation. The elders tell them how things were when they were still children and encourage them to reduce their consumption. Theria and Larinie are immediately inspired to conduct a major investigation of residual materials.

One thing leading to another, they learn about waste management, recycling and composting. They also learn about the lifespan of waste and their ecological footprint.

At the end of their investigation, now aware of the stakes concerning residual materials, they organize a big community clean-up. Everyone participates!

They also take the opportunity to collect testimonials from members of the community about their eco-responsible initiatives. These inspiring ideas are shared at the end of the story.

This multilingual story is presented in eight languages: French, English, Anicinape (Algonquin), Atikamekw, Cree, Innu-Aimun, Mi'gmaw and Kanien'Keha (Mohawk).

Copies of the book have been sent to the schools of concerned nations; the PDF book and audio files are also available online for free on the FNQLSDI website at www.fnqlsdi.ca.

In addition, the FNQLSDI has innovated this year by sharing an original activities book and six animated videos featuring the adventures of Theria and Larinie, and the lessons they learned on residual materials management.

Indeed, based on ecological and scientific knowledge, and highlighting six Indigenous languages, this book and its complementary material is intended to be a fun and educational tool for teachers to teach Indigenous students about languages, as well as science and technology.

With this book, intended for First Nations' youth, the FNQLSDI hopes to help strengthen young people's sense of belonging to the cultural richness of Indigenous languages, while encouraging practices to protect Mother Earth.

Happy reading!

ORGANIZATION

The mission of the First Nations of Quebec and Labrador Sustainable Development Institute is to offer First Nations a dynamic service hub, supporting their actions towards maintaining healthy territories and resources, developing sustainable communities, and promoting the recognition of their rights.

As part of its program, the FNQLSDI develops projects to engage youth in First Nations communities in the protection of the environment, the study of natural sciences, and the pursuit of related careers, while promoting dynamic Indigenous traditional knowledge, cultures, and languages.

Bonjour, je m'appelle Theria!
Hello, my name is Theria!

Et moi, c'est Larinie!
And I'm Larinie.

Cet été, nous avons décidé de passer à l'action pour une Terre-Mère zéro pollution!

Oui! C'est après avoir constaté avec tristesse la présence de plusieurs déchets au sol, dans la communauté et sur le territoire que nous sommes allés voir les aînés. En plus de nous raconter des souvenirs de leur enfance, ils nous ont encouragés à utiliser seulement ce dont nous avons besoin.

Inspirés, c'est ainsi qu'a commencé notre incroyable aventure d'été : nous avons mené une grande enquête sur la gestion des matières résiduelles. Selon nos recherches, les matières résiduelles sont : « Tout résidu de production, de transformation ou d'utilisation, toute substance, matériau ou produit ou, plus généralement, tout bien meuble abandonné ou que le possesseur destine à l'abandon ». *

Autrement dit, c'est tout ce dont on veut se débarrasser... mais, « rien ne se perd, rien ne se crée », nous l'avons bien compris cet été!

Ainsi, nous avons appris sur les déchets, sur le recyclage et le compostage. La cousine de Theria nous a aussi enseignés au sujet de la durée de vie des déchets et sur leur empreinte écologique. À la fin de l'été, sensibilisés aux problèmes de pollution, de surconsommation et à l'importance d'une bonne gestion des matières résiduelles, nous avons organisé un grand nettoyage communautaire. Tout le monde de la communauté y a participé! Nous sommes bien fiers!

Nous en avons profité pour collecter des témoignages auprès des membres de la communauté au sujet de leurs initiatives écoresponsables. Ces idées inspirantes te sont partagées à la fin de notre histoire.

Ce que nous avons appris est tellement important pour la santé de la Terre-Mère, des plantes et des animaux, ainsi que pour celle des humains, que nous avons fait traduire notre histoire en huit langues!

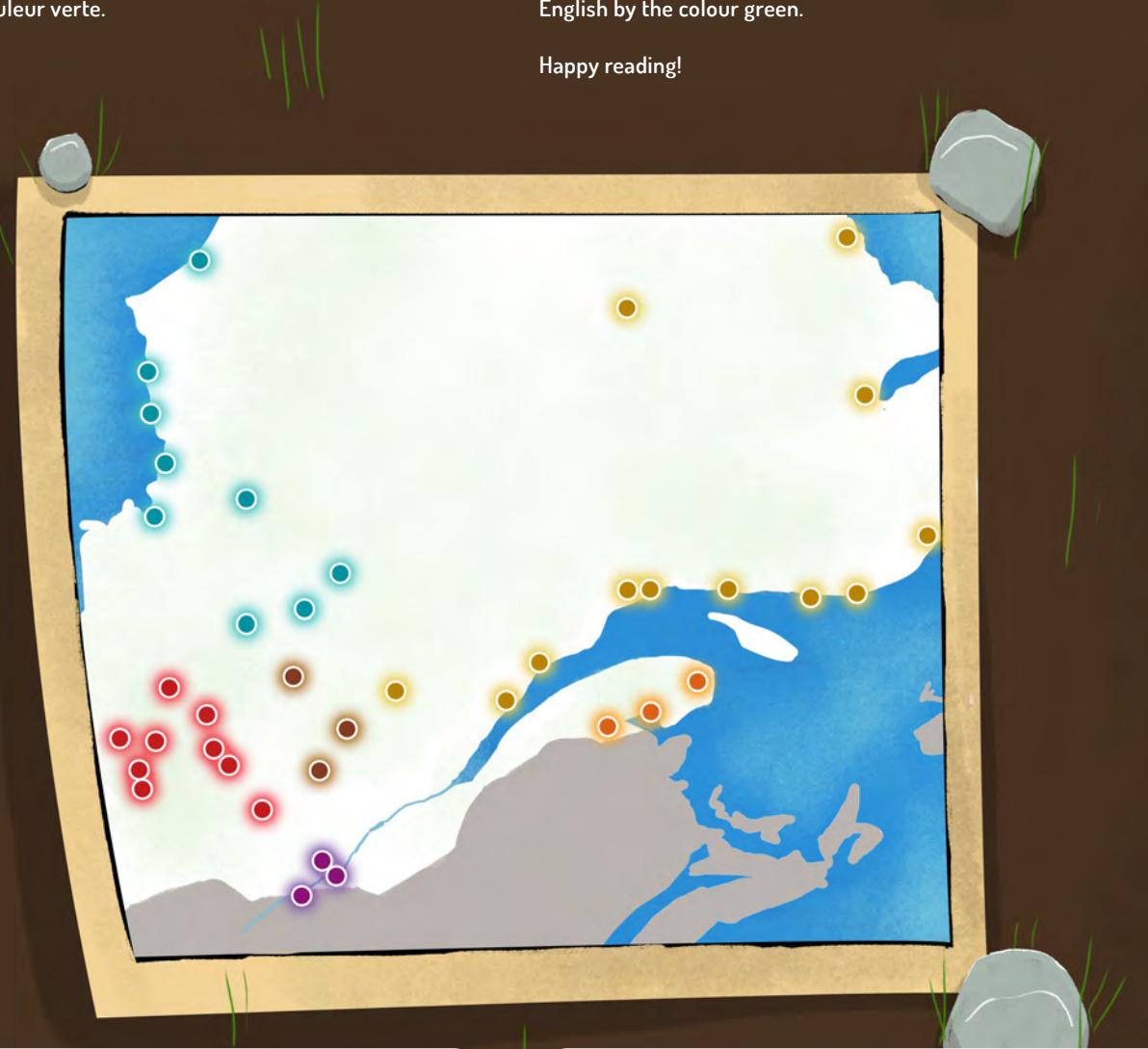
* <https://www.recyc-quebec.gouv.qc.ca/haut-de-page/lexique>

Voici une carte de langues autochtones parlées au Québec. Le livre est séparé en sections : la couleur en marge des pages t'indiquera la langue dans laquelle le texte est présenté. Réfère-toi aux couleurs de la carte pour trouver la langue qui t'intéresse. Le français sera représenté par la couleur grise et l'anglais, par la couleur verte.

Bonne lecture!

Here is a map of Indigenous languages spoken in Quebec. The book is separated into sections: the colour in the margin of the pages will indicate the language in which the text is presented. Refer to the colours on the map to find the language that interests you. French is represented by the colour gray, and English by the colour green.

Happy reading!

● FRANÇAIS / FRENCH

● ALGONQUIN / ANISHINABE / ΑΝΙΣΙΝΑΡΕ

● CRI / CREE / ÎYIYIUYIMUWIN / ငᐱᐱᔨᐱ

● MOHAWK / KANIEN'KÉHA

● ANGLAIS / ENGLISH

● ATIKAMEKW

● INNU / INNU-AIMUN

● MICMAC / MI'KMAQ / MI'GMAW

LARINIE ET THERIA ARRIVENT EN TROMBE CHEZ LES AÎNÉS. RENARDE, LA GRANDE COUSINE DE THERIA, EST LÀ AUSSI. TOUS PROFITENT DU SOLEIL ET DISCUTENT TRANQUILLEMENT.

THERIA : Grand-mère, grand-père, nous sommes allés jouer dans le bois et au parc et nous y avons trouvé plein de déchets. Des canettes de liqueur, des boîtes de jus, de vieux jouets brisés, des bouteilles en plastique écrasées, des emballages de... je ne sais même pas ce que c'était. C'était vraiment «dégueu»!

LARINIE : Et j'ai vu pire encore, en survolant la forêt. Aux bords des chemins, il y avait des sacs de poubelle déchirés, une laveuse défoncée, un squelette de motoneige, plein de vieux pneus et un vélo tout rouillé. J'ai aussi vu pas mal de cartouches de balle de fusil, des vertes et des rouges!

THERIA : Ça nous a rendus bien tristes... Racontez-nous encore comment c'était avant, quand vous étiez des enfants.

73

GRAND-MÈRE : Eh bien, certains d'entre nous sont nés en territoire, dans le bois, et la vie était bien différente à l'époque. On ne gaspillait rien et on respectait la Terre-Mère; c'est ce que les anciens nous ont appris. J'espère bien vous l'apprendre à vous aussi, d'ailleurs! Avant, nos ancêtres utilisaient les matériaux trouvés dans la nature pour fabriquer tout ce dont ils avaient besoin : le bois pour les abris et les ustensiles, le cuir pour les vêtements, l'écorce pour les canots, et tout et tout. Quand un objet avait terminé sa vie, il retournait à la nature, sans laisser de traces.

COUSINE : Ils étaient biodégradables!

THERIA + LARINIE : Biodégra-quoi?

COUSINE : Bio-dé-gra-da-ble : ça veut dire qui se décompose et est facilement transformé par la Terre elle-même, avec l'aide des micro-organismes. Par exemple, un tronc d'arbre tombé au sol ne disparaîtra pas par magie, ce sont les petits insectes et les microchampignons qui s'en feront un festin!

La Terre digère bien les matières organiques. « Rien ne se perd, rien ne se crée, tout se transforme! » Mon professeur disait toujours ça à l'école.

GRAND-MÈRE : Oui, la Terre-Mère est la meilleure pour recycler! Mais maintenant, ses habitants l'ont surmenée. Le monde d'aujourd'hui est confortable, avec des maisons bien isolées, des voitures pour voyager, des ordinateurs pour communiquer et tout le reste, mais avec ces nouveaux objets viennent de nouvelles responsabilités.

GRAND-PÈRE : Heureusement, il y a des jeunes et des moins jeunes curieux et passionnés comme vous qui veulent changer les choses et agir contre la pollution!

Réduire et y penser deux fois avant d'acheter demeure la meilleure idée. Je me contente de ce dont j'ai besoin et je n'en suis pas moins heureux.

THERIA : C'est intéressant! Oui, à bien y penser, Larinie et moi avons maintenant un projet pour l'été : nous allons explorer, apprendre et comprendre ce qui se passe avec tous ces déchets.

Nous trouverons des solutions que nous partagerons avec tout le monde pour assurer un monde plus en santé pour tous!

GRAND-PÈRE : Je suis bien content d'entendre cela! Allez hop, vous avez beaucoup de choses à découvrir!

AUJOURD'HUI, C'EST LA COLLECTE DE DÉCHETS : THERIA ET LARINIE ONT BIEN L'INTENTION DE SUIVRE LES ÉBOUEURS, C'EST-À-DIRE LES TRAVAILLEURS QUI RAMASSENT LES DÉCHETS. NOS DEUX COMPLICES VOUDRAIENT BIEN SAVOIR OÙ S'EN VONT TOUS CES SACS UNE FOIS DÉPOSÉS AU BORD DU CHEMIN. UNE CHOSE EST CERTAINE, ILS NE S'ÉVAPORENT PAS COMME DE L'EAU POUR LE THÉ OUBLIÉE SUR LE FEU!

L'éboueur nous a dit qu'il était important de recycler... Reeeeeeccyyyyyclerrrrr... Tiens, il y a le mot « cycle » dans recycler, comme dans le cycle des saisons ou un tricycle. Peut-être que c'est pour dire qu'un objet commence un nouveau cycle lorsqu'on le met au recyclage?

Je connais ça, moi, le recyclage. J'en fais à l'école. Quand j'ai terminé avec une feuille de papier, je la mets dans le bac bleu plutôt qu'à la poubelle. C'est simple.

Mais qu'est-ce qui se passe ensuite? Est-ce que le papier va au pays des montagnes de papier? Même si tu t'accommodes de peu, je ne t'imagine pas très bien te trouver une tanière dans un tas de boules de papier... Et puis à la maison, ma mère met aussi des bouteilles vides, des emballages de plastique et des boîtes de conserve dans le bac bleu... ça fait un drôle de mélange.

J'ai vu que c'est un autre camion qui ramasse le contenu des bacs bleus au bord du chemin; pas le même que le Grand Glouton. L'autre camion se dirige plutôt vers une sorte de grosse usine. Allons voir ce qui s'y passe!

LA GROSSE USINE, C'EST LE CENTRE DE TRI. LES DEUX COPAINS OBSERVENT LES MACHINES ET LES TRAVAILLEURS, ILS SONT IMPRESSIONNÉS. ÇA GROUILLE DE PARTOUT, ON SE CROIRAIT DANS UNE FOURMILIÈRE.

Ohh là là! Ça bouge vite, ce tapis roulant. Zip zap zoup, mais que font donc tous ces gens?

Et quel vacarme! Il y a beaucoup de machines ici! Trouvons un coin plus tranquille et quelqu'un à qui poser nos questions.

THERIA : Bonjour! Pourriez-vous nous expliquer votre travail?
Qu'est-ce que vous faites avec mes anciens cahiers, ma vieille bouteille de shampoing et les cannes de soupe vides de mon grand-père?

RECYCLEUR : Bonjour mes dégourdis, vous en avez des questions! Bienvenu au centre de tri. C'est simple, ici, notre travail, c'est de trier. Nous collectons les bacs de recyclage, et...

THERIA : LES BACS BLEUS!

RECYCLEUR : Exactement. Puisque les gens y mettent toutes sortes de matières mélangées, nous devons les séparer. Papier et carton, plastique, verre et métal, chacun de leur côté.

THERIA : Ha, ce n'est pas compliqué!

RECYCLEUR : Malheureusement, il faut aussi faire du nettoyage. Certaines matières non recyclables se retrouvent dans les bacs et on doit les enlever. Par exemple, une paire de bas troués, des jouets faits de plastiques mélangés, un cellulaire brisé, des piles ou des planches de bois, on ne recycle pas ça ici.

LARINIE : Qu'est-ce qu'on fait avec ces matières, alors?

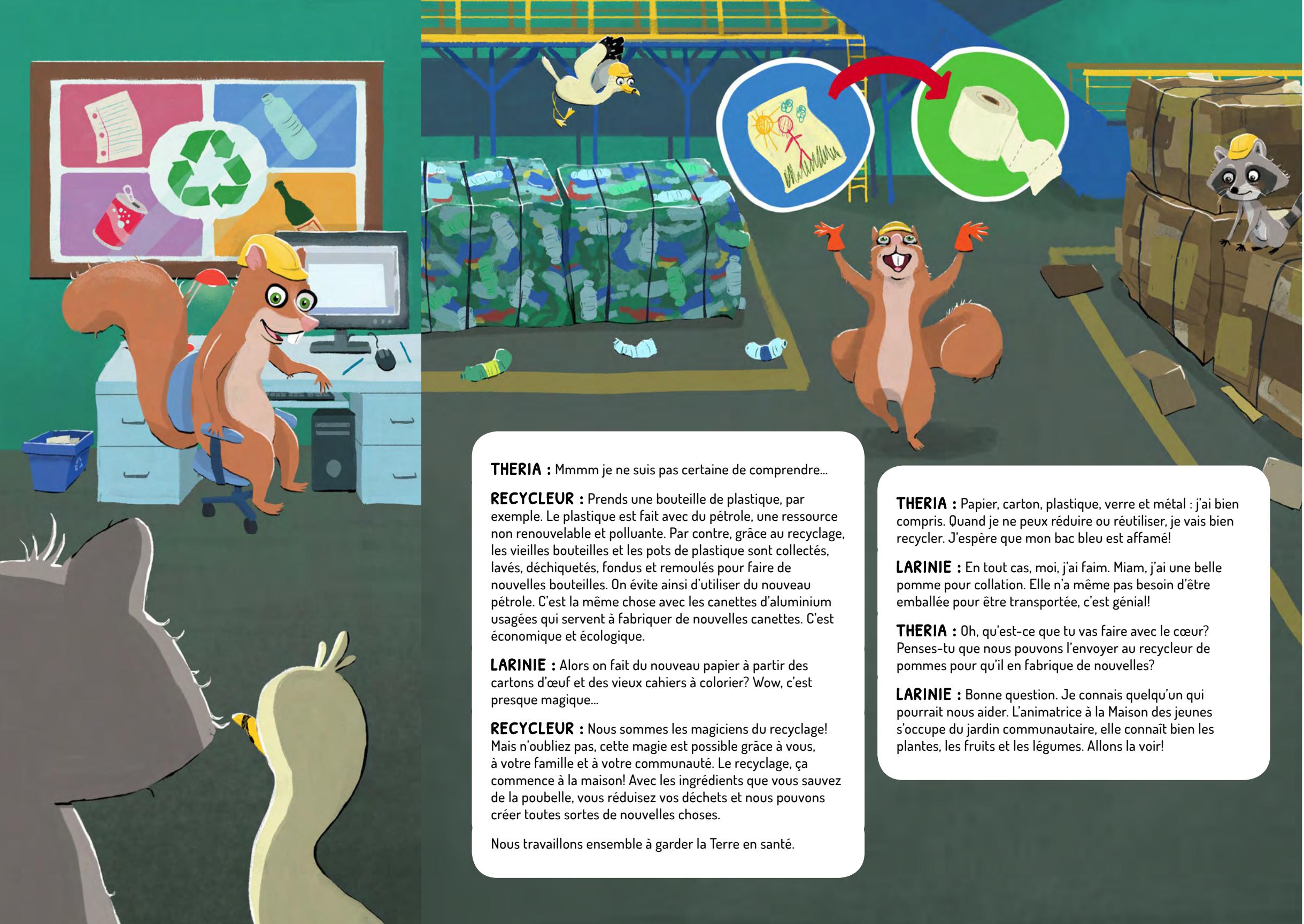
RECYCLEUR : Vous pouvez aller les porter ailleurs, avec vos parents. Pour les vêtements et jouets encore utilisables, vous pouvez aller dans une ressourcerie ou un magasin d'objets usagés pour que quelqu'un d'autre puisse en profiter, et le bois peut aller à l'écocentre. Dans le cas des piles vidées, des restes de peinture, des cellulaires brisés et des ampoules brûlées, ils sont polluants et toxiques, alors il faut les apporter dans des endroits spéciaux qui récupèrent ce qu'on appelle les résidus domestiques dangereux.

LARINIE : Wow, recycler et bien gérer les déchets, c'est un beau défi!

RECYCLEUR : Bien sûr, mais ce n'est pas tellement compliqué. Avec l'aide de tes amis et de ta famille, tu vas y arriver. On t'a sûrement déjà dit que tu es responsable de ce que tu utilises. Alors le plus facile, c'est de n'utiliser que ce dont tu as besoin.

LARINIE : Oui, oui, oui, j'ai bien compris : j'en parlerai avec ma famille au retour. Mais j'ai une autre question : qu'est-ce que vous faites de toutes ces montagnes de déchets une fois triés?

RECYCLEUR : Attention, ce ne sont pas des déchets, bien au contraire! Ce sont de précieuses ressources. Une fois triées, les matières sont vendues à des recycleurs qui fabriquent de nouvelles matières à partir des vieilles. C'est bon pour la Terre-Mère et ça donne du travail à plein de gens!

THERIA : Mmmm je ne suis pas certaine de comprendre...

RECYCLEUR : Prends une bouteille de plastique, par exemple. Le plastique est fait avec du pétrole, une ressource non renouvelable et polluante. Par contre, grâce au recyclage, les vieilles bouteilles et les pots de plastique sont collectés, lavés, déchiquetés, fondus et remoulés pour faire de nouvelles bouteilles. On évite ainsi d'utiliser du nouveau pétrole. C'est la même chose avec les canettes d'aluminium usagées qui servent à fabriquer de nouvelles canettes. C'est économique et écologique.

LARINIE : Alors on fait du nouveau papier à partir des cartons d'œuf et des vieux cahiers à colorier? Wow, c'est presque magique...

RECYCLEUR : Nous sommes les magiciens du recyclage! Mais n'oubliez pas, cette magie est possible grâce à vous, à votre famille et à votre communauté. Le recyclage, ça commence à la maison! Avec les ingrédients que vous sauvez de la poubelle, vous réduisez vos déchets et nous pouvons créer toutes sortes de nouvelles choses.

Nous travaillons ensemble à garder la Terre en santé.

THERIA : Papier, carton, plastique, verre et métal : j'ai bien compris. Quand je ne peux réduire ou réutiliser, je vais bien recycler. J'espère que mon bac bleu est affamé!

LARINIE : En tout cas, moi, j'ai faim. Miam, j'ai une belle pomme pour collation. Elle n'a même pas besoin d'être emballée pour être transportée, c'est génial!

THERIA : Oh, qu'est-ce que tu vas faire avec le cœur? Penses-tu que nous pouvons l'envoyer au recycleur de pommes pour qu'il en fabrique de nouvelles?

LARINIE : Bonne question. Je connais quelqu'un qui pourrait nous aider. L'animatrice à la Maison des jeunes s'occupe du jardin communautaire, elle connaît bien les plantes, les fruits et les légumes. Allons la voir!

Quelle bonne idée de vouloir «recycler» ton cœur de pomme. On ne peut pas recycler les plantes et leurs fruits, mais on peut les transformer pour aider à en faire pousser de nouveaux. Ça s'appelle du compostage. On peut aussi composter des restes de table et du papier à main, par exemple. Venez, je vais vous montrer notre compostière communautaire.

Regarde, Madame la Jardinière a raison. Tu te rappelles les montagnes de feuilles qu'on a faites pour jouer à la cachette l'automne dernier? Il n'y en a presque plus maintenant.

Je suis bien content de voir que les feuilles ont disparu, maintenant que je sais qu'elles sont devenues de bonnes vitamines pour la Terre. Malheureusement, ce n'est pas le cas des vieilles canettes ni des bouteilles de plastique. Elles sont toujours là!

Et je ne suis pas certain que ce soit très bon pour les recycleurs naturels... En plus, si elles n'avaient pas été utilisées, ça aurait été encore mieux!

LARINIE : Mon oncle et ma tante, des médecins, m'ont raconté qu'un jour, ils avaient reçu la visite d'une oie qui se sentait très malade. Ils ont regardé dans son ventre avec leurs instruments. Ils y ont trouvé des mégots de cigarette et des bouts de plastique, tellement qu'ils ont été obligés de l'opérer d'urgence. Tu imagines?

THERIA : C'est terrible, ce que tu dis!

LARINIE : Je me demande combien de temps ces déchets vont rester en forêt si rien n'est fait pour les enlever. Penses-tu que mes enfants et les enfants de mes enfants et ceux des sept générations à venir auront encore la chance de marcher dans une forêt propre? De cueillir des plantes, de trapper, chasser et pêcher des animaux en santé?

THERIA : Je ne sais pas, et ça m'inquiète. Retournons voir ma grande cousine, elle connaît beaucoup de choses... Tu te souviens? Elle nous a appris ce que ça voulait dire biodéra... biodégradable! Elle étudie pour devenir biologiste et travailler à protéger les animaux et les arbres.

ARRIVÉS AUPRÈS DE LA COUSINE, LES DEUX COMPAGNONS LUI RACONTENT LEURS AVENTURES ET LUI PARTAGENT LEURS INQUIÉTUDES.

COUSINE : Wow, vous en avez appris des choses, les jeunes! Je vois que vous avez passé un superbe été! Vous avez malheureusement raison d'être inquiets. Si rien n'est fait, ces déchets sont là pour rester... longtemps!

LARINIE : Longtemps comment?

COUSINE : Ça dépend du type de déchet. Par exemple, combien de temps crois-tu nécessaire pour qu'une gomme à mâcher ou un papier de bonbon se décomposent complètement?

THERIA : De la gomme, c'est sucré, les insectes doivent trouver ça délicieux... je dirais environ 10-15 minutes?

COUSINE : Malheureusement non. Cinq ans peuvent passer avant qu'elle ne disparaîsse complètement. Et si tu veux mon avis, je ne suis pas convaincue qu'une gomme à mâcher soit un bon régime pour les insectes... ni pour qui que ce soit d'ailleurs.

LARINIE : Oh là là... cinq ans, c'est tellement long!

COUSINE : Oui, mais dans le monde de la décomposition, cinq ans, c'est plutôt rapide. Une boîte de conserve abandonnée prend 10 fois plus de temps avant d'être complètement décomposée. Mais il y a pire! Un filet de pêche en nylon prendra 600 ans, et une bouteille de plastique de 100 à 1000 ans. La styrémousse aussi prend 1000 ans à se décomposer, vous vous en rendez compte?

En plus, quand ce genre de matière se met à vieillir et que la pluie et le soleil s'en mêlent, elle se défait en plein de petits morceaux. Les animaux les avalent par accident et ça les rend malades. Comme vous le savez, le long de la chaîne alimentaire, les plus petits sont mangés par les plus grands, qui s'intoxiquent à leur tour. C'est très grave!

THERIA : 1000 ans... waouh c'est vieux comme les mammouths!

COUSINE : Hi hi, non pas si vieux que ça quand même, mais oui, c'est long. Si on retournaît 1000 ans en arrière, les membres de notre communauté seraient les seuls ici. C'était avant l'arrivée des Européens. Peut-être qu'on croiserait un Viking un peu perdu, mais certainement pas de mammouth...

LARINIE : Dis donc, c'est vrai que tu en sais des choses.

COUSINE : Ce que je sais, c'est qu'il faut être responsable de nos déchets. Si on ne fait pas attention, ils polluent la terre et l'eau des rivières jusque dans la mer, salissant ainsi la planète entière.

Grand-mère et Grand-père nous encouragent à respecter la Terre et tous les êtres vivants. Ils nous rappellent que la Terre-Mère est notre seule maison et que tout est relié.

THERIA : Allez, nous sommes des gardiens du territoire. Avec tout ce que nous avons appris cet été, nous pouvons changer les choses et nous devons agir dès maintenant pour sauver notre territoire de la pollution!

NOTRE DUO S'ACTIVE. LE TEMPS PRESSE S'ils VEULENT RÉUSSIR À ORGANISER LEUR GRAND NETTOYAGE COMMUNAUTAIRE AVANT LA RENTRÉE!

Quelle aventure! Nettoyage communautaire ré-u-ssi! Tout le monde a participé : nos camarades d'école, nos familles, les aînés, la gang du bingo, ceux et celles qui font de l'artisanat, l'équipe de la radio, la bibliothécaire, le conducteur de la zamboni à l'aréna, les ados qui travaillent au dépanneur, même la Chef et les Conseillers. Regarde tous les sacs que nous avons remplis!

Nous avons expliqué à tous pourquoi les matières recyclables sont de précieuses ressources, puis nous les avons bien séparés des véritables déchets ramassés.

Grâce à notre initiative, des bacs bleus de recyclage et un bac brun pour collecter le compost seront installés au prochain Pow-Wow. Habitudes changées, pari gagné!

Pendant l'activité et ensuite à la fête, plein d'amis de la communauté nous ont raconté leurs histoires de réutilisation, de recyclage, de compostage, et j'en passe! Le plus beau dans tout ça est de savoir que des gens sont déjà conscientisés et que de nombreuses actions sont en marche pour assurer un avenir plus propre pour tous. Si tu es curieuse ou curieux, les initiatives des gens de ma communauté te sont racontées dans les prochaines pages. Ils sont tellement inspirants et responsables! Nous sommes fière et fier de vivre ici.

Nous avons aussi enregistré nos aventures. Tu peux écouter notre récit en ligne, à partir du site web de nos amis de l'Institut de développement durable des Premières Nations du Québec et du Labrador (iddpnql.ca). Tu y trouveras aussi des vidéos et un cahier d'activité pour continuer tes découvertes.

Tout cela est tellement motivant! Nous voulons adopter de nouvelles habitudes. Toi aussi tu le peux! Tu te joins à nous? Soyons des super-gardiens-du-territoire. Ensemble, passons à l'action pour une Terre-Mère zéro pollution!

Au centre communautaire, il y a une bibliothèque de jouets pour les petits et pour les grands, une bibliothèque d'outils. Pas besoin d'acheter, nous pouvons emprunter. Vive le partage au sein de la communauté!

1

RÉDUIS LA NATURE ET LES GÉNÉRATIONS FUTURES TE DIRONT MERCI!

Pour financer mon équipe de hockey, nous avons décoré des sacs de tissus canevas, utiles pour transporter les achats. Les gens les ont adoptés pour aller au supermarché et le Conseil pense bannir les sacs de plastique dans la communauté. Nous sommes fiers d'avoir eu cette idée.

Tous les matins, je remplis ma bouteille d'eau réutilisable. Parfois, quand j'en ai envie, j'y mets du jus de fruits. Ça m'évite d'acheter des breuvages dans des bouteilles de plastique jetables. Gloup, gloup, gloup : c'est désaltérant et non polluant!

Quand je vais camper dans le bois avec ma famille, nous apportons de la vaisselle réutilisable. J'aime mon assiette ovale et mes ustensiles en métal. Les gobelets en carton, c'est non, et dans la styrémousse, rien ne pousse! En plus, on cueille, on chasse et on pêche de la nourriture santé qui n'est pas emballée. Avec soin, nous prélevons que ce dont nous avons besoin.

J'ai un nouvel habit pour la chasse. Mes pantalons, ce sont les anciens de mon cousin. Ils sont trop petits pour lui, mais parfaits pour mon gabarit. Équipée comme ça, les canards ne me verront pas!

Les déchets électroniques, c'est toxique! Pour me procurer un nouveau cellulaire, j'ai flairé la bonne affaire : j'ai opté pour un modèle usagé. Un choix économique et écologique.

À la maison, je suis responsable du « centre de nettoyage de sacs à lunch »! Quand j'ai mangé mon sandwich ou ma collation, je rapporte le sac à la maison, je lui fais prendre un bain, je le lave bien. Je le fais sécher sur ma mini corde à linge : une corde à sac! C'est rigolo et prêt pour un usage nouveau : 1-2-3 go!

RÉEMPLOIE IL N'Y A PAS PLUS SIMPLE QUE ÇA!

À la maison, je suis responsable du « centre de nettoyage de sacs à lunch »! Quand j'ai mangé mon sandwich ou ma collation, je rapporte le sac à la maison, je lui fais prendre un bain, je le lave bien. Je le fais sécher sur ma mini corde à linge : une corde à sac! C'est rigolo et prêt pour un usage nouveau : 1-2-3 go!

J'ai découpé en grands carrés mon vieux chandail troué. J'ai maintenant de nouvelles guenilles pour frotter mon vélo orangé. Regarde comme ça brille!

LARINIE AND THERIA ARRIVE AT THE ELDERS' HOUSE. THERIA'S BIG COUSIN, A RED FOX, IS THERE TOO. EVERYONE IS ENJOYING THE SUN AND TALKING QUIETLY.

THERIA : Grandmother, Grandfather, we went to play in the woods and the park and we found lots of garbage there. Empty cans, juice boxes, old broken toys, crushed plastic bottles, the packaging of... I don't even know what. It was really gross!

LARINIE : And I saw even worse flying over the forest. Along the roads, there were ripped-up trash bags, a smashed-up washing machine, a snowmobile skeleton, lots of old tires and a rusty bike. I also saw a lot of green and red bullet cartridges!

THERIA : It made us very sad... Tell us again how it was before, when you were still children.

73

GRANDMOTHER : Well, some of us were born out on the land, in the woods, and life was very different at the time. We didn't waste anything and we respected Mother Earth: that's what the elders taught us. That's what I hope to teach you too, by the way! Before, our ancestors used materials found in nature to make everything they needed: wood for shelter and utensils, leather for clothes, bark for canoes — everything. When an object had finished its useful life, it was returned to nature, without leaving a trace.

COUSIN : They were biodegradable!

THERIA + LARINIE : Biodegra-what?

COUSIN : Bio-de-grad-able: it means that it decomposes and is easily transformed by the Earth itself, with the help of microorganisms. For example, a tree trunk that has fallen to the ground doesn't disappear magically, but because the small insects and microfungi have enjoyed a fine meal!

The Earth digests organic matter well. "Nothing is lost, nothing is created, everything is transformed!" My teacher told us this many times.

GRANDMOTHER : Yes, Mother Earth is the best at recycling! But now, her people are overworking her. Today's world is comfortable, with well-insulated homes, cars for travelling, computers for communicating and everything else, but rather, because small insects and microfungi have enjoyed a fine meal!

GRANDFATHER : Fortunately, there are young and old people alike who are curious and passionate like you, who want to change things and act against pollution!

Reduce the amount of garbage you produce and think twice before buying is still the best idea. I try to be content with having what I need and I'm happy living that way.

THERIA : That's interesting! Yes, now that I think about it, Larinie and I could make it a summer project: we're going to explore, learn and understand what's going on with all this garbage.

We'll find solutions that we'll share with everyone to ensure a healthier world for all!

GRANDFATHER : I'm glad to hear that! Get going, you have lots to discover!

TODAY IS GARBAGE DAY; THERIA AND LARINIE'S PLAN IS TO FOLLOW THE GARBAGE COLLECTORS, THE WORKERS WHO PICK UP THE GARBAGE. THEY WOULD LIKE TO KNOW WHERE ALL THE BAGS GO AFTER THEY ARE LEFT ALONG THE ROAD. ONE THING IS FOR SURE, THEY DON'T EVAPORATE LIKE THE WATER IN A TEAKETTLE THAT'S BEEN LEFT BOILING ON THE STOVE FOR TOO LONG!

LARINIE : Hello, we want to become good guardians of the territory and would like to know what you do with all this garbage.

GARBAGE COLLECTOR : Guardians of the territory, good for you! Every week we collect tons of trash bags in this special truck that crushes and compacts waste. I affectionately call it "Big Glutton."

Here, you're on what's called a giant landfill. Several kilometers from the community. The garbage is buried in humongous holes; when one hole gets too full, we dig another one, we fill it, and repeat. But when the whole site gets too full, we have to make it bigger or find a new one. And that's not easy; landfills can pollute the soil, the water, and the air, so nobody wants one in their neighborhood.

THERIA : I get that, it stinks! And there's so much garbage!

GARBAGE COLLECTOR : You know, a lot of this stuff isn't really garbage. Quite a few things could have another life. They could be reused, donated, recycled or composted... And it wouldn't be any more trouble for people.

GARBAGE COLLECTOR : In my opinion, some of it shouldn't ever be used, such as plastic bags and disposable bottles. A cloth bag to carry purchases, a reusable bottle that you fill every day, and you're all set!

THERIA : Hmm, I see. Stuff should only end up here as a last resort?

GARBAGE COLLECTOR : Exactly. Did you know that today, in Canada, we produce the equivalent of 720 kg of waste per person, per year? It's more than the weight of a very large moose! But with effective recycling and composting, we could reduce the amount of landfilled waste by at least half.

That would be so awesome! I could take some time off... And just think how happy Mother Earth would be!

LARINIE : Thank you for helping us. We're going to do our best so that people in the community think twice before throwing anything away. Together, we can heal Mother Earth of her huge stomach ache!

The garbage man told us it was important to recycle ... Reeeeeeeccyyyyycle ... Well, there is the word "cycle" in recycling, as in the cycle of the seasons or a tricycle. Maybe they're trying to say that an object starts a new cycle when it is recycled?

I know about recycling. We do it at school. When I'm done using a sheet of paper, I put it in the blue bin rather than in the garbage can. It's simple.

But what happens next? Does the paper go to the land of paper mountains? Even if you're easily satisfied, I can't imagine that you'll find a cozy den in a pile of paper balls... And at home, my mother also puts empty bottles, packaging and tin cans in the blue bin... it's a weird mix.

I noticed that it was a different truck picking up the contents of the blue bins on the side of the road; not Big Glutton. The other truck is heading towards some kind of big factory. Let's go see what's going on in there!

THE BIG FACTORY IS A SORTING CENTRE. THE TWO FRIENDS OBSERVE THE MACHINES AND THE WORKERS, THEY'RE IMPRESSED. EVERYTHING IS IN CONSTANT MOTION, LIKE AN ANTHILL.

Wow! This conveyor belt is really zooming right along. Clickety clack clack, but what are all these people doing?

And there's so much noise! And so many machines! Let's find a quieter spot and someone who can answer our questions.

THERIA : Hello! Could you please tell us what it is you do here? What's happening to my old notebooks, my old bottle of shampoo and my grandfather's empty soup cans?

RECYCLING WORKER : Hello my young friends, I'm sure you've got a lot of questions! Welcome to the sorting center. It's not that complicated, what we do is sort things. We collect what's in the recycling bins, and...

THERIA : THE BLUE BINS!

RECYCLING WORKER : Exactly. Since people put all kinds of different things in them, we have to sort it. Paper and cardboard, plastic, glass, and metal, each on their own.

THERIA : Hmm, that doesn't seem so complicated!

RECYCLING WORKER : Unfortunately, we also have to remove certain items. Some non-recyclable materials end up in the blue bins and have to be taken out. For example, a pair of torn stockings, toys made of different kinds of plastic, a broken cell phone, batteries, or wooden boards; we don't recycle those things here.

LARINIE : What should we do with those materials, then?

RECYCLING WORKER : You can ask your parents to take them somewhere else. For clothes and toys that can still be used, you can go to a waste sorting and recovery centre or a second-hand goods store so that someone else can enjoy them, and wood can go to the Ecocentre. Things such as dead batteries, leftover paint, broken cell phones and burnt out light bulbs are polluting and toxic, so you have to bring them to special places that recover everything they call hazardous household waste.

LARINIE : Wow, it's a big challenge to recycle and figure out what to do with all this waste!

RECYCLING WORKER : You're right, but it's not as complicated as it may seem. With the help of your friends and family, it's possible. You've probably already been told that you're responsible for what you use. So the simplest thing is to only use what you need.

LARINIE : Thanks, I think I understand: I'll talk about it with my family when I get home. But I've got another question: what do you do with all these big piles of waste once it's sorted?

RECYCLING WORKER : Think about it like this: it's not waste, quite the opposite! These are valuable resources. Once sorted, the materials are sold to recyclers who manufacture new things from material recovered from what's been thrown away. It's good for Mother Earth and it provides work for lots of people!

THERIA : Hmm, I'm not sure I understand...

RECYCLING WORKER : Take a plastic bottle for example. Plastic is made from petroleum, a non-renewable and polluting resource. But thanks to recycling, old plastic bottles and containers are collected, washed, shredded, melted and remolded to make new bottles. This avoids having to use oil fresh out of the ground. It's the same with old aluminum cans that are used to make new cans. It's cheaper and ecological.

LARINIE : So new paper can be made from old egg cartons and used colouring books? Wow, it's almost magical...

RECYCLING WORKER : We're the recycling magicians! But don't forget, this magic is only made possible thanks to you, your family and your community. Recycling starts at home! With the things you save from the trash, you reduce your waste and help us to create all kinds of new things.

We all work together to keep the Earth healthy.

THERIA : Paper and cardboard, plastic, glass and metal: I get it. When I can't reduce or reuse, I'll recycle! I hope my blue bin is hungry!

LARINIE : That reminds me, I'm hungry. Yum, I have a nice apple for a snack. It doesn't even need to be in a package to be transported, it's great!

THERIA : But what are you going to do with the core? Do you think we can send it to an apple recycler to make new ones?

LARINIE : Good question. I know someone who could help us. The woman at the youth center takes care of the community garden and she's very familiar with plants, fruits and vegetables. Let's go see her!

THE TRIO GOES TO THE BACK OF THE COMMUNITY GARDEN. THEIR CURIOSITY IS STIMULATED; THERIA EVEN TAKES OUT HER MAGNIFYING GLASS SO SHE CAN SEE ALL THE TINY DETAILS.

Look, Ms. Gardener is right. Remember the mountains of leaves we made to play hide-and-seek last fall? They're practically all gone now.

I'm glad to see that the leaves are gone, now that I know they've become good vitamins for the Earth. Too bad it's not the same for old cans or plastic bottles. They're still here!

And I'm not so sure that's a good thing for the natural recyclers... And what's more, it would have been even better if they had never been used in the first place!

LARINIE : My uncle and aunt, who are doctors, told me that one day they were visited by a goose who seemed very sick. They looked into its stomach with their instruments. They found cigarette butts and bits of plastic; there was so much that they had to perform emergency surgery. Can you imagine?

THERIA : What you are saying is terrible!

LARINIE : I wonder how long this waste will stay in the forest if nothing is done to get rid of it. Do you think my children, and my children's children, and those of the next seven generations will still have the chance to walk in a clean forest? To gather plants, to trap, hunt, and fish for healthy animals?

THERIA : I don't know, and it worries me. Let's go back to see my big cousin, she knows a lot of things... Do you remember? She taught us what biodegra... biodegradable means! She is studying to become a biologist and her job will be to protect animals and trees.

AFTER MEETING UP WITH THERIA'S COUSIN, THE TWO COMPANIONS TELL HER ABOUT THEIR ADVENTURES AND SHARE THEIR CONCERNs.

COUSIN : Wow, you guys have learned a few things! I see you've had a great summer! Unfortunately, you're right to be worried. If nothing is done, all this trash is here to stay... for a long time!

LARINIE : How long?

COUSIN : That depends on the type of waste. For example, how long do you think it takes for a piece of chewing gum or a candy wrapper to break down completely?

THERIA : Gum is sweet, so the insects must think it's delicious... I'd say about 10-15 minutes?

COUSIN : Wrong, unfortunately. Five years can go by before it disappears completely. And if you want my opinion, I'm not convinced that chewing gum is a good diet for insects... or for anyone else.

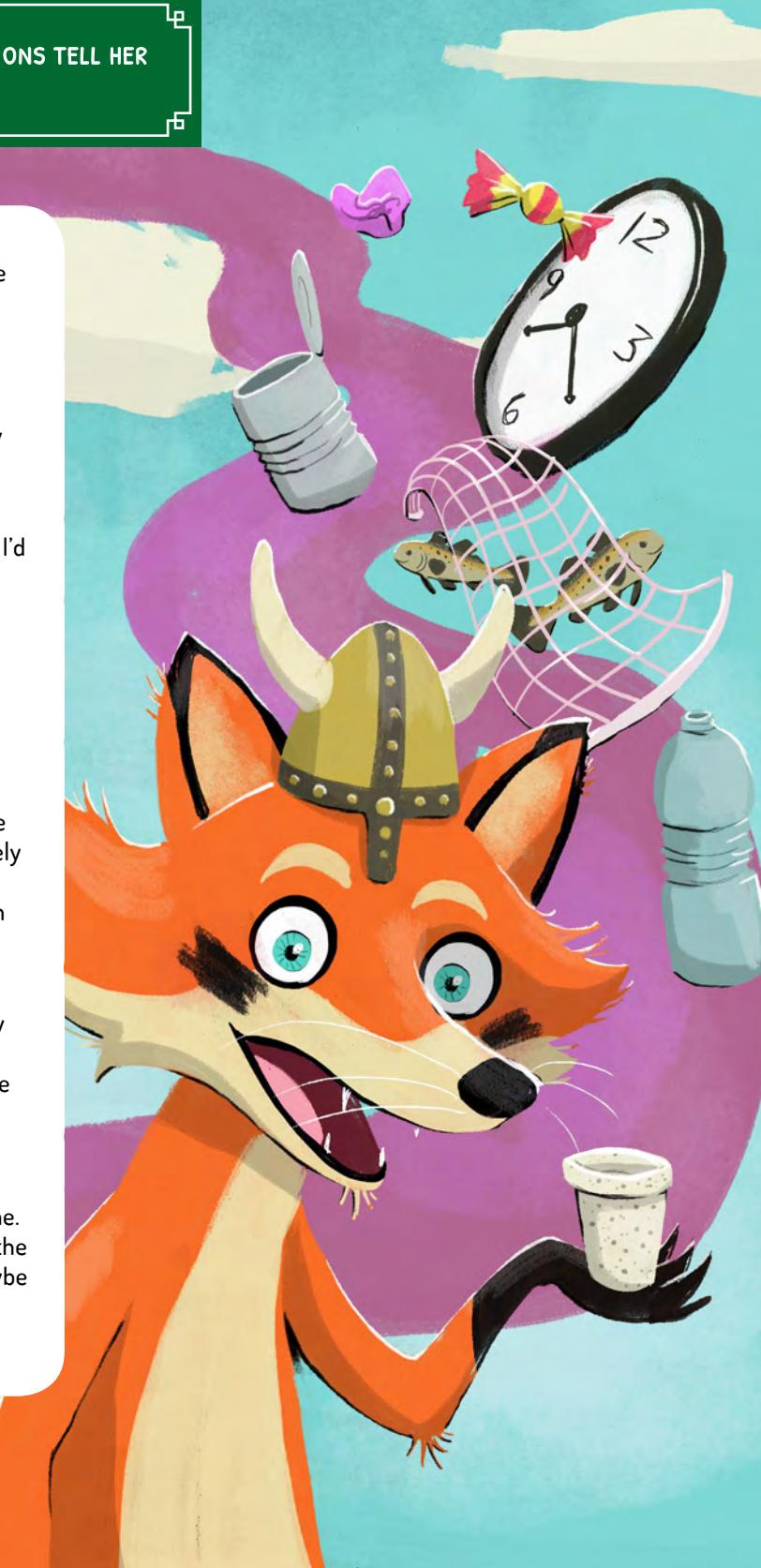
LARINIE : Whoa, five years is such a long time!

COUSIN : Yes, but when we're talking about decomposition, five years is pretty fast. A tin can will take 10 times longer to completely decompose. But there's even worse! A nylon fishing net will take 600 years, and a plastic bottle from 100 to 1,000 years. Styrofoam also takes 1,000 years to break down. Can you believe it?

In addition, when this kind of material begins to age, and rain and sun get in the mix, it breaks up into small pieces. Animals swallow them by accident and it makes them sick. Since you know about the food chain, the smallest are eaten by the biggest, who become poisoned in turn. It's very serious!

THERIA : 1,000 years... wow! That's as old as mammoths!

COUSIN : Well, they're not really that old, but yes, it's a long time. If we went back 1,000 years, our community members would be the only ones here. That was before the arrival of the Europeans. Maybe we would come across a Viking who's a little lost, but certainly no mammoth...

LARINIE : You know, it's true that you know a lot of things.

COUSIN : What I know is that we have to be responsible for our waste. If we are not careful, it will pollute the earth and the water of our rivers all the way down to the sea, making the entire planet dirty.

Grandmother and Grandfather encourage us to respect the Earth and all living things. They remind us that Mother Earth is our only home and that everything is connected.

THERIA : Come on, we are guardians of the territory. With everything we've learned this summer, we can change things, and we have to act now to save our territory from pollution!

LARINIE : Yes, let's make an announcement on the radio. With two or three flaps of a wing, we can organize a community cleanup. Together, we can help heal the Earth and free it from its waste!

THERIA : Great idea! Let's also invite everyone using social media! We'll have a big party, a dance and a feast to congratulate ourselves. Yippee!

OUR DUO GETS IN MOTION. TIME IS RUNNING OUT IF THEY WANT TO SUCCEED IN ORGANIZING THEIR BIG COMMUNITY CLEANUP BEFORE THEY HAVE TO GO BACK TO SCHOOL!

What an adventure! The community clean-up was a success! Everyone was involved: our schoolmates, our families, the elders, the bingo crowd, the craftspeople, the radio team, the librarian, the zamboni driver at the arena, the teens who work at the convenience store, even the Chief and the Councillors. Look at all the bags we filled!

We explained to everyone why recyclable materials are valuable resources, and we removed them from the true garbage we'd collected.

Inspired by our initiative, blue recycling bins and a brown bin for collecting compost will be installed at the next Pow-Wow. A change in habits can change the world!

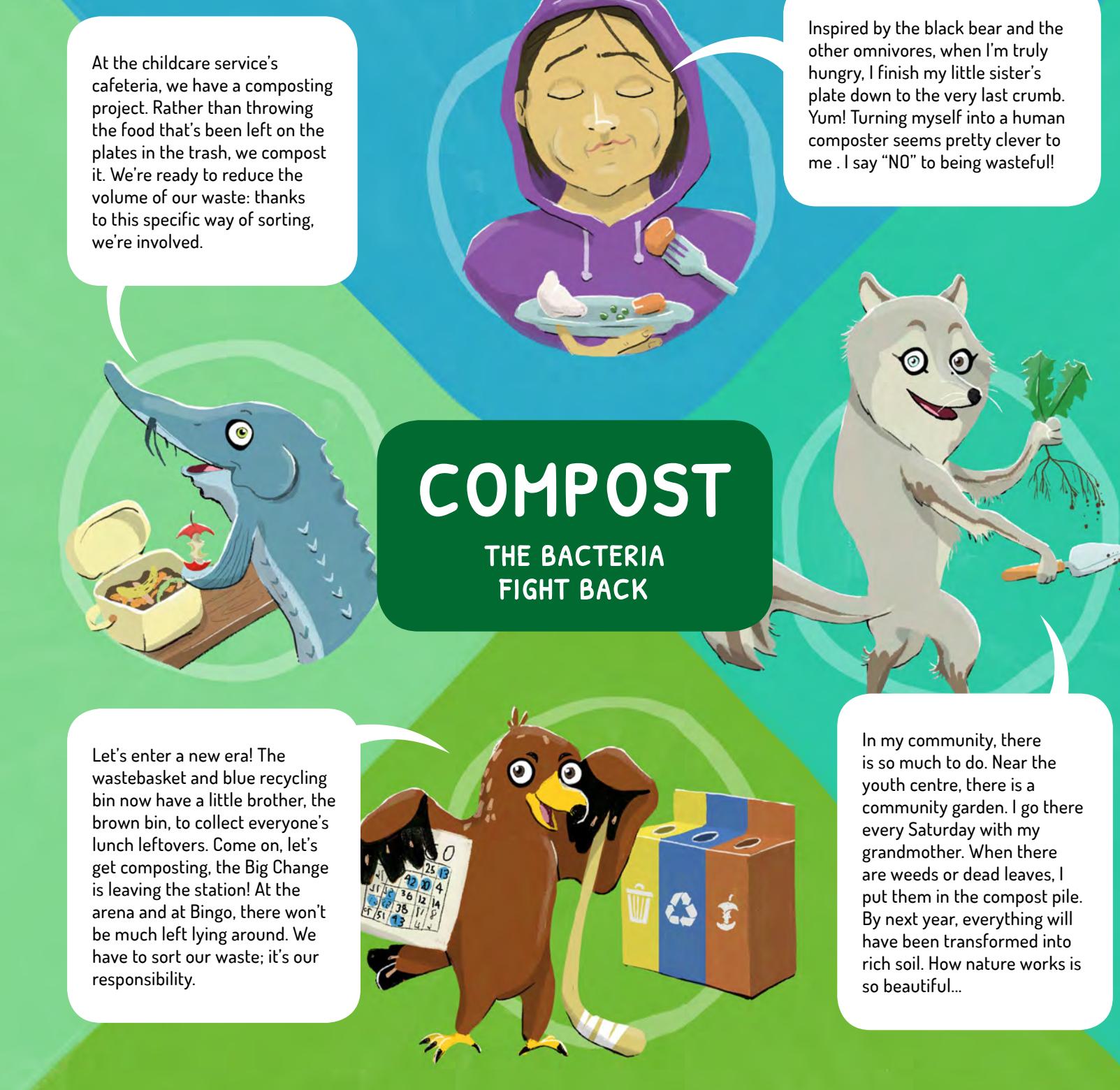
During the activity and then at the party, lots of friends from the community told us their stories about reusing, recycling, composting, and more! The best part is knowing that people are already aware of the problem and that many actions are underway to ensure a cleaner future for all. If you're curious, the initiatives being taken by the people of my community are told in the following pages. They are so inspiring and responsible! We are proud to live here.

We also recorded our adventures. You can listen to our story online, from the website of our friends at the First Nations of Quebec and Labrador Sustainable Development Institute (fnqlsdi.ca). You will also find videos and an activities book to help you discover even more.

This is so motivating! We want to adopt new habits. You can too! Will you join us? Let's be super-guardians of the land. Together, let's take action for zero pollution on Mother Earth!

LARINIE ACITC THERIA KITCI PTCIPAITI8AK KITCI ALISILAREKAK.
8AKOC, THERIA O8ITCIKI8EKA8IЛАЛ, КЕ8ИЛ IIIMA ТЕ. КАКИЛА КЕСИКА
МИЛОКИСКАЛКЕ8AK Е KISISO8АЛК АСИТС РЕКАТС АИАЛИM8e8AK.

THERIA : КОКОМ, COMIS, ЛОРІМІК АСІТС КА ICI
TO8АЛІ8АК ЛІКІ РАРА ICI ОТАМІЛОМІЛ МІТАС КІТСІ
МАЛЕ 8ЕРІЛАСОЛАЛ ЛІКІ МІКАЛАЛАЛАЛ. РІ8АРІКО
СІ8АР08АСАА, МІТІКО8АСС СІ8АР08АСАА,
КЕТЕ ОТАМІЛО8АКАЛАА, МОТААРІКОЛ Е
САЛААССКОТЕКІА, АІАЛОТС 8ІК8ЕСК8ЕМАКАКАЛ
АЛОТСІКОТС РАРА АІАТЕТОЛ. МАЯ КІТСІ
КОТАСІЛАК8АЛ!

LARINIE : ТЕР8Е ТАС АСІТС, МЕК8АТС
Е РАРАМІСЕАЛ. ТСІКІМІКАЛАКАА, МАЛЕ
8ЕРІЛАСОЛАЛ ОРЕТЕ8АА, KISISIPATСІКАЛ МАКАА
Е РІКОСКАА, КЕТЕ КОЛІ8ІТАРАЛ, КЕТЕ КІСІПАСЕЛ
АСІТС КА КІТСІ AK8AKOSIK САСАСАКІ ОТАРАЛ
РАРА АІАТЕ8АЛ. МАЛЕ АСІТС MOSASI18АСАА
КА MISK8АКІА АСІТС КА ОСА8ACK8АКІА ЛІКІ
8АРАТАЛААЛ МОТСІКАА!

THERIA : МАЯ ЛІКІ КАСКЕЛТАЛАЛА...
ТАТИРАТСІМОК КІЛА8А ЕСІЛАК8АКІРАЛ 8ЕСКАТС
МЕК8АТС Е АРІЛОТСІСІ8ІЕК.

KOKOM : МІСА, ЛАЛАТМ ЛІЛА8ІТ ЛОРІМІК КІ ICI АТА8ІКІ8АК, КІТСІ РАКАЛ
ІСІСЕРАЛ 8ЕСКАТС РІМАТИСІ8ІА. КА8ІЛ КЕКОЛ 8АЛАТСІСІКАТЕІЛОРАЛ, АКІ
МАЛАТСІСІКАТЕРАЛ; МІ КА ICI 8АРАТАІКО8АК ЛІКІТСІ АЛІСІЛАРЕМІЛАЛАЛ.
ЕКОЛА ТАС КЕКІЛА8А ЛТАМ ICI 8АРАТАІКО8ЕК ЛОКОМ! 8ЕСКАТС, ЛОРІМІК
ОТІЛІКАТЕРАЛІ КЕКОЛАЛ КІТСІ ОТСІ ОСІТСІКАТЕКІЛ КЕКОЛАЛ КЕ АРАТАКІА :
МІТІКОЛ КІТСІ ЛІРАКАЛІ8АК АСІТС 8ІСІАЛ АРАТСІТА8ІЛАЛ, 8АІАА КАТА
АРАПІСІ КІТСІ ОСІТСІКАТЕКІА РІСІКОЛААЛАЛ, 8ІК8АС АРАТАЛ ТСІМАЛ КІТСІ
ОСІТІКАТЕК, АІАЛОТСІКОТС КЕКОЛ АРАТАЛ ЛОРІМІК. АРІТС ICK8А АРАТАК
КЕКОЛ, 8Е8ЕЛАТ СІКАТЕК А ОТСІМАКАКІРАЛ II КЕКОЛ, КА8ІЛ ТАС
ЛАК8АСІЛАЛ Е РАРА АІАТЕК АЛОТСІКОТС.

O8ITCIKI8EKA8IА : МІЛОЕ ЛА ТІРІЛА8Е КІТСІ KІ8ЕСЕМАКАКАЛ АКІКАА?

THERIA + LARINIE : KІ8ЕСЕМАКАЛ..АКІКАА?

O8ITCIKI8EKA8IА : ТІРІЛА8Е KІ8ЕСЕМАКАЛ АКІКАА : МІ ЕКІТОЛАЛІ8АК
КІСІРІА КІ ТІРІЛА8Е МІКІТАМОМАКАА КІТСІ КОКІ ЛАРАТЕК АРАТСІТА8ІА.
ТАРІСКОТС МІТІК, РЕКАТС КАТА РІК8АТОСАКО8І КІТСІ КОКІ KІ8ЕТС АКІКАА.
КА8ІЛ KІ8АРАТАСІА АЛАМІК РЕКАТС Е АЛІ 8АЛАТ08АС АСІТС ЕТАСІ АМІКОТСІА
КА КІТСІ АКАСЕСІАТСІА МААТСОСЕАА, МАЯ МАКОСЕ8АК ИКІ МААТСОСЕАА!

АКІ МЕКА ОТСАКАКАЛ КЕКОЛ КА РІМАТИСІМАКАЛІК. « КА8ІЛ 8АЛАТСІСЕІЛАЛ
КЕКОЛ, КА8ІЛ АЛІ8АК КЕКОЛ ОСІОМАКАСІЛАЛ, КАКІЛА КЕКОЛ АЛІ РАКАЛ
ІСІЛАК8АЛ! » МІ КАРЕ ЕКІТОРАЛ АКО ЛІ КІКІЛ8АМАКАЕ8ІЛАМ.

KOKOM : ТЕР8Е, АКІ-КІТСОТСОМІЛАЛ МА8АТСІ ОКАСКІТОЛ КІТСІ ЛАРАТОС
КЕКОЛ. ОСАМ ТАС ОКІ OSAMAPATСІТОЛА8А А8ІАКОК АКІЛ. ЛОКОМ КІТСІ
МІЛОТАСІКАЛІ8АА АКІКАА, МІКІ8АМАЛ 8Е8ЕЛАТ САРІКАТЕ8АЛ, ОТАРАЛАЛ КІТСІ
РАРАМІСІАЛ ТАК8АЛОЛ, МАСІЛАТЕРІІКАЛ КІТСІ АІАМІАТС А8ІАК АСІТС МАЛЕ
КЕКОЛ, РЕКІС ТАС АЛІ РАКАЛІСЕ КЕ АЛІ ТОТАМАЛІ ІЛІ ОСКІ ЛАРАТСІТА8ІЛАА.

COMIS : АЛІС 8ІЛ II, МАЛЕ КА ОСКІ РІМАТИСІ8АТС АСІТС МАЛЕ А8ІАКОК,
ОМАМІТОЛЕТАЛА8А КІТСІ МІЛОРИТО8АТС КЕКОЛ, ЕКА КІТСІ 8АЛАТСІСЕК АКІ!

ЛА8АТС РАКІ АСІТС 8Е8ЕЛАТ КІТСІ МІК8ЕЛАТАМАЛ IP8АМАСІ ОТАРІЛІКЕАЛ
МІ8АСІА КІТСІ ТОТАМАЛ. ЕТА ІЛІКІК КЕКОЛ КЕ АРАТСІТО8АЛ КІТА ТІРІСЕ
КІТСІ РІМАТСІО8АКЕАЛ, КА8ІЛ АЛІ8АК КЕКОЛ.

THERIA : КІТСІ МІЛОТАК8АЛ ТЕТАКО! ТЕР8Е ТА II, ЛІЛ АСІТС Larіle ЛІКІ
МІК8ЕЛАТАЛАЛ КЕ ІСІТАІАК КЕ ЛІРІК : ЛІКА АТА КІКЕЛАТАЛАЛ АТІ
ЕСАМАКААКІ 8ЕРІЛАСОЛАЛ КІТСІ KІКІЛОАМАСО8АК АСІТС КІТСІ ЛІСІТОТАМАК
АТІ ЕСІ8ЕРІСІМАКААКІ ИЛІ.

ЛІКА МІКАЛАЛАЛ КЕ ТОТСІКАТЕКІРАЛ АСІТС ЛІКА ТІРАТСІМОМІЛ КАКІЛА
КЕТСІАТАС КІТСІ КІ МІЛО РІМАТИСІТС АКІКАА!

COMIS : ТЕТАКО ЛІМІЛОТАЛ II Е ЛОТАМАЛ! А8ІА ТАС, МАЛЕ КЕКОЛ
ТАК8АЛОЛ КІТСІ МІКАМЕК!

LARINIE : К8е, АКИ КАЛА8ЕЛТАСО8ІЛІК ЛІ8І
КА8Е ІСІТАМІЛ, МІТАС ЛІ8І КІКЕЛТАЛАЛ АТІ
МАІА Е ТОТАМЕКІЛ ІЛІ 8ЕРІЛАСОЛА.

8ЕРІЛАСО8ІЛІ : АКИ КАЛА8ЕЛТАСО8ІЛІК..
МІЛ8АСІЛ! ТАСО ТА8АТЕ, ЛІ МА8АТСІОЛАЛАЛ
КІТСІ МАЛЕ 8ЕРІЛАСОЛІ8АСАЛ ООМА КІТСІ
8ЕРІЛАСОЛ ОТАРАЛІКАК, КІТСІ САЛАКАССКОТЕ8АЛ
РІТИКАМІК. МІТАС ЕСІЛІКАТАМАЛ, КА КІТСІ
ОКАСІКІМІТС ЛІТІСІЛІКАТАА II КІТСІ ОТАРАЛ.

ООМА, КА ИСІ ЛІК8ААКАТЕКІЛ 8ЕРІЛАСОЛА
ІСІЛІКАТЕ ОО8Е КА ТЕІАК, 8АСАК АЛІСІЛАРЕ8АКІ.
КАКІЛА 8ЕРІЛАСОЛАЛ ЛІЛІК8ААЛАЛАЛ ЕКІ
МОЛЕІКАТЕК РІЛАМА. АРІТС КІСРОЛАТЕК,
КОТАК ЛІ МОЛААЛАЛАЛ АКІ, КОТАК КІТСІ
ИСІ КІСРОЛЕТЕКІЛ 8ЕРІЛАСОЛАЛ, МІ КАРЕ
Е ТОТАМАК. АРІТС ЕКА ТА8АТЕК КЕ ИСІ
АТСІКАТЕКІЛ 8ЕРІЛАСОЛАЛ, КАК8Е МІСАТСІКАТЕ
КЕК8АЛ АЛОТС 8ЕТІ РАЛІМА МІКІКАТЕ КЕ ИСІ
АТСІКАТЕКІЛ. КА8ІЛ 8ЕТАСІЛОЛ, ОСАМ ЕКА
ЛАЛІСАЛАТ КІТСІ 8АЛАТСІКАТЕК АКІ, ЛЕДЕ8ІЛ
АСІТС ЛІРІ, КА8ІЛ ТАС А8ІАК ОЛАТА8ЕЛТАСІЛА8А
РЕСОТС ЕСІ ТАСІКЕ8АТС.

THERIA : ЛІ АІСІТОТА8АК, КОТАСІМАК8АЛ! АСІТС
ТАС КІТСІ МАЛЕ8АЛ 8ЕРІЛАСОЛА!

8ЕРІЛАСО8ІЛІ : ОН, МАЛЕ КЕКОЛАЛ МІКОТС
8ЕРІЛІКАТЕ8АЛ. МАЛЕ КЕКОЛ КОТАК КАТА ИСІ
АРАТАЛОРАЛІ : КІТСІ КОКІ АРАТСІСІКАТЕКІЛ,
КІТСІ МІЛІКАТЕКІЛ, КОТАК КЕКОЛАЛ КІТСІ
КІ ОТСІ ОСІТСІКАТЕК КЕК8АЛ КІТІКАЛЕСІ
ЛТА8ІКІСІКАЛ... КА8ІЛ II САЛАКАСІЛОЛ КІТСІ
ТОТСІКАТЕКІРАА.

8ЕРІЛАСО8ІЛІ : елелтамал, мале кекол
КА8ІЛ КАТА АРАТСІСІКАТЕІЛОРАЛІ, ТАРІСКОТС
МАСКІМОЛА АСІТС МОТАРІКОЛ КА 8ЕРІЛІКАТЕКІЛ
ІСК8А АРАТСІТО8АЛІЛ. Кекосіс маскімот КАТА
МІЛОСЕРАЛ КІТСІ АРАТАК, МОТАРІК КА КОКІ
АРАТАК ТАСО КАСІК КІТСІ КІСРОЛӘРАТО8АЛ, МІ
ЕТА!

THERIA : Mmmm, ЛІ АІСІТОАЛ, АРІТС СА МАІА
ТЕР8Е ИСК8А АРАТАКІЛ Кеколаал оома КАТА ИСІ
ТАК8АЛОРАЛІ?

8ЕРІЛАСО8ІЛІ : МІ МАІА II. КІ КІКЕЛТАА
ЛА ЛОКОМ ООМА КА ИСІ ТАСІКЕІАК АКІ, 720
ТІРАРАТСІКАЛ ІЛІКІК РЕСІК А8ІАК КЕКОЛАЛ
8ЕРІЛАСО РЕСІКО РІРОЛ? МІ МАІА ІЛІКІК РЕСІК
МОС ЕЛІКІЛІТС АРІТЕЛТАК8АЛ! ТЕР8Е, АРІТС
КОТАК КЕКОЛ КОКІ ОСІТСІКАТЕК КА 8ЕРІЛАМАЛ
Кекол АСІТС КІТІКАЛЕСІ ЛТА8ІКІСІКАЛ
ОСІТСІКАТЕКІЛ, КАЛАКЕ АРІТА ІЛІКІК КАТА
ТАК8АЛОРАЛІ 8ЕРІЛАСОЛАА КА ЛІК8ЕІКАТЕКІЛ
АКІКАК.

АН..КАТА МІЛ8АСІТОРАЛ, ЛІТА КАСКІ АЛ8ЕРІЛАА
РАКІ... АСІТС АКІ КІТСОТСОМІЛАЛ КЕ8ІЛ КАТА
КІТСІ МІЛ8ЕЛТАМОРАЛ!

LARINIE : МІК8ЕТС ЕКІ 8ІТСІІ8ЕІЕК. ЛІКА
СОКІМІКІМОІЛ КІТСІ ТІРАТСІМО8АК КІТСІ
МІК8ЕЛСІКАТЕК ЛОКОМ ЕКА КІТСІ МАЛЕ КІТСІ
8ЕРІЛАСОЛАЛІ8АК. МА8АСАК, КІКА 8ІТСІАЛАЛ
АКІ КІТСОТСОМІЛАЛ ЕКА КІТСІ АКОСІТС!

8ΕΡΙΑΣΟΙΛ ΚΙ 8ΙΤΑΜΑΚΕ Ε ΚΙΤΑΡΑΤΑΚ ΚΙΤΣΙ ΚΟΚΙ ΟΣΙΤΣΙΚΑΤΕΚ ΚΕΚΟΚΑΛ ΕΚΑ ΚΙΤΣΙ
8ΕΡΙΛΑΜΑΛΙ... ΚΟΚΙ ΟΣΙΤΣΙΚΑΤΕ ΚΕΚΟΛ... ΚΙ8ΑΡΑΤΑΛ ΛΑ Ε ΚΟΚΙ ΡΙΜΑΤΙΣΙΜΑΚΑΚ ΚΑ
ΚΟΚΙ ΟΣΙΤΣΙΚΑΤΕΚ ΚΕΚΟΛ ΤΑΡΙΣΚΟΤΣ ΕΛΙ ΡΙΡΟΛΑΚΑΚ ΡΕΣΙΚΟ ΡΙΡΟΛ, ΚΟΚΙ ΛΤΑ8ΙΚΙΑ?

ΛΙ ΚΙΚΕΛΤΑΛ ΛΙΛ ΙΙ ΚΟΚΙ ΟΣΙΤΣΙΚΑΛΑ. ΚΑ ΙΚΙ ΚΙΚΙΛΟΑΚΑΚΟΣΙΑΛ ΜΙ
ΕΤΟΤΣΙΚΑΤΕΚ. ΑΡΙΤC ΙCK8A ΑΡΑΤCΙΤΟ8ΑΛ ΡΕCΙΚ8εC8ε MASΙЛАΙΚΑΛ,
ΚΑ 8AK8I OC8A8ACK8AK KITCI AKIKOKAK ΛΙΚΑ ΙCΙ ΑΤΟΛ ΑΡΙΤC 8ΙΛ
8εPΙΛΑSOΛI8ACIKAk. 8εTΑL II.

8ЕКОЛЕД КЕ ІЛАРАТАКІЛ МІЛА8АТС? ЛІМІСІ ЛА КАТА ОК8АТЕТОЛ 8АІЕС ІЛІ
MASІЛАІКАЛАА? KASA PАРАСІЛе О8АС KITCI TACІКЕІАЛ KІТА ІЛАРАТСІТОСІЛАА
ІЛІ MASІЛАІКІЛОСАА... МІ КЕ8ІЛ ЕТОТАК ЛІТСОТСОМ, MASІЛАІКІЛОСАА, РІ8АРІКО
КАСКАЛЕІКАЛААЛ, КА ЛІКІТЕК 8ІК8ЕСК8ЕМАС, КАКІЛА ІЛІ МА8АТОТЕ8ААЛ ПІМА КА 8АК8І
ОСА8АСК8АК KITCI AKIKOKAK.

ЛІАРАТАЛ Е РАКАЛАК КІТСІ ОТАРАЛ КА МОСІКІЛАКІЛ ІЛІ КА 8АК8І ОСА8АСК8АКІЛ КІТСІ АКІКОЛ ТСІКАК8АТС МІКАЛАКАК; КА8ІЛ ТАРІСКОТС КОТАК 8ЕРІЛАСО8ІЛІ КІТСІ ОТАРАЛ ІСІЛАК8АСІЛОЛ. РАКАЛ IPISOMАКАЛ ACITC, 8ЕТІ КІТСІ МІКІ8АМІЛІ IPITE. ACK8Е ICATALА АТА ІЛАРИТАЛ 8ЕКОКЕЛ ЕЛАКАМІКАК 8ЕТІ!

ИІ8Е КІТСІ МІКІ8АМ, МІ ІІМА ЕСІ МА8АТОЛІКАТЕКІЛ ҚЕ АРАТАКІЛ КІТСІ КОКІ ОСІТСІКАТЕК КЕКОЛ. МІТСІ ЛІСІЛ 8ІТСІ8АКАЛАК ОКАЛА8АРАТАЛА8А ЕЛАКАМІКІСІ8АТС МІКІМО8ІЛЛІК, МАМАКАТЕЛТАМОК. КАКІЛА А8ІАК КЕКОЛ ІСІТА8АК, ТАРІСКОТС ЕЛІКОСАК ОМІКІ8АМІ8А.

8есата ла!! КИСИРІТЕ ІІ КА
РІМІРІТЕК АРАТСИТА8ІЛ, АЛІКА
8еколел есіТА8АТС ИКІ КАКІЛА
А8ІАКОК?

КОТАЦІ КІСІ8е! ТЕТАКО
МАЛЕ ООМА КА РІМІРІТЕКІА
АРАТСІТА8ІЛА! АСК8е КА ИСІ
РЕКАТАК ІСАТАЛ МІТАС КІТСІ
КІ КАК8еTCІМАІАК А8ІАК ПАКІ
КЕКОЛІ.

THERIA : 8e! KALA RAKI KI 8ITAMAKEIA 8EKOLED KIMIKIMO8IA? 8EKOLED ETOTAMEKIL
8ESEKATC LITOSCIPIKAAL MASILAIAKALA, KASIKOLAMALI LI KISIPPIKAIAL MOTAARIKOL, COMIS
KA CIKOLAKIA OTAPORIMI KASCALEIAKALA?

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : 8e KILA8A KA OSCIRIPATISIEK, RAKI MALE
KEKOL KI KAK8ET8EM! MILO PICAOK OOMA KA ICI MA8ATOLOKATEKIA KOTAK KECOK KITCI KI KOKI
OSITCIKATEK. KITCI 8ETAA OOMA ECTAIAK, LIMICI LIIT OLATOLALLA RERAKAL IAPRATCIA8IAA.
LI MA8ATOLOLALLA KITCI AKIKOL KA ICI PITCISIKIA KE APATAKIA KECOK KITCI KOKI OSITCIKATEK,
ACITC...

THERIA : KA 8AK8I OC8ACK8AKIA KITCI AKIKOL!

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : MI MAIA II. ALOTSIKOTC KECOKALA IIMA
ICI PITCISILOA KITCI AKIKOL, RALIMA TAC LIMIKITALLA KA RERAKALAKIA KECOKALA MA8ASAK
KITCI ICI ATEKIA. MASILAIAKAL RECIK, KA LIKITEK 8IK8ECK8EMASAL, OLAKAL, PI8ARIK, KAKILA
ECSAMAKAKIA ICI MA8ATOLOKATE8AL.

THERIA : KA SA II KITCI SALAKASILOL!

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : RALIMA RILAMA LI KISIASOMIA LIATM
EKA IIMA KA ICAMAKAKIA. LALTAM IAI KASIA IIMA ICAMAKASIA8A LA KI ICI ATCIKATEKIA KE
APATAK KITCI KOKI OSITCIKATEK KECOK, LI TA8ATOLOLALLA. TARICKOTC, KA RAKOLEAKIA
ACIKAAL, OTAMIO8AKALA ALOTSC IA LAKALEAK, KETE KA PAPAMI8ITCIKATEK ALIM8EP18ARIK,
MA8ATO8ARIKOL, LARAKISAKOL, KASIA IAI KALAE8ELTCIKATESIA8A OOMA.

LARINIE : ATI TAC ECI ATCIKATEKIA IAI KECOKALA?

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : ALOTSIKOTC TAK8AL KE ICI8IT08ALIA,
KI LIIKIO8A KIKA KAK8ETCIMA8A. CIKO8I ATA8EKAMIK KIKA ICI8IT08A KECOKICAL ACITC
OTAMIO8AKALA KIAPATC KA MIA8ACIKIA KITCI APATAKIA. LARAKISAKOL 8IA TAK8AL ECI
MA8ATCITCIKATEKIA. KA TCAKISIKIA MA8ATO8ARIKOL, KETE CICOPRIKAAL, KA RIKOSEK KA
PAPAMI8ITCIKATEK ALIM8EP18ARIK ACITC KA ICK8ATEKIA ORIK8ATCIA, KAKILA IAI KASIA ALOTSIKOTC
MIA8ACISIAO KITCI ICI 8EP18AKATEKIA, RALIMA 8E8ELTA KATA MIKTCIKATE8AL. KA LALISALAKIA
8EP18ASO8A ICI8I8AKATE8AL IAI.

LARINIE : 8ESA LA! RAKI SA II MICA KITCI KAK8E MA8ATCITCIKATEK KITCI KOKI OSITCIKATEK
KEKOL ACITC K8AIK KECOK KITCI 8EP18AMAL!

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : TERPE TA II, REKIC KASIA SALAKASILOL.
KAKILA K18ITC18AKALAK ACITC KI LIIKIO8AM, TARICKOTC KIKA KACKITO8A. KETCI8ATC KIKI
8ITAMAKO, KIL KIT ILELTAKOS 8E8ELTA KITCI TOTAMALIA 8EKOLED KA APATCITO8ALIA E PIMATISIAA.
MA8ATCI KE 8ETISIAA TAC, ETA KA LTAE8ELTAMAL KECOK KIKA APATCITO8AL KASIA ALI8AK.

LARINIE : AOTE, AOTE, AOTE, LIISITOTAA : LIIKA TIPATCIMOT8AK KAKILA LIRESIKOTELAM
ACITC K18EAL. KIAPATC KOTAK KECOK : ATI ECSAMAKAKIA KAKILA IAI KA OK8ATEKIA 8EP18ASO8A
ACITC ICK8A MIKITAMAKIA?

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : KASIA IAI 8EP18ASO8A ICI8I8AKATE8AL,
KASIA PARACI8 8IA !!! KITCI KITAPATALO IAI KITCI KOKI APATAKIA. ACITC ICK8A
MA8ATOLOKATEKIA, ATA8ALI8A IAI KITCI KICRILATO8ATC A8IAKOK KA KACKITO8ATC KITCI LAPI
OSITO8ATC KOTAK KECOK. MIA8ATC KATA KOKI APATALO KETE KECOKALA. KITCI MIA8ACIA E
MIK8E8IMAKALI8ATC KI KITCOTCOMIAA ACITC MALE A8IAK MIKIM08IA OTISI!

THERIA : MMM KASIA KETCI8ATC LIISITOTAA...

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA :
KALAE8APATAK RECIK KA LIKITEK MOTARIK. AKI PIMITE KI
APATAL KITCI OSITCIKATEK KA LIKITEK II8E 8IK8ECK8EMAS,
KASIA KOKI OSIOMAKASIAO AKI PIMITE AKIKAK, ICK8A
APATCITO8AL KASIA KOTAK KATA TAK8ASIAO ACITC 8I
MA8ATCISE AKI APITC 8EP18AMAL. REKIC TAC APITC
KOTAK KECOK KOKI OSITCIKATEK KECOK, KETE MOTARIKOL
ACITC 8IK8ECK8EMASAL KI ICK8A MA8ATOLOKATEKIA, KOTAK
MIA8E KITCI LIKISIKATEK KIAPATC KOTAK MOTARIKOL KITCI
OSITCIKATEKIA. KASIA MAMAKATC AKI PIMITE KIAPATC KATA
APATASIAO KITCI OSITCIKATEKIA. MI TARICKOTC PI8ARIK
MOTARIKOL, LIKISI8ATE8AL. KASIA MALE AKITAK8ASIAO
KITCI TOTCIKATEK ACITC AKI MA8ATCITCIKATEK.

LARINIE : KOTAK SA OSITCIKATEK OSCI MASILAIAKALA,
EKI APATCITCIKATEKIA 8A8 MITIKO8ASAL ACITC KETE
MASI8IPIKE MASILAIAKALA? 8ESA LA.. MAIA MAMATA8ISE..

KA MA8ATOLOKIA KE KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA : MAIA
LI MAMATA8ISIMIL LIA8IT KA MA8ATOLOMAKIA KECOKALA
KITCI KOTCI OSITCIKATEKIA! KASIA 8ALIKEKEKOL, RALIMA
KITCI MIA8E KAMATA8ISIA, KI8A KIKA 8ITC18EM
KIRECIKOTELAMIA8AKAK ACITC KIT ALI8I8APARE8AKIMIA8AKAK!
LIATM KIMIKI8AMIK KIKA MOSALIKALALAA KE APATAKIA
KEKOKA KITCI KOKI OSITCIKATEK KECOK! LIKIK KEKOKA
KE MA8ATCITO8EK, MI LIKIK LA8ATC RAKI 8EP18ASO8A KE
TAK8AKIA ACITC OSCI KECOKALA KATA OTCI OSITCIKATEK.

MA8ASAK MIKITATAA KITCI MILO PIMATISIMAKAK
KITAKIMI8A.

THERIA : MASILAIAKAL, MASILAIAKAL MITIKO8ASAL, OLAKAL
KA PASIKAK, PI8ARIK : LI LIISITOTAA 8E8ELTA. APITC
ATC18I8AMALIA KE APATCITO8AL KECOK KOTAK EKA KACKI
KOKI APATCITO8AL, IIMA KA ICI MA8ATOLOKATEK KITCI
KOKI OSITCIKATEK KECOKALA LIKA ICI ATOL. TERI8AK SA
OKACIKIMIMAKAK KA 8AK8I OC8ACK8AK KITCI AKIK.

LARINIE : ALI8 8IA LIA, ACA LI8I 8ISIA. MMM, KITCI
MIA8OKOSI 8APIMIA RAKI KITCI 8ISIAA. KASIA AA
MAMAKATC 8IK8ECK8E8AKALI8ISI!

THERIA : OH, ATI KE ICI ASATC KI 8APIMIA RAKESAL? KALA
KA ICI KOKI OSITCIKATEKIA KECOKALA MIA8ESEI8AL KITCI
ICI ASAKALI8ATC KITCI KOKI TE8ATC 8APIMIAK?

LARINIE : ATITOK MAIA. A8IAK LIKIKELIMA KITCI KACKI
8ITC18AKAK. KA OSCI PIMATISI8ATC MIK18AMIKAK
MIKIM08IA OMIKITAA KITIKALAESI AKIL, MALE OKIKELEAL
MIA8ACIA, 8APIMIAK, ACITC RERAKAL KITIKALAESAL. A8IAK
LATA 8APAMATAA!

ІЛАРІЛ, ТЕР8ЕКОРАЛ КІТІКЕ8ІЛК8Е.
КІМІКА8ІЛАЛ ЛА КА КІТСІ
ІСРАТЕКІРАЛІА ЛІРІСАЛ КА ІСІ
ОТАМІЛО8АКОРАЛ ТАК8АКОК ЕСІ
КАСО8АКОРАЛ? АЛА8ІС АСА ТАК8АЛОЛ.

ЛІ КІТСІ МІЛ8ЕЛТАЛ Е 8АРАТАМАЛ ЕКІ
ТСАКІСЕКІЛ ІЛІ ЛІРІСАЛ, ЛІКІКЕЛТАЛ АСА
ЛОКОМ ЕКІ РІКІКІСЕКІЛ АКІКАК КІТСІ ОТСІ
МІТСІМІМАКАК КІТСІ МІЛОРІМАТИСІМАКАК
АКІ. АЛІС 8ІЛ, КА8ІЛ ІІ ІСІСЕІЛОЛ
РІ8АРІКО МОТАРІКОЛ КЕК8АЛ КА ЛІКІТЕК
8ІК8ЕСК8ЕМАКО МОТАРІК. КІАРАТС ІІМА
АТЕ8АЛ!

КА8ІЛ АСІТС ЛІТІЛЕТАСІЛ КІТСІ МІЛ8АСІК МОТСІКАК
МАЛТСОСЕСАК КІТСІ МІТСІ8АТС. ЕКА КІ АРАТАКІРАЛІА
ЛА8АТС КАТАКІ МІЛОСЕРАЛ!

LARINIE : АІСІСЕС АСІТС АІСІКОС, МАСКІКІ8ІЛІК,
ЛІКІ ТАТІРАТСІМОТА8ІКОК ЛІКОТІА ЕКІ МІКІМА8АТСІЛ
РесіК ЛІКАЛ ЕКІТСІ АКОСІАТСІЛ. ОКІ САР8АМА8АЛ
ОМІСАТІКАК. ЛАСЕМА СІК8АКІСІЛАЛ АСІТС КА
ЛІКІТЕК 8ІК8ЕСК8ЕМАС ОКІ МІКАЛА8АЛ РІТІКАМІК
ОМІСАТІКАК, РАЛІМА 8ІРАТС ОКІ МАТИСА8А8АЛ. КІ
МІКА8ІЛАЛ?

THERIA : КОТАТАКАМІК, КА ИКІТО8АЛ!

LARINIE : АЛІКА ІЛІКІК КЕ АТЕКІЛ ІЛІ 8ЕРІЛАСОЛА
ЛОРІМІК КІСРІЛ ЕКІ МА8АТСІСІКАТЕКІЛ. КІТІЛЕТАЛ
ЛА КІТСІ РАІЕКАЛІК ЛОРІМІК АРІТС ІСА8АТС
ЛІТАРІЛОТСІСІМАК АСІТС ОТАРІЛОТСІСІМІ8А
АСІТС КАКІЛА ЛАКЕ КЕ АЛІ РІМАТИ8АТС? КІТСІ
КАСКІ ЛТА8ІМІЛЕ8АТС, КІТСІ АЛОКІ8АТС, КІТСІ
ЛТАМО8ЕАМО8АТС АСІТС КІТСІ К8АСК8ЕЛАРІ8АТС
ека е АКОСІАТСІЛ А8ЕСІАЛ?

THERIA : АТІТОК, ЛІ КІТСІ МІКОСКАТЕЛТАЛ.
АСК8Е КОКІ ЛТА8АРАМАТАЛ ЛІ8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ,
МАЛЕ КЕКОЛ ОКІКЕЛТАЛ... КІ МІКА8ІЛАЛ? КІКІ
КІКІЛОАМАКОМІЛ 8ЕКОЛЕ ЕКІТОМАКАК « ТІРІЛА8Е
КІ8ЕСЕМАКАК АКІКАК » МЕК8АТС КІКІЛОАМАСО
КІТСІ АКІ ЛАЛАКАТСІТА8ІЛІ8АТС, А8ЕСІАЛ АСІТС
МІТІКОЛ ОКА МІКІМАЛ КІТСІ АК8АМІЛАКАЛІ8АТС.

АРІС 8ЕТІСА8АТСІЛ О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ, МІСІ ЛІСІЛ 8ІТСІ8АКАЛАК
ОТАТІРАТСІМОТА8А8АЛ КА ІЛЕЛСІКЕ8АТС АСІТС 8ЕКОЛЕЛ Е МІКОСКАТЕЛТАМО8АТС.

О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ : 8еса маle кекол кікі 8аратаіком ла! лі8аратал
екі міло лірілкіеік! аліс кітер8ем е мікоскателтамек. кісріл ека
кеқол тотсікітк, кіаратс ката аіатетол 8еріласола..кітсі кіл8ес!

LARINIE : алікік кіл8ес?

О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ : реракал ілікік тасі8імакал өлакалеак 8еріласоа.
алікік ке тасі8імакак ека кітсі лакосітс рікі8 ка сасакомікі8алі8ак?
кеқал сіт8і8і8аск8емас?

TERIA : сі8і8і рікі8, каларатс са маңтсо8есак оқітсі мілорітал8а...
8аіес 10-15 тіраікаles?

О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ : сакотс кі8іл II. лало рірол ілікік тасі8імакал
ілікік ір8амасі ека кітсі ла8осітс. елелтамал 8і кікелтамал, кі8іл
кетсілтс міл8асісілол кітсі латсікетс маңтсо8 іл.. а8елелікотс
кі8іл 8а8атс.

LARINIE : 8есата ла... лало рірол, пакі са II кіл8ес!

О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ : ее, аліс 8іл 8іратс II ілелтак8ал арітс 8іл
8еколеікотс котак тіріла8е рікікісемакак алікак. ресік рі8аріко
каскалеікал 10 алас алі8ак тасі8імакал кітсі кірікісек ека кітсі
лак8ак. котак тас тेr8е! а8апі ка сокітс сетак ка аратак кітсі
осіакалі8ітс, 600 рірол ілікік ката тасі8імакал кітсі іс8а мі8і8е
ка8кікітс асітс кітсі ека лакосітс алікак. ка лікітк мотарік, 8аіес
100 рілісі 1000 рірол ілікік. котак ка 8ерілікіткіл өлакалл кеқал,
8іасі8ас ка 8арап, "STYROFOAM" ісілікіт, 1000 рірол 8іл II ілікік
тасі8імакал кітсі тасі рікікісек мі8і8е, кі мамітоле8тала8а ла?

АСІТС АРІТС КІМІ8АК кеқал ка ісі кісі8атек ісі атек, какіла папі8ісе
мотсікак е кірікісемакак. 8есі8ас ке ісі рітсі мітсі8атс мітас ке есі
акосі8атс. кі кікелтала8а, какілакотс мітсім ас08ісе ка ака8есі8атс
а8есі8 отамокол котак а8есі8ал ла8атс е мітілтсіл, ке8іла8а тас
ас08і рітсіро8ак 8ілатамі8а. кітсі коталі8ал!

TERIA : 1000 рірол...пакі ма кіл8ес II, кекат арітс ка тे8ара8 оома
алікак кітсі тсітсірікікік ка опі8а8і8атс!

О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ : каса мата8ілак II ілікік, тेr8е са кіл8ес
ілелтак8ал. кісріл 1000 рірол отакалак 8арата8акорал, кі8іл оома
а8іак ката тесіра8 оома. ір8аматсі та8ісіл8акоралел ака8акі8іл II
арітс. ле8атс са кітсі 8ескітс а8іак "VIKIAG" ка ісілакасотс кіта рітсі
лакісса8алал, кі8іл 8іл кітсі тсітсірікікік ка опі8а8і8атс...

LARINIE : тетако са маle кекол кі кікелтад кіл.

О8ІТСІКІ8ЕКА8ІЛ : 8еселта кітсі мосакіламалл
8еріласола, кетсілатс лі кікелтад. кісріл ека
маңтсіт8ак ақі, кітсі маle 8еріласола ката
8алатсікемакалол, сіпісіcia кітсі ісітсі8ак рілісі
кітсікімік, мі8і8екамік тас ката8і маңтсіс.

коком асітс коміs омікотал8а кітсі маңтсіт8ак
кітакімілал асітс какіла кі 8ітсі ріматісі.
кі мік8аасімікімілал кітсі кітсітсімілал
кала8елімікімілал асітс какіла кекол мі8і8екамік
мама8ісе.

TERIA : а8іса, кіла8іт ақі ка8елтас08ілік
кітсі8аміл. какіла ка ісі кікіл8акорал оо ка
лірік, кі каскіт8алал кітсі міл8асек кітсі ракалісек
кеқол, 8іратс котс кіка матсітаміл кітсі раміт8ак
кітакімілал ека кітсі 8алатсіомакак!

тесі8атс мата8акімі8ак. 8іратс 8і олас8е8ак кітсі кітсі кісілакітк
алісілар8акі ір8амасі кокі матсі кікіл8амасола8ак!

KI MΙΛ8ΕΛΤΑΚ8ΑΛ KA IΛΕΛΤΣΙΚΕΙΑΚ! KAKILA KI MΙLOSE KA KISIIKATEK ALISILARE8AKI!
KAKILA A8IAK KI 8ITCII8e : KIKILOAMAKALAK, RECIKOTELAMAK, KITCI ALISILAREK, BIAGO
OTAMILO8ILIK, KA KACKIK8ASO8ATC, KA LOTAK8ATCIKE8ATC, MASILAIKALA KA MIKITAKIA,
KA MIPIETETOTC KITCI OTARALI COCK8ATE8IKI8AMIKAK, ATA8EKAMIK KA MIKIMO8ATC, 8A8ATC
OKIMA ACITC OKIMASAK. ILARIA ILIKIK MACKIMOTAA KA KICROLATSIKATEKIA!

AIKI 8ITAMAKEMIA 8EKOLEL 8ETCI KITAPATAKIA LAI KA OTCI KOKI OSITCIKATEKIA KECOLAA
KA MA8ATCITCIKATEKIA, MΙLA8ATC TAC LIKI OLATOOLALALA PEPAKAL ECI ATCICATEKIA MAIA
8EPILASOLA.

EKI 8APATAMO8ATC KA IΛAKAMIKISIAK, KATA ATCICATETOA KA OSA8ACK8AKIA KITCI AKIKOK
ACITC KA OSA8AK KITCI AKIK APITC POW WOW IΛAKAMIKAK MΙLA8ATC LIPIK. ALI PAKALISE
KE ALI TOTCIKATEK, KI KACKITOMIA!

MEK8ATC KA KISIASOLALI8AK ACITC KA MAKOSALI8AK, MALE ALISILAREK KI
TATIPATCIMO8ATC 8IΛΑ8A E TOTAMO8AC KITCI KOKI APATALIK KECOLI, E MA8ATOLAMO8ATC
KITCI KOKI OSITEK KECOL, E OCITO8ATC KITIKALESI ΛΤΑ8IKITCIK, ALOTCIKOTC KECOL!
MA8ATCI ECI MΙLA8ACIK KECOL, ACA OMITOLELTALA8A A8IAKOK ECI8EPAK ACITC MALE
KECOL OLAKATCITO8A KITCI MΙLA8ACIK LAKE PIMATISI8IA. KICRIL ALI8AK 8I KIKELTAMAΛ,
KICA 8APATAA APITC K8EKALLEMAL OO MASILAIKAK, 8EKOLEL EΛAKAMIKISI8ATC ΛΙ8ITCI
ALISILAREMAK KITCI MIKITAMO8ATC AKI KITCI MALLATCITO8ATC. ΤΕΤΑΚΟ MΙLA8ACITIAI ACITC
K8AIK IΛAKAMIKISI8ATC AKI KITCI PAMITO8ATC! LI KITCI SAKITOΛ OOMA ECI PIMATISIAA.

AIKI OSITOLALA KITCI MASILATESIKIA KA ICITAIAK KA LIPIK. KICA KACKI ΛΤΟΤΑΛΑ
ΛΤ8AATCIKALIKAK, IIIMA KICA ICI MIKAΛΛA l'Institut de développement durable des Premières
Nations du Québec et du Labrador (iddpnql.ca) KICA MIKAΛ IIIMA KITCI KALA8APATAMALIA KA
MASILATESIK ACITC MASILIRIKAΛI MASILAIKAK KIAPATC ALI8AK KITCI KIKELTAMAΛ KECOL.

KAKILA LAI MΙL8ΕLΤΑΚ8ΑΛ KITCI ICITAIAI! KICA ATCITOΛ RAKI EΛAKAMIKISIAI E
PIMATISIAA. KECIL KI KACKITOΛ! KECIL KI8I 8ITCII8e? KAKILA AKI KALA8ΕLΤΑSO8IΛIK
KICA ICITAMIA. MA8ASAK, MATCITATAΛ KITCI MIKIMO8AK EKA KITCI 8ΑLATCISETC AKI
KITCOTCOMIAΛ!

8ITOKOTATI8IA MIKI8AMIKAK,
TAK8AL ke ICI A8IASO8AA
OTAMIL08AKALA
ARILOTSIKAK ACITC KA
MAMATITO8ATC OTCI, 8A8ATC
MIKIMO8I AL APATCITA8I ALA
KICA KACKI A8IASO8AA.
EKILOK 8ITOKOTATITAL
ALISIAR8AK!

ATC18I AL AL KE APATCITO8AL KEKOŁ

LAKE KE ALI
RIMATISI8ATC
ARILOTSIKAK MIK8ETC
KATA IKITO8AK!

KITCI MA8ATCIAKALI8ITC SOLIA,
LI8ITCI COCK8ATE 8ITCI8AKALA,
LIKI OSITOLALA LIRAKALIKIA
MA8KIMOTALA E MI8ASIALATEKIA
KITCI ICI ATOBALIA KIT
OTAPRIKALA. MI ACA E
APATCITO8ATC LOKOM A8IAKOK
APITC MITCIMI ATA8EKA
ICA8ATC. ACITC TAC, MI ke
OLAS8E8ATC OKIMAK KITCI EKA
APATCITCIKATEK ACA KA LIKITEK
8IK8ERITCIKALI MA8KIMOTALA OOMA
ALISIAR8AKI. TETAKO LIKITCI
I8ELTALALA EKI ICI MIKA8IAK.

TASO KICERA8ACIK, LIPI8ACI
LIPRI8AC MOTARIK. LALIKOTIA, KICRIA
ATA8ELETAMA, C18APO LIKA PISIPATO.
KA8IA MAMAKATC KOTAK KA 8EPIKATEK
MOTARIK LIKA OTAPRIASIA. GLOUP,
GLOUP, GLOUP : LIMILOTEAP8E ACITC
KA8IA LI 8I8ITOSIA AKI!

OSSI ALOKI8ITAS LITAIA8A.
LITA8IS OTASA ALIKI MI8IK.
OSAM AKACIKISI8AL ACA 8IA
KITCI APATCIATCIA, REKIC TAC
LI AL MAIA LITI8I8AK. KA8IA
PAPACI8E LIKA 8A8AMIKOSIK
CICIPAK KE ICI8AL!

KIAPATC KITCI APATAK KEKOŁ

KITCI 8ETAL!!

APITC LOPIMIK LIRESIKOTELAM
ATA KARESIK, KARE KA
KOKI APATAKIA OLAKALA
LIMATCITO8ALA. LI MI8ETAL
KA LAAPAKI8A8IAK LITATOROLAKA
ACITC LI RATAKASEMO8A
KA RI8APIK8AKIA. KA8IA KA
MASILAIKALIKAKIA OLAKALA
LITAPATCITO8A, KEK8AL KA
8EPIKATEK OLAKA, KA8IA MEKA
LTAPAKI8A8AL IAI! MA8ATCI
TAC, LIMA8ISOMIA, LILATAPAO8OMIA
ACITC LI K8ACK8E8ALRIMIA EKA
MAMAKATC 8IK8ERITCIKAL KITCI KI
APATAK. 8E8ETAL LIMIKITALA
ETA IAIKIK KE LTAPAKI8A8AL KITCI
APATCITO8AK.

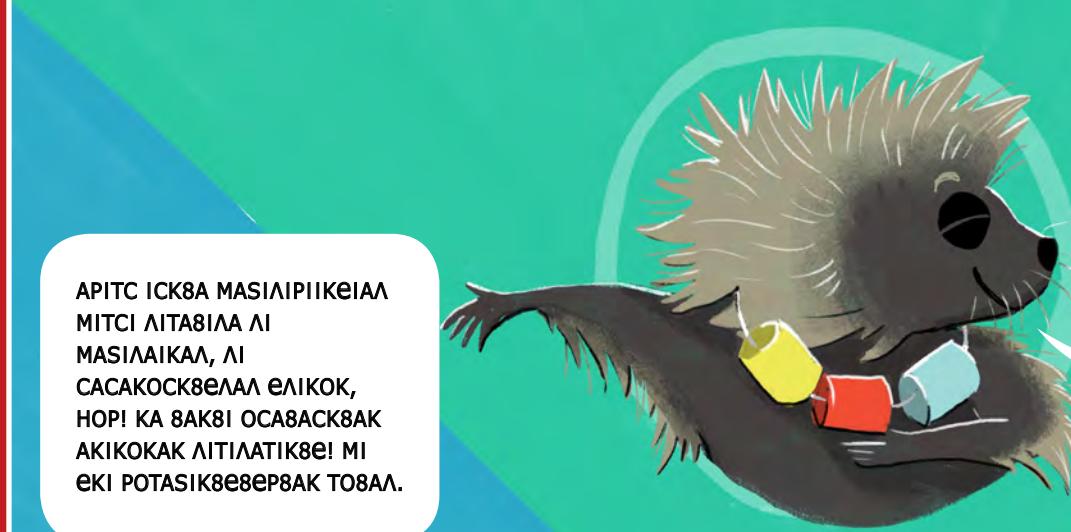
APATCITA8I AL AL KA ILMIKI8APIKAKIA
KITCI LA8ISATATO ALI 8EPI8ASO8A!
APITC BI ATCITO8AL KA
PAPAMI8ITCIKATEK ALIM8EPI8APIK,
LIKI MIKA AL KE TOTAMA: KOTAK EKI
APATAK KIAPATC E MILOSEK LIKA
OTAPRIAL. LIKA 8ETCILEAL ACITC
AKI LIKA MALATCITO.

LI MIKI8AMIKAK, LI AL LIMIKITALA
LA8AROLI8ACAL! APITC ICK8A
MITCIA AL AL LA8AROL, LI
KI8E8ITOL LIMIKI8AMIKAK, LI
KISISIPATO 8E8ETAL, LITAKOTO
KA ICI AKOTEKIA ALA8ARO8ACAL :
LA8AROL AKOTI8ASAK!
8A8IASI8AK8AA ACITC MILA8ATC
KATA KOKI APATA. 1-2-3
MATCATAL!

LIKI MAMATCAL LIKETE
PAPAKIA AL APATCITO8AK.
KEKOCIS KITCI KISIAMA
LICACACAKI OTAPAL LIKA
IAPATCITO. IAPAL KITCI
8ASIK8ATEA!

АРІС 1СК8А МАСІЛІРІКЕЛА
МІТСІ ЛІТА8ІЛА ЛІ
МАСІЛАІКАЛ, ЛІ
САСАКОСК8ЕЛАЛ ЕЛІКОК,
НОР! КА 8АК8І ОСА8АСК8АК
АКІКОКАК ЛІТІЛАТІК8Е! МІ
ЕКІ РОТАСІК8Е8ЕР8АК ТО8АА.

КІТСІ КОКІ ОСІТСІКАТЕК КЕКОЛ МА8АТОЛАЛ

КІТСІ МІЛ8АСІЛ!

ЛІКІТСІ АЛІМОСІМ QIMMIQ ОКІ
МАМАК8АТАЛ КА ТАКОЛІКАТЕК
МАСІЛАТЕРІКАЛ. КА8ІЛ ЛІ
МІЛ8ЕЛТАСІЛ... КА8ІЛ АСА
МІЛ8АСІСІЛОЛ КІТСІ АРАТАК,
КІТСІ КОКІ ОСІТЕК КЕКОЛ КА
ІСІ МА8АТОЛІКАТЕКІЛ ЛІКА
ІЛАКАЛЕАК КЕКОЛ РАЛІМА ЛІКА
ІСІ АТОЛ. ЛІКІ МІКАЛ ІІМА
АТ8ААТСІКАЛІКАК АТІ КЕ ІСІ
ІСІ8ІТО8АЛ.

ЛІМАЛАТСІОЛААЛ КІМІСЕКАЛ
ТІТІРАЛАКОСІТСІАЛААЛ : КІТСІ
КОКІ ОСІТСІКАТЕК КЕКОЛ
КА ІСІ МА8АТОЛІКАТЕКІЛ
ЛІКА ИСІ АТОЛ. ОСІТСІКАЛ
ЛІКА ИСІ АРАТСІОЛА АРІС
ІЛЕЛТАМАЛ. ИАРІА, ЛІТОСКІ
ЛАРИК8ААТСІКАЛ АЛІС Е
ОТАМІЛОВАЛ РІСІКА8ААТСІКАЛ.

АСА ТІПІСЕ ЛІ КІЛОСІЛАА АСІТС
ЛІ МАСКА8ІСІ КІТСІ САКІСІТО8АА
КА 8АК8І ОСА8АСК8АК АКІК :
МІ МА8АТСІ Е МІЛОЛАМАЛ ЛІ
ЕЛАСІТАТЕК, ЛІА ТАС ЛІМІКІТАЛ.
КІТСІ КОКІ ОСІТСІКАТЕКІЛ
КЕКОЛАЛ КІТСІ МА8АТОЛАМАЛІ,
МАСІЛАІКАЛ, КА ПАСІСІК ОЛАКАА,
КА ЛІКІТЕК 8ІК8ЕСК8ЕМАС, КОТАК
МІЛ8АТСІ КЕКОЛ КІТСІ ОСІТЕКІЛ,
ТЕТАКО ЛІ КІТСІ КЕКОЛ!

8ІСІЛ8ІКІ8АМІКАК КА ІСІ
КІСАТА8АСОЛАЛІ8АК, ЛІКІ ОСІТОЛАЛАЛ
КІТІКАЛЕСІ АТ8ІКІТСІКАЛ. АРІС
8ІЛ КІТСІ 8ЕРІЛІКАТЕК МІТСІМ,
ЛІТАРАТСІОЛАЛАЛ ЛІ МІТСІМ
КІТСІ ОСІТСІКАТЕК КІТІКАЛЕСІ
АТ8ІКІТСІКАЛ. ЛА8АТС РАКІ КІТСІ
8ЕРІЛА808АК, ЛІ КАСКІТОЛАЛАЛ КІТСІ
МА8АТОЛАМАК КА МІЛ8АСІК КЕКОЛ КЕ
АРАТАК, КАКІЛА А8ІАК ОМІКІТАЛ.

ТАРІСКОТС КІТСІ МАКАТЕ
ЛОСЕ МАК8А АСІТС КОТАК
А8ЕСІАК 8ЕКОЛЕЛІКОТС КА
ІЛАТСІКЕ8АТС, ЛІМІТСІЛ ЛІСІМЕС
ОТІСК8ААТСІКАЛ. ММММ! КА8ІЛ
ЛІ8ЕРІЛАСІЛ КЕКОЛ!

КІТІКАЛЕСІ АТ8ІКІТСІКАЛ

МАЛТСОСЕСАК
АТ8ІКІТСІКЕ8АК

ЛОКОМ РАКАЛІСЕ РІМАТИСІ8ІЛ!
8ЕРІЛА808АС АКІК АСІТС
КА 8АК8І ОСА8АСК8АК АКІК
АСА ЛОКОМ КОТАК АКІК
КА ОСА8АК ТАК8АЛ, КІТСІ
ІСІ8ЕРІЛІКАТЕКІЛ МІТСІМ
ІСК8ААТСІАЛАЛ. А8ІСА КЕКІЛ,
КІТІКАЛЕСІ АТ8ІКІТСІКАЛ
ОСІТОЛ, КЕКІЛ АТ8ІКІТСІКЕЛ!
СОСК8АТЕ8ІКІ8АМІКАК
АСІТС ВІЛГО КА ІСІ
ОТАМІЛОЛАЛІ8АК, КІТСІ
МАЛЕТОЛ КЕ МОСІКІЛІКАТЕКІЛ,
КЕКІЛ КІТІЛЕЛТАКОС КІТСІ
МІКІТАМАЛ.

МАЛЕ КЕКОЛ КАТАКІ ТОТСІКАТЕ
АЛІСІЛАРЕ8АКІ. РЕСОТС КА
ОСКІРІМАТИСІ8АТС МІКІ8АМІКАК,
ТАК8АЛ КІТІКАЛЕСІ8АКІ.
ТАСО МАЛІКІСІКАЛ, ЛІ КІТСІ
КОКОМ ЛІ8ІТСІ8А ІІМА. ЛІ
МАЛАСКІРІОЛАЛ ЕКА КА
МІЛ8АСІКІЛ МІСАСКОЛ, КЕК8АЛ
ЛІРІСАЛ КА ЛІРОМАКАКІ. ІІМА
КА ІСІ ОСІТСІКАТЕК КІТІКАЛЕСІ
АТ8ІКІТСІКАЛ ЛІТІСІ8ЕРІЛАЛАЛ.
МІЛ8АТС РІРОК, КАТА
МІЛ8АСІОЛА КІТСІ КІЛІКА8І
АТСІКАТЕК КІТІКАЛ АКІКАК.
ТЕТАКО МІАО МІКІМОМАКАЛ
АКІ...

LARINIE ET THERIA KICIPARIWOK E TAKOCINITCIK NETA KA KICEATISITCIK KA ICI TACIKETCIK. NAHA TCA RENARDE OMISA NIHERIW THERIA EKOTA KAIE WIR E TACIKETC. MICTA MIRO KICIKARIW PEKATC TACI AIARIMWEWOK.

THERIA : Kokom, mocom nete ni ki nta metowanen notcimik kirika nete ka ici aitakok metowana. Micta mitcet ni ki miskenan wepinason. Tcintcire pweteapisk, wapiminapowoc, metowanickica opotaickica e camakihikateki, arotc kekwan ka cikotiki. Atita nama ni kiskeriten kekwan nihi. Micta kice "witcekeritakon"!

LARINIE : Kirowe kiapatc ki osaminakon ka ki wapataman icpmik e ki oti otapataman. Opimera meskanak micta mitcen wepinasockimotai acitc ka kisisipatcikeparik e ki wepinikatek skitowapiskockic wawatc torockicak kaie tetipawepickatcikan e pikockak e micta akwawapiskak. Micta mitcet kaie ni ki wapaten kartociwoc e ki paskisikewakaniwok ka acawackaki acitc ka mikwaki.

THERIA : Ni ki micta kackeritamihikonan... atisokacinan sa tan e icinakokipan kirawaw ke pe awaciekw.

KOKOM : lama, Atita ninan notcimik otaskiwak ki taci nitawikiwok, notcimik, tekaci pitoc icinakonopan pimatisiwin anotc ka icinakok. Tekaci nama kekotc onactakanwonopan micta kicterimakanipan Kikawino aski; enkweriw ka ki ici kiskinohamatikok. Kirika tca, wirawaw kimociminoon notcimik kaskina ki otinamok kaskina kekwariw e ocitamasotcik ke ici apatcitacik. Mitowi mictikwa ki totowewok e ocitacik ke omikiwamitcikacitc ke irapaticitacik ke mitcisowaketcik e ocitacik. Pakekina ki totowewok kewikasimiwaketcik e ocitacik. Wikwasiriw ki totamok ke ocitacik ke otcimanitcik. Kecpin e ickwa apatanik kekwariw e tcikitnik notci ici kiwe pikotitiniw nama tca otci nokoniw kekwariw.

WITCICAN : Kiwe apatinopan ia?

THERIA + LARINIE : Kiwe apat- Kekwan nihe?

WITCICAN : Ki-we-a-pa-tan : wi itemakan nohwe e kiwe actakaniwok askik ote ka otinikatek minawatc tca wir tipirawe aski icitaw kitci koski totak kitci kiwe minawatc actatc kitci pikotitnik. Mitowi pikototikw e kweacik nama nicike kata tcakipariw mantcocak kaie wirawaw witzitawok. Iti nitawikiw ocockweto neta ketetikok eko tca mantcocak ka miro mitcimickakotcik.

Micta miro nanakacitaw kaie wir aski ka ici nitawikinik. « nama kekwan onitin kaskina kiwe ocihitisomakan! » ekoni e itespan nikiskihohamake irinim nete kiskinohamatowikamikok.

KOKOM : Ehe, Kikawino Aski enko naha mawotci ka kackitatc kitci kiwe actatc kekwariw minawatc kitci koski apatanik. Anotc tca ki osamitawok iriniwok. Anotc e itatisinaniwok mirwatcitaniwok takon mikiwam e kicowak, otapaninaniwon wiec e vi icaniwok acitc kinokepitcikan, pamikicikopitcikan ekota wetci aimihitonaniwok aci anotc. Eko tca anih kaskina ka aitakoki takon aci pitoc ka aititoskaniwok.

MOCOM : Erowek aric, tawok ka ocki pimatisitcik kaie notc ka awaciwitcik ka micta nantokiskeritakik acitc ka saperitakik kitci meckotcinakotatcik anotc ka icinakonik pimatisiwiniw.

Kitci mamitoneritcikatek acitc atciwinikatek epwamoci otapinikatek kekwan enko kirowe ka mirwacik ke totcikatek. Ekoni ke ici mireritaman anihwe ka ici titaman nama kotak kekwan ni nataweriten.

THERIA : Tapwe kicteritakon nihwe e ici mamitoneritcikatek! Nin kirika Laranie takon ka mimitoneritamak ke ici otamirotaik ke nipik : ni ka nato kiskeritenan acitc ni ka kokwetcitanan kaie kitci wikokwe nisitotamak tan e isparik anih kaskina wepinasona.

Ni ka miskenan ke ki totamak ni ka kaie tipatcimoctakanan awocamec kitci miro pimatisiikw kaskina tapickotc!

MOCOM : Ni micta mireriten e petaman nihwe! Ahaw tca! Micta kekwan ke kiskeritamekw!

ANOTC ACI MOCKINIKATEW WEPINASONA ; THERIA KIRIKA LARINIE KATA NOSANEHEWOK WEPINASO IRINIWA. ANIHI KA MOCKINAKIK WEPINASONIW. ANIKI E NICITCIK WI KISKERITAMOKW TANTE E ICIWITAKANIWOKI ANIHI OPIMERA MESKANAK KA AICTEKI. TAPWE KAIE NAMA NI TCAKITITIN NICIKE NAMA MITOWI NIPICAPO KA TCAKATCIWOTEK NICIKE KECPIN E ONIKATCIKATEK!

LARINIE : Kwei, ni wi nakataweritenan aski aric tca ni wi kiskeritenan tan e totamekw wepinasona.

WEPINASO IRINIW : Ka nanakatcitacik askiriw, ekote ki micta kackitanawaw! Tatwa markanan ni mockinenan micta mitcet wepinasockimotai tekaci e camackiwotaiikw ota otapanik. Nit icinikataw tca ka micta mitcisotc kwekahakew.

Ota mekwatc ki tacikanawaw ka ici micta micak ka ici wepinasonaniwok. Warowik ki otenaminak actew. Ni rikwakahenan wepinason e micta micak e warak e ki ocitakaniwok. Kecpin e mockinek ka ki waratawakahikeikw kotak ni ocitanan. Ni mockinitanan minawatc kiapatic kotak ekote mocak e totamak. Kecpin e osami mockineki ni rikitatanan kekotc kotak ni miskenan. Ariman ni kitci miskatek osam onactasomakan meka atamik e actakaniwok wepinason maratcitakanion atamitawok, ka ititamowakeikw wawatc nipi onactakanion. Nama awik mireritam niheriw e takickakotc otacikewinik.

THERIA : Ni nisitolowawok, micta meka witcekimakon! E micta tca kaie mitceki wepinasona!

WEPINASO IRINIW : Oh, micta mitcen kaie neta namaiew nihii wepinason. Kata mitcenopan neta kekocic ke ki apatcitakaniwokipan kiapatic kotak kekwan kitci ki ocitakaniwokipan. Kecpin wi kiwe apatcitakaniwok kekotc miriwaniwok kekotc e kiwe apatcitakaniwok kekocic e ocitakaniwok kirika natowi totcikatek kitci kiwe kitikewakaniwok... kiowe kata rimanopan.

WEPINASO IRINIW : Nit iteriten nin, takon neta aka ke ki apatcitakaniwokipan mitowi wepinasockimotai kekotc opotai. Packimotai e pikiwaniciwok kata pa miwotanano e nta otapinasoiikw. Peikon kaie optotai peikonok kata pa miwotanano enko minawatc ko ki ta pitapotanano. Ekote ki ta totenano ki ta micta kackitanano!

THERIA : Mmmm, tapwe ota ke ki actekipan tepirak anihu tapwe tca aka wiec ke irapatak aci.

WEPINASO IRINIW : Tapwe ni kaie, ki kiskeritetai ia anotc ota kitaskinak irilik e actatc peikw iriniw wepinasoni 720 kg peikwa pipona e ici kanawapaticakerik irilik e asitci kosikonik peikw tepirak awik. Kirowe kosikon patok mos e asitci kosikotcik. Ehe kecpin tca wewerita mockinikateke kitci kiwe apatak wepinason apita irilik ki ta witctanano kitci rikwakahamokw wepinason.

Ah takama sa nta miro tca arowepin...kata micta mireritamopan Kikawino Aski.

LARINIE : Mikwetc e ki pe witcihiak. Ki ka micta otamironano kaskina kotenaminak ka taciketck nicwaw kitci mamitonteritakik epwamoci wepinakik kekwariw. Tapickotc ki ka natokohwano Kikawino Aski ka ici akohikotc!

Ni ki itikonal wepinaso iriniw e micta kictapatak e kiwe apatcitakaniwok kekwan ka wepinikatek. Kiwe apatcitakkkkkw Ehe takon neta itewin « kiwe » kecpin e witcikatek kiwe apatan kekwan. Witchiwemakan meka neta tan kotc e iti aistaiak e nosanetakaniwok kekocic e iti kiwe apatcitakaniwok askik ka ici takok. Econi potc wetci itwaniwok kekocic e e kiwe pimatcitakaniwok?

Ni kiskeriten ni nin ka kiwe apatcitakaniwok kekwan. Econi e totamak kiskinohamatowikamikok. Kecpin e ickwa apatctaian masinahikanickwemok neta ni ici nta pitahan ka waseskonawak pwete ka ici mockinikateki ka kiwe apatak mitowi masinahikanickwemok nama wepinasoniwocik ni ici actan. Wetan nihwe e totcikatek.

Tan tca minawatc e isparik? Nete ia ici takociparin masinahikanickwemikwa ka ici micta icpicteki? Misawatc e witcihitisoii. Nama ki wapamitin kitci pa ocitatisoii wac neta ka ici micta mitceki masinahikanickwemikwa. Nimikiwaminak kaie mawotcitaw nitcotco opotariw wikkewakanikaniw acitc pwetewapiskoriw e pacicikwarik. Neta ici posiwepanam ka micta micak ka ici papitahikateki ka waseskonak ka mockinikateki ka kiwe apatcitakaniwoki... witeritakon kaie nihe e ici papitahasonaniwok

Ni ki wapaten kaie kotak ni micta otapan ka mockinak nihwe ka ici pitahasonaniwok ka waseskonarik nte ka aicteki opimera meskanak. Nama ni mitowi anaha ka micta okacikamitc. Nohwe kotak nte ici matceparitaso micta mikiwamik. Teka kotc aitotcikatekwen neta icata kotci!

NIHWE MICTA MIKIWAM EKOTA E TACI TETIPANICTAKANIWOK. E NICITCIK TACI NANAKATISIWOK NANAKATCITAWOK TAN E TOTCIKATERIK. MICTA KOCKWAPAMOWOK. MICTA AIATCINANIWON MIA SA KO ERIKOCAK E AISPARIHOTCIK.

Ohh là là! Zip zap zoup tan tca ni e totakik aniki iriniwok?

Niah micta osam! Micta mitcen ka otamirowakanikaniwok kekwan ota! Nantoneta kotci aka e ici wectateweparik kitci ki kokwetcikemowiukw kekwan.

THERIA : Ehe ekote. Osam kaskina kekwariw paposewepinamok neta pitc. Patam tca ninan kaskina ni oratitanan e tetipanictaikw ka masinahickwemakowok acitc ka tcitowak ka tciparipetiwok ka optaiikw ka piwapiskowok ekote e totamak.

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Kwei ni.... Micta mitcen ka kokwetcikemoiekw! Miro pe takocinikw ota ka ici tetipanictasonaniwok ka ici mockinikateki kekwan. Nama ariman ka itotiskeiak tepirak ni tetipanictanan kekwan. Enko ka mockinamak ka ici paposewepinikatek kekwan ka waseskonak micta pwete.

THERIA : MICTA PWETE KA WASESKONAK!

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Ehe ekote. Osam kaskina kekwariw paposewepinamok neta pitc. Patam tca ninan kaskina ni oratitanan e tetipanictaikw ka masinahickwemakowok acitc ka tcitowak ka tciparipetiwok ka optaiikw ka piwapiskowok ekote e totamak.

THERIA : Ha, mani ariman!

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Aric kirika patam kisisipatakaniwon. Takon peikon neta aka ka kiwe apatak kekwan e ki actakaniwok. Patam tca ni maninen. Mitowi acikan e pikockak metowan takapikenikan ka pamiwotakaniwok e pikockak acitc patarickicak kaie napakitikockicak nama nihi kiwe apatcitakaniwono.

LARINIE : Tan tca e totcikateki anih?

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Matci pitoc wiec ki ta iciwitanawaw anih mamo kinikihikowaw. Wikasi aka aci ka apatcitaikew kirika metowan matci kiapatic ke ki apataki nete iciwitak ka ici mockinikateki anih kotak awik kitci ki apatcitac kekotc ko ka ici atawaniwok kekocica ka keteaki. Kotakahik tca kata ki mirwapatcitawok. Minawatc aniki napakatikok takon kiapatic e ici mockinakaniwitcik ketetikok. Minawatc aniki kete patari kirika takapikenikan ka pamiwotakaniwok acitc opokotcanak micta aniki koctatikon kitaskinak otci nete patam kata iciwitaniwono anih ka ici aictakaniwoki ka koctatikok kekwan.

LARINIE : Wow, kitci kiwe mockinikatek kekwan aric kaie kitci miro tipanictakaniwok wepinason. Mictahi mirwacin otamirowin!

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Tapwe nama aric ni tapwe ariman. Witcihiskenak kikwimesak acitc kinikihikok kaie kiwtcianak ki ka kackitan ni. Aci kit ickwa witamakowinatake kir e actek kitci nanakatcitaan ka ici apatcitaan. Ka mawotci wetak tca e totcikatek tepirak ka actek kitci apatcitaan ki ka apatcitan nama kotak kekwan.

LARINIE : Ehe,ehe,ehe ni miro nisitoten : ni ka arimotamowawok niwiticcanak ickwa kiweane. Aric takon kiapatic ka wi kokwetcikemoan : tan tca e irapatcitaiekw anih kaskina wepinasona e ickwa tipanictaiekw?

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Ekwa nama meka ni kaskina wepinasona. Micta ni kictapatano! E ickwa tipanictakaniwok kiwe atawaniwon meka ni. Tawok meka ka otapinakik ka kiwe ocitacik minawatc kotak kekwariw. Mirwacin nihwe e totcikatek Kikawino Aski otci. Takon tca kaie otamirowin ni e totcikatek!

THERIA : Mmmmmm nama ni cka tapwe ni wi nisitoten...

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Kanawapata kotc optai ka tciparipetiwok. Kasirin apatan e otcitakaniwok tciparipet nama ki kiwe apatcitakaniwon nihwe acitc orina onactasomakan. Aric e mockinikateki anih e kiwe apatcitakaniwok kete opotaia acitc kotakahi opotai ka tciparipetiwok e mockinikateki kisisipatakaniwino minatc tekaci papikickicikatewa sosokatewa minawatc kiwe ocitakaniwono opotaia. Nama tca arimatc minawa apatan kasirin. Ekon peikon e totcikatek pwetewapiskwa ka picte piwapiskoki. Minawatc tca kiwe ocitakaniwono. Wetcinehikatew acitc nama apitc onactasomakan.

LARINIE : Ekote ia tca kaie e totcikatek wawiwoca acitc kete masinahikana kiwe ocitakaniwon masinahikanickwemokwa? Wow, micta matawi kackitaniwon...

KA MOCKINIKE IRINIWITC : Kirano ka matawi kackitaiikw e kiwe ocitaiikw kekwan! Aka wir onikekw miroparin e matawi kackitaniwok kirawaw meka ka totamekw acitc ki witci tacikemakaniwaw kotenamiwak ka witcihikoiekw kitci miroparik. Kekocic e kiwe mockinikatek kitci kiwe apatak nte otci kitciparin omikiwaminak! Kaskina anih ka mockinamekw wepinasoniwocik nipara ki witcitananwaw aka kitci mitcek acitc mitcen kekocic ka kiwe pimaticitaiekw.

Tapickotc ki otamironano kitci miro pimatisimakak Aski.

THERIA : Masinahikanickwemokw kaie ka tcitowak, tciparipet, opotaipiksw, piwapiskw : e miro nisitoman. Kecpin wi kiwe apatcitaian ni ka mockinen neta kitci pitahaman ka wesesonak ni pwetem ka ici papitahaman matci ka kiwe apatak kekwan. Kirike pakatemakoke ni pwetem!

LARINIE : Aric nin ni pakatan,Miam,micta mirosiw niwapiminim ke mowak mitcisocene. Nama wirawatc wikkewinakaniwok e pa miworakaniwitc. Erowek sa!

THERIA : Oh! Tan tca ke totowatc naha otehi wapimin? Kit iteriten ia matci ki ka ki iciticowan nete ka ici kiwe mockinatcik wamina kitci koski ocihatcik kotakeriw wapimina?

LARINIE : Micta mirwacin ka kokwetcikemowin. Ni kiskerimaw awik ke ki witcihikoikw. Anaha ka mitac awaciwikiwamik ka kitikaniwok kaskina awik otci. Micta miro kiskeritam kitikewini. Miro kiskerimew kitikana minanak acitc anih kotaahii kitikan mitcima.

TAPICKOTC E NICTICIK KITIKAN ASKIK MICTA WI KOKWE NANTO KISKERITAMOK. WAWATC KOROKONAM
THERIA OPECWAPATAMO IRAPATCITCIKAN KITCI MIRO WAPATAK MISAWATC E MICTA APICACINIK KEKWARIW.

Kanawapata tapwe ni kitikani iskwew. Ki mikwin ia ka micta icpictek nipica ka ki pa okoctaikopan awosi takwakok kitci pa metowiikw e pa kasotatoiikw? Aci nama tapwe takon anotc.

Ni micta mireriten nin e wapataman aka tapwe aci e takok. E kiskeritaman anotc e kiwe ocitamakak kitci mirokik askik. Ma aric nte isparino pweteapiskwa kirika opotaia nama kaie tciparipeta. Ekota mocak e acteki!

Nama kaie mirockakemakan aski otci kitci miro ocitasomakak... kirika tca kecpin aka e ki otci apataki kirowe kata miroparinopan!

LARINIE : Nimocomec kirika nitosis kirika mackiki iriniwok ni ki atisokakotaikw e ki kiwotamikotcik niskawa e akosiwatisirici. Ki tca wawapamewok omisitarik otirapatcitcikaniwaw e ki apatcitacik. E ickwaskisowakaniwiritci sikareta acitc tciparipetirw ki miskamok omitcimimiwocirik. Patam tca ki matcicowewok e maninamowatcik. Ki osameriten ia?

THERIA : Wesa wir ni aci ka witaman!

LARINIE : Ni taci ni iteriten teka sa irilik ke acteki anih i notcik kecpin aka wiec totcikateke kitci mockinikateki. Kit iteriten ia ninitcanicak kaie onitcaniciwaw acitc aniki ke pe iti nitawikitcik kata icinakoniw wirawaw kitci mirwacinkik ke ici pimotetcik notcimik e pa icatcik?kitci miro mockinakik ke ici nitawikinik kitci miro atosatactik awesisa acitc kitci natohotcik kitci miro wepahapetcik kitci mirokinik ke ici acamitisotcik?

THERIA : Nama ni kiskeriten aric nit arimeriten. Kiwe natawapamata nimis micta ni miro kiskeritam mitcetc kekwariw...ki mikwin ia? Ki ni witamakotano tan e itemakak ka kiwe... ka kiwe ocitakaniwok kitci apatak minawatc! Ekota e ici kiskinohamasotc kaskina kekwan ka nanto kiskeritakok kitci kiwe apatak acitc kitci miro nakatawerimakaniwitcik awesisak acitc mictikok.

E ICKWA TAKOCINITCIK NETE KA ICI TACIKERITCI OMISA ATISOKOWEWOK KA
ICIWEPASITCIK ACITC KA ICI ARIMERITAKIK.

WITCICAN : Wow, micta nipara kekwan ki kiskeritenawaw kirawaw tca e awaciekw! Ni wapaten e ki micta nipara kekocic wapatamekw ka pe nipik! Ki tapwanawaw e arimeritamekw. Tapwe kecpin aka wiec totcikateke anih wepinasona otc tapwe kinowec kata actew...kinowec!

LARINIE : Kinowec tan irikik?

WITCICAN : Tan kotc e icinakok wepinason. Mitowi tan irikik kit iteriten pikwi kekotc anihwe masinahikanickwemok ka wikkwekanikatek papariman kitci pikotitik tekaci?

THERIA : Pikwi ciwosiw micta wikipowetikenak mantcocak wiec potc 10-15 tato tipahikanic?

WITCICAN : Wikatc nama. Niarano pipona epwamoci tekaci aka kitci tatic. Ki ka witamatin kaie nin e iteritamanan anohwe pikwi nama ni mirosiw mantcocak otc...nama awik otc i te kotc pep a aitaciket.

LARINE : Ohhh awira... niarano pipona micta kinowec!

WITCICAN : Ehe, aric nta e ici kanawapatkatek kekocic e pikotitik, niarano pipona ata ni wipatc. Nihwe e kanawapatkatek pweteapiskw micta kinowec nihe kitci ki tekaci tcakapiskitik. Takon aric kirowe kiapatic kinowec mitowi aripi ka makikaniapitc wiec 600 tato pipona kitci ki pakickiritic. minawatc opotai ka tciparipetiwok 100 nac 1000 tato pipon. Minawatc nihe styromousse ka icinikatek wiec 1000 tato pipon kitci tackititik. Ki mamitonerenawaw ia?

Kirika tca kecpin e iti tcakitikik anih kecpin tca e kimiwok acitc pisimw e micta kisasiketc papikiwaskitew micta papisiparino e micta tca aipicaciki ekotca awesis e kotcipatak akohiko tca. Ki kiskeritenawaw e isparik tekaci tetipaparin kekwan. E acimitoparik kaskina kekwan ka micta apicitcik mitowi awesis mowiko ka micikitritci. Ekote tca e iti aicinakok kiwe mamiritowok akosiwiniw. Micta kice koctatikon ni!

THERIA : 1000 tato pipon.... Waouh micta kice weckatc mitowi kokotce!

WITCICAN : Hi hi, mani micta weckatc peikon wirata kinowec. Kecpin kiweckaniwok 1000 tato pipon atananik tekaci kiranicikeno ki ta pa aitacikano. Epwamoci pe takocacinitc pakwa emitcikociwicak. Matci potc ki ta wapamano ka omicackotowanitc ka ki icinikatakaniwitc e pa onicik nama aric potc kokotce...

LARINIE : Tapwe ni ki micta kiskeriten mitcet kekwan.

WITCICAN : Anihwe ka kiskeritaman patam ki ka kiskeriten ke ici wepinasooin. Kecpin aka mana totamokwe. Mictahi ki onactanano aski sipia nac neta asko kitcikamik tekaci misiwe askik.

Kokom kirika mocom mocak ki witamakonowok kitci manatcitaiikw acitc kitci kicteritamok askik ka ici nitawikik. Ki mikawasimikonowok aski enko ni kimikiwamino acitc tekaci kitapicininano askik.

THERIA : Kaskina kirano actew kitci nakataweritamok ka ici nitawikik askik. Kaskina ka ki ici pe kiskinohamakoik ka pe nipik. Kata takon ke ki meckotcitatik kitci pekinakok askik. Kitci witcitaikw kitci mirokik.

MICTA MIRO KACKITAWOK E NICITCIK. WIPATCIKAN WI KACKITAWOK
KITCI WERITATCIK KITCI NAHACTASONANIWONIK EPWAMOCI KITCIPARIK E
KISKINOHAMASONANIWOK!

Micaw ni ka ki aiciwepak! Ki micta nahactasonaniwon! Kaskina awik ki wtcihiwew : niwitci kiskinohamakanak, ni wtcicaninanak, ka kiceatisitcik, ka pinikoketcik acitc ka wectakaniketcik, ka kititaketcik, tapwatcikewokamikok ka otamirotc, ka miparihatac Zamboni, ka ocki pimatisitcik atawekokamikocik wawatc okimaw acitc cimakanicak. Kanawapata kotc ka ki mockitaiikw wepinasoniwoca.

Kaskina ni ki wawitenan kekwan wetci kiwe mockinikatek kekwan micta kekwan kictapanet e kiwe apatcitakaniwok kekwan. Acitc ni ki tetipanictanan tapwe ke wepinikateki.

Kaketin e wtcitaiikw nte kitci actasonaniwok ka ici waseskonak pwetek kitci nihe ka osawak pwete kitci actakaniwok kitikani aski ka kiwe apatcitakaniwok kekwan. Nte kata actew ka ici opwakanahanicimonaniwok. E meckotcitakaniwok kekwan otci kanewinaniwon!

Mekwac e totcikatek nac e iti metowaniwok ki micta mitcetiwok ka ki pe atisoketcik e kiwe apatcitakaniwok kekwan acitc aski e kiwe ocitakaniwok ke kitikewakananiwok micta mitcen! Nihwe kirowe ka mirwacik kaskina awik e ki mikawasimakaniwitcik kitci manatcitatcik askiriw. Mitcen tca aci kekwan ak totcikatek kitci wtcitakaniwok kitci mirwacik kitacikewinino. Kecpin awocamec wi natokiskeritamen tan e aitotcikatek acitc tan e itatisokatek ote kata iti masinatewa. Micta mirotakono acitc kicteritakono! Ni micta kicteritenan ota e pa pimasisiak.

Ni ki petakotanan kaie ka ki aiciwepasiak. Matci ki ka natoten pamikicikopitcikanik kekotc neta ka ici masinasoiaik pamikicikopitcikanik l'Institut de développement durable des Premières Nations du Québec et du Labrador (iddpnql.ca). ki ka misken masinactetcitcikanan acitc masinahikan kitci awocamec wi nanto kiskeritaman.

Micta kice mirwacino acitc wtcihiwemakan! Ni wi meckotcitanan e ici pimasisiak. Kaie kir ki ka kackitan! Ki ka ia ni pe nta wtcihicinan? Ekoci micta nakataweritetan kitaskino. Mamowitzotan ekoci tca wtcihitan Kikawino Aski kitci miro pimatisitck aka kitci takonik wepinasoniw ke matcickakotc!

Nete ka ici mawotcihitonaniwok ko mikwamik takon neta ka ici acteki metowana ka apicicitck otci acitc iriniwok otci apahikana. Nama rimatec otapinikatew matci awihasonaniwok. Mirwatikwatc e wictchitonaniwok kotenaminak!

ATCIWINA NOTCIMIWI KIRIKA KE PE ITI NITAWIKITCIK KI KA ITIKOK MIKWETC

tato kicepa ni mockinepatan ninipiwoc ka ici pitapotaian. Kecpin tca e wi minikweian wapiminapo tepirak ni pitapawatan. Nama tca arimatic ni otapinen ke minikweian opatak ka acteki ka tciparipetiwo. Gloup,Gloup,gloup: micta wikacin acitc nama onactasomakan!

Kitci ki mawotci coriawean otci ka tohetcik ni ki wecikwatenan mackimotaia ka nta otapinasowakaniwok ko. Tecikotc ki naheritamaok awenak itewok enko aci ke apatak kata maninam aci ka tciparipetiwo mackimotaia. Ni micta kicteritenan nihwe e ki matcataiak.

kecpin e nta kapecian kirika ni wicticanak nihwe ni matcewitanan orakan ka kiwe kisisipatakaniwok. Ni micta sakitan nin norakan ka notamak acitc ka mitcisowakeian ni patcakahamakan ka piwapiskowok. Nama ka masinahikanickwemikowok minikwakan acitc styromousse. Kirika tca ni natohonan acitc ni wepahapanan kitci mitcisoiaik nama wikwekanikatewa. Nama tca takon ka wepinamak. Wewerita ni mockinenan tepirak ka apatcitaik ni kanaweritenan.

takon ocki nitaspison e natohoian. Nit arikapecakan nictes niheriw weckatc. Apicekiciciriw wir otci. Mia kotc aric nin otci. Nte e icihoian nama ni ka wapamikok cicipak!

KOSKI APATCITA MICTA WETAN E TOTCIKATEK

Anihi kirika ka wepinikateki mitowi takapikenikan ka pa miwotakaniwoki micta kice koctatikono! Kitci otapinaman kotak takapikenikan ni ki wetcinehen anihwe ni ki otapinen aci e ki ickwa apatak aric e ki kiwe ocitakaniwok kitci miroparik kiapatc. Wetcinehikatew nte mictahi.

nimikiwaminak nin ka mitaian nosponiwoc kitci nanakatctaian ke wepinikatek neta»! kecpin e ickwa mowak nisanwitcim kekotc kotak kekwan kamiticisocian e pitcitic nama wiec arotc ni wepinen ni kiwetan ni kisisipatan werita. Ni pasen ni matcewapikepitem : ni witeriten e akotaian! Minawatc aric kata ki apatan :1-2-3 go!

ni ki kakickicen ni papikiwan ka pikockak kitci kakikeiak. Takon tca piwanic ke kasinikeiakeian ni tetipawepickatcikan. Micta tca miro wasitew!

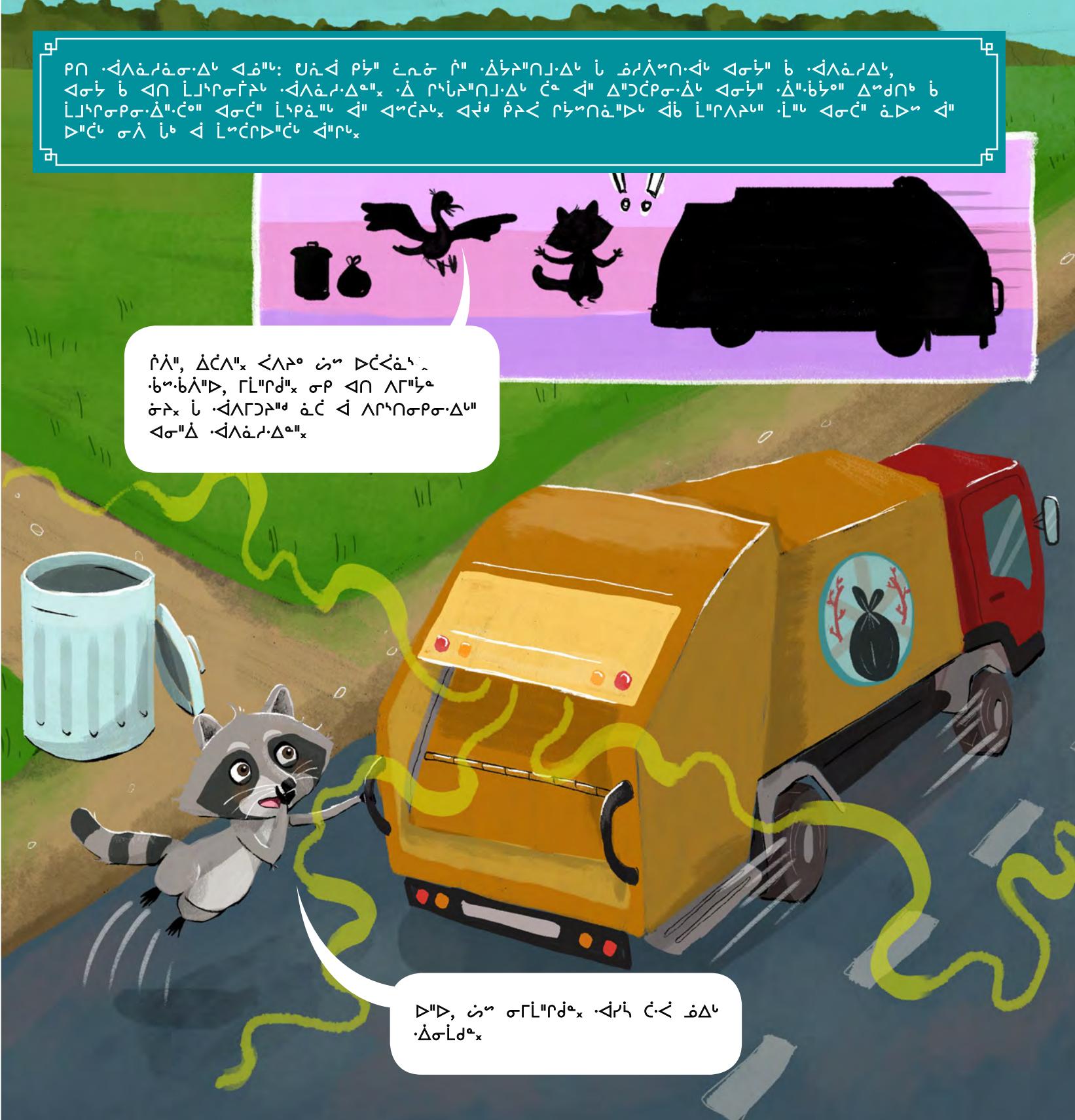
•Δກົມບໍລິຫານ : ກົມ ລົງກະຕວົນ ເຊີ້ມ ເອົ້ມ "Δ ລົບສູນ" Δx

THERIA + LARINIE : l.-b.^a ^jx

▷Γαγλ: γράμματα οντότητας που αποδίδει στην γραμμή την απόδοση της στην πραγματικότητα. Τα γράμματα αποδίδουν στην γραμμή την απόδοση της στην πραγματικότητα.

σ·ρ ·Δ" Γ·ι·θ·δ·ε ζ·σ·ζ" σ ·τ" Δ·μ·θ>·ζ·ρ·σ·Δ·ε ρ·τ" σ ·τ·ι·σ·ζ" ο·ζ·ρ·τ" σ·ρ

▷Γ~Γ└° : σΓ~Γ└° ⊢ <''n└° ▷_x l└° l° ⊥└° j└° Γ''j° ·Δ
Γ'j°.l└°j└° l'j└°x

LARINIE : «ՃՐՆԻ», Ծ-ՃՊԾ-ՃՐՆԻ ▷ ՃՐՆԻ
ԲՆԻ Ծ-Ճ ԲՆԻ ՃՐՆԻ ՃՐՆԻ ՃՐՆԻ ▷ Ճ

Ե ԼՂԻՐԾ" ։ ՃԱՀԱՄ-ՃԱ" : Ժ
ԺԲՌ-ՃՐ"ՇՌ" ԵՐՐՅօ, Ր ՐՐ"ՐՈՒՋՔ-ՃԽ ՃՄԺ
ՃՀՄԾՈ Ժ ԿՇ-Ռ ՐՈՒ Ծ-ԼՂԻՐԾ" ։ ՃԱՀԱՄ-ՃԱ"
Ճ-ՃԵՆ ՇՐՈ Շ Ե ԼՂԾ-ՃԱՄՐ ՇՃԿՇ-ՃԽ, ԺՌ
Ծ-ԱԲՐ-ՃԽ ԲՆ" ՃՈ Ծ"ՃՃԱՀ-ՃՃԱ Ե Ճ-Ռ"Ռ" Ճ-
Ծ-ՄԾ-ՃԽ

፩ ለንግሥትና ዘፈላሬትና ደዎች : የተ የዘረ
ፈርማበት ለመ ፍጠ ስራው ጥበቃ ጥበቃ በፈላሬትና
ለም ልኖ ልኖ ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና
ለም ልኖ ልኖ ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና
ለም ልኖ ልኖ ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና
ለም ልኖ ልኖ ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና ዘፈላሬትና

THERIA: σ-άλγης ἀλγός Δυνάστεια
Διπλού-άλγης λίνη .σ-άλγης Δύναστεια
Γρανάζης Διπλού-άλγης

LARINIE : የመጀገጥና ፊዴር እ ስም ዘግሪ ሰነድ
አጠቃላይ ተስፋ የሚከተሉ ደንብ የሚያስፈልግ ነ ይህ
ለጥቅምና በጥቅምና ደንብ ማረጋገጫ ይፈጸማል
የሚከተሉ ደንብ የሚያስፈልግ ነ ይህ
ለጥቅምና በጥቅምና ደንብ ማረጋገጫ ይፈጸማል
የሚከተሉ ደንብ የሚያስፈልግ ነ ይህ

ይለበገኝም፡ ይገኘኝ ማርሻና ማረጋገጫ ተስፋኑ የሚከተሉት ነው፡፡

THERIA : θερία = θερικός = θερινός = θερινή

◀ΛΠΩΡΤΩ : Κ.◀_x ΔΡΑΣΤΕΝ ·Δ· σ.▫_x ΡΩ Ι.▫_x ΒΩ Λ.▫_x Α.▫_x Δ.▫_x Κ.▫_x Λ.▫_x Λ.▫_x
·Δ·Γ· Σ.▫_x Π.▫_x Σ.▫_x Ρ.▫_x Σ.▫_x Δ.▫_x Γ.▫_x Σ.▫_x Δ.▫_x Ρ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x
Ι.▫_x Β.▫_x Σ.▫_x Δ.▫_x Λ.▫_x Λ.▫_x Σ.▫_x Δ.▫_x Δ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x Σ.▫_x

THERIA : "Δ^L, σ·Δ ·Δ^Δ Δ^ΔΓ^a_x

◀ΛΠΩΤΡΟ : Γράπεται η παραπάνω γραμμή στην αρχή της σειράς και οι λέξεις που ακολουθούν θα είναι πάντα σε μετατόπιση. Η παραπάνω γραμμή δεν είναι στην αρχή της σειράς, αλλά στην αρχή της σειράς.

LARINIE : Հայոց լեզվի և գրաւունիքի պատմություն

◀ՂՈՐԴՅՈ : Հ.Հ", Տ.ԼԱ Ձ.Ն ՇՀՐԱ Վ.Վ ՎՃՐՈՒԼԵԽ Վ. Ճ.ԲԻՄ.Ճ.ՆՎԱՐՈՒՆ
Ր. Ճ.Ն.ՎԲԾ-Վ.Վ ԲԼ" Վ" ՎՃՐԾՎՐԵԼԵ ԲՈ ՐՆԱՐԸ Վ.Վ Վ.Վ ԲՐՈՒՋԵ-ՎԻՆ
Բ.Հ. Վ.Վ ԲՈ ՓԵՔՐԻԾ.Ն.Ե.Վ" ՎՃՐԾՎՐԵԼԵ ԲՈ Վ.Վ Վ.Վ Լ.Գ Վ.Վ
Ն.Ե.Վ" ՎՃՐԾՎՐԵԼԵ ԲՈ Վ.Վ Վ.Վ Լ.Գ Վ.Վ

LARINIE : የመጀሪያው ትና ክሮር ማስተካከልና፡ መቶ ፌጋዣ፡ ማረጋገጫ
ፈጻዣ፡ ማረጋገጫ፡ የመጀሪያው ትና ክሮር ማስተካከልና፡ ማረጋገጫ፡ ማረጋገጫ፡ የመጀሪያው ትና ክሮር ማስተካከልና፡ ማረጋገጫ፡ ማረጋገጫ፡ የመጀሪያው ትና ክሮር ማስተካከልና፡ ማረጋገጫ፡ ማረጋገጫ፡

◀ՂՈՐԴՅօ : Լ▷ԾՇ ՃՄ ԼՂՋԵՐՄՈՐԴՀԱՌԻ ։ ԾՐՆ▷ԾՇ Ճ. ՃՂՋԵՐԴԱՌԻ
ՃԾ"Ճ Հ<ՂՐՄ▷Ճ.ՃԱ" ՃԾ"ՃՃ ՃՄՃՈՒ Ե ԻՄ ՀՈՒՃԾՐՃՈՒ" ՃՈՒ
ՃՃ-ՃՄՃՈՒՃԾՐՃԱ" ՃԾ"Ի Ճ-ՃԾՐՃ Լ Ի" ▷ԺՄ"ՃՆ ՃՈՒԵ Ն-ԵՃՈՒ" Ճ
ՃՐՄՃ.ՃՂՋԵՐ ՃԾ"Ճ ԱԺՄԻՐԳՆ ԲՆ" ՃՂՈՐԴՅ.ՃԾՐՃ ▷"ՈԾԼՃԱ" Ճ"ՆԾ
Ճ-ՃԾՐՃ

THERIA : ॥॥॥॥ ॥-॥ ॥-॥ ॥-॥ ॥-॥ ॥-॥ ॥-॥

◀ΛΩΓΙΣΤΟ : Αἴδη Δ>στριγή, Γ> .Δ<ί ρ>τα μ>η " Ασθν" ▶
 ◀Γραπτότερο μ>η " Γ>λέσ-Δ>ρστε .Δ<ίτε ρ σ" Δ>λαχν Δ>x Ασθν"
 Γ>τρ-Δ<ίτε Αδην" .Δ<ίτε ρ μ>τραχν Δ> ζ<λαχν Δ>λασ-Δ>τε λ>τ-β>ω
 Ασθν" Δ>τε λ>τ-β>ω" Δ> πι<λαχν Δ>τα σ>λα Δ>σθν" .Δ<λασ-Δ>τε" .
 Δ>λαχν Δ>τε σ>τε Δ>τα ρ μ>τραχν Γ>τα ρ μ>τραχν Δ> ζ<λασ-Δ>τε μ>η " λ>τ
 .Δ<ίτε Δ>λαχν Δ>τε λ>τ-β>ω" Δ>τα ρ μ>τραχν Δ>τε λ>τ-β>ω" Δ>τε

አዲስ አበባና ቤትና የተከተሉ ስራዎች

LARINIE : Ա՞ս բարեւ ձո՞ւ՛մէ՛ք . Տի՛ր սյօնցախ էւ,
ս՛ղեւ ծո՛յը ըստը լ ի՞ շահնեախ սլա նա՛մ սու-էկա՛չժր ո
և Ա՞րմենի և տեսախ լուշում

THERIA: Հա և ԱՌԵՈՒ Լե Հա ՀՀԾԵւ և ՐՊԼ-ՃԵ Հա Ջի
և ԻՌՎաչ ՌՈՒԺԻՇ Հա Ջի և ԻՌ ՃՈՄՄԵԿ ՃԵՄՇ ԻՌ և ԻՌ
ՃՈՄՄԵԿ Հա ՃԵՄՇ

A close-up illustration of a raccoon's face. The raccoon has large, expressive brown eyes with white pupils, a black mask around its eyes, and a pink tongue slightly out. It is holding a magnifying glass with an orange handle up to its right eye, examining it closely. The background is a bright blue sky with a partial view of a yellow bird's head and beak on the left.

THERIA : σ-Γ-·Δ'-Δ''-Δ''' .Δ' Δ Δ ΛΓσ-Δ'-Δ'', Δ'' Δ Δ
ΓγάΔ' Δ Δ Δ ΛΓηΛσ-Ρσ-ΔΔ'

በ ማርያም ተርጓሜ የሚከተሉ አገልግሎት ስራውን የሚያስፈልግ ይችላል
የሚገኘውን የሚከተሉ አገልግሎት ስራውን የሚያስፈልግ ይችላል

$\nabla\Delta, \wedge\dot{\cup}\dot{\cap}\dot{\gamma}\Gamma^{\rho\alpha} \cdot\dot{\triangleleft}^{\downarrow} \triangleleft_{\sigma''}\dot{\Delta}$
 $\cdot\dot{b}\sigma''\dot{\Delta}_x$

❷ σ"ζΔρ"ύ"σις : ḥ . Δζρ"ύ"ζδρ"ά, σΓτ"λ" σΓτ"λΔζ"ώ
Δσο"Δ ᶑ ΓυζΔρ"όΔ"ύ" ᶑ Δόσ-Δ"ύ" Δρ"όΔ"ά Δσο"Δ
στ"λ"ά", Λ σλγρ"ύ" στ"λ" ᶑ ΗΔρ"όρ"ύ" ρ"ύ" ᶑ
Γτ"λ"έσις ᶑ σ"ζΔρ"ύ" ρ"ύ" . Δ"ό" Λ ΓυζΔρ"ύ"Δ-Δλγρ"ύ"
Παντερ"ύ" Δρ"όσ"ώ" Λ"έ" Τ"ύ" Σ" σλγρ"ύ" ρ"ύ" Σ" Λ
Λ"έ"ηγρ"ύ" Δλ"έ" Λ"έ" Αρ"ό-θ"ό" Κ"ό"γ"ύ" Β"ό" Δρ"όΔ"ά

Ե Ծ"ԾԴՐՄ"ՆԸ : Ի՞ Ա"ՈՃՄ"Ն Ն.Ե.Ա Հ" ՀԱԽՐԴՔՄ"Ն
Ն Ի" Ռ.Ե.ՄՆ Տ" Ե Ե.ՋՎՀՆ ԵՐԻ Լ" Ն Ի Ի
.ՋՐ"Ջ.ՋՎՀՆ Վ" Ծ"ԾԴՐՄ"ՆԾ-ՋՆ ՇՐՈ" Ջ" Ծ.ՋՄ"Ն
ԼՐԻԵԾԼՐ"ԾԺԱ ԾԼՆ

ବେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳିଙ୍କ ପଦବୀରେ ଯାହାରେ ଏହାରେ ଆଜିଲାଗିଛି
ଏହା ବେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳିଙ୍କ ଏଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଅଧିକାରୀ ରେ ଦେଇଗଲାଗିଥିଲା
ଏଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଲେ ଫାରିରୁମାଳି ଅଧିକାରୀ ଏହାରେ ଦେଇଗଲାଗିଥିଲା
ଏହା ଉଚ୍ଚବ୍ରତୀ ଲେଖିବେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ରେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି
ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଏହା ଅଧିକାରୀ ରେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ରେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି
ଅଧିକାରୀ ଲେ ରୁହା ଏହା ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଅଧିକାରୀ ରେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି
ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଲେ ରୁହା ଏହା ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଅଧିକାରୀ ରେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି
ଏହା ରୁହା ଏହା ଶାନ୍ତିରୁମାଳି ଅଧିକାରୀ ରେ ଏହାରେ ଶାନ୍ତିରୁମାଳି

LARINIE : ስርዕስና የሚከተሉት በቻ እንደሆነ
የመስጠት የሚያስፈልግ ይችላል

THERIA + LARINIE : ▷x የሃሳብና ስራ እ σምርና ቤቱ

በእኔ የዚህ በርሃን እና ስራው የሚከተሉት ደንብ ነው፡፡

•ፈለግነት እኩል የኩል ተመርሱም ስርጓሜ
የየኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል

የገንዘብ የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል
የገንዘብ የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል
የገንዘብ የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል

የገንዘብ የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል
የገንዘብ የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል

LARINIE : ቁጥር የኩል የኩል የኩል የኩል
የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል
የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል
የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል

THERIA : የኩል የኩል የኩል

LARINIE : ደህን የኩል የኩል የኩል
የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል

THERIA : የኩል የኩል የኩል
የኩል የኩል የኩል የኩል የኩል

LARINIE : C^a σ["] Λ^o Δ["] Λ["] x

•ΔΓΓ"ב•Δא : גָּדֵלְתִּי אֶת־מַעֲשֵׂי יְהוָה וְאֶת־מִשְׁמֵרָתְךָ
כְּאֵת הַיּוֹם כְּאֵת הַבָּיִם וְאֵת הַבָּנָה כְּאֵת הַבָּנָה.

•ՃՐԴՅԱՆԻ ԵՎ ՃԱՅ : ՏՐՂՈՒՄ ԵՐԱԿԱՆ ՏԵ ԲՇՀԱՅ ՃԱՅ ՃԻ ԼԵ ՏՆԵՐ
ՀԵՐԱԿ ԲՈՒ ԻՆ ՃԱՌԾԱ ՃԵՐԱ Լ ԻՆ ԼԻՐԱԽԱՆ ՃԻՐԱԿԱՐԱ ՇՈՒ ՃԱՅ
ՃԻՐԱԿԱՐԱ ՇՈՒ ՃԱՅ ՃԵՐԱ ԼԻՐԱԽԱՆ ՃԻՐԱԿԱՐԱ ՇՈՒ ՃԱՅ ՃԻ ԼԵ
ԼԵ ՃՈՒ ՃԻՐԱԿԱՐԱ

LARINE : <ଲାରିନ୍, ଲାରିନ୍ସ>^a ଫ୍ରାନ୍ସ୍ ଭାଷାରେ

LARINIE : ՀՅՈՒՅՆ ՐԱԴԻ ՄԱՆՈՒՅՆ Ա.Ե. ՐՐԿՆԵՐՈՒՅՆ

ԺՇԱՐԾՈ ՔՆԴ ՀԱՅՐԾՈ ՀՐՄԱՆԾՈ Ն Ի Ի ՀԱՅԼԵՎՈՐՈ Ժ
ՏՆ ՏԵՐՀՈ ՔՆ ՏԵՐԾՆ ՆԵՐԾՈ ՀԼՈՒՐՑԲԱՆ ՏԱԿ Ր Ր
ԳԻՇՈՒԼԾԾ-ՃՆ Շ Գ ՀՀԾՄ ԻՐԾՈ ՔՆԴ ՀԱՎԵՆԵՐԾԱ
ԱԼԿՈՎՑԲԱՆ

THERIA : <đđč" የፋይ <đđč"በገጽ x የዚ <"ćđ"ćđ"▷ፋይ
<đđč" ገያ-ዲ <đ-đ-ሪ ስ የ"በፋ x የዚ የ"በፋይ የፋይ ስ
ሸቻ" ፊ <ታኅለ"በገጽ ፊርማ"ፋይ የአ

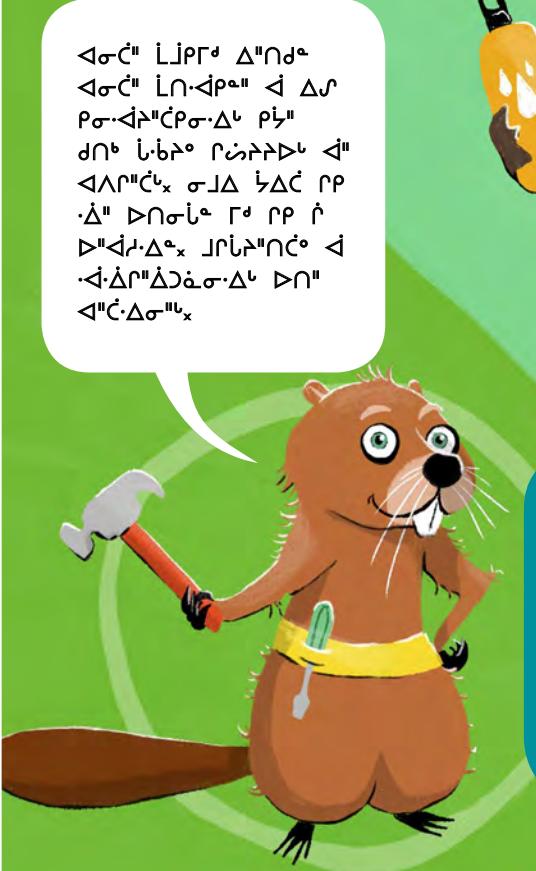

Ե ՐՅՈՒՄ-ԱՆ ▷ ԱՇՀ-ՃԱ Ը-ՀՇ Ր ՐԿԱՅՈ ՐՎ-Ճ Գ-ՃԱ Ր ՏՄՐԼԲՈ ՐԻՑՈՒ-ՃՔԾՆ, ՏՈ
ՀՇՀՐՃԾԴՐՃ, ՐՄՀՐՃՆ, Ե ԼՌ-ՃԱ ՀԿԺ, Ե ԲԿՐՄԾԸ Ճ ԾՄԾՆ Լ-ԵՐՈ, ՏՀՀ-ՃՆՀԱՄ Ե ՏՀՈՐՄՆ,
ՐՄԾ-ՃՔԱ Ե ՀԿՔՐՄԾԸ, ՀԿ-ՀՇԸ Ե ԱՐՀԱՃԸ Ե ՏԿՐԼՈՐՄՆ ՏԾԾ Ե ՏՀՈՐՄՆ Ճ-ՃԾՔՐՃՄ
ՔՆ ՏՐԼ-ԵԱ ՔՆ ՏՐԼ-ԵԾՄԽ Ճ-ՃԾԿԵՄ Ե ՀԿՏՐՃԽ

Լ.Ե՞ Լ.Ե ԱՐԱՐՆ ▷ ՔԼ" ն ՀՈ ՌՃՇՇԴ-ՋԵ Ր"Ն Հ-ՎԾՌ Ի" ՀՐ-Լ"ՋՔ-ՋԵ ▷ Ր ՀԾԼ"
ԺԾՆՀՐՄ"ՋՔ-ՋԵ", ԻՐՐԴ ՔԼ" Ճ Հ-ՎԾՌԾ-ՋԵ ՔԼ" ԺՈԵ" Լ-ԵՐՁ Հ ՀՐՆՀԵ"ՋԾԸ
Հ" Ճ" ԵՆԴ"ՈՒ" Ր"Ն Հ-ՎԾՌ ՔԼ" և ՀՈ ԱՐԱՐՆ ՀՈԿ և Ի" ԱԼ"ԲՊ" Լ-Ե ՇՈ" ՌՎ-ՃԽ
Ճ" ԻՆՄ"ՈՒ-ՋՔ Լ.Ե ՀՈԿ ԾՆԼ և ԱՄ Ր"ՐԱՐՄ"Ճ" ՀԾՌ ՋՔՀՏՆ ՇՈ" Ա"Ճ-ՃԾ" ՀԾՃ"
Ճ"Ճ" ՐՎՃԾ Ճ-Ճ-Ճ" Լ.Ե ՇՈ"ԱԾՆԱՐՁ ՔԼ" Ճ-ՆՇՐՎՇՐՎ Ճ-Ճ-Ճ" ՌՎՐՎ Ճ-Ճ-Ճ"
Ճ-Ճ-Ճ" ՌՎՐՎ Ճ-Ճ-Ճ" Լ.Ե ՇՈ"ԱԾՆԱՐՁ ՔԼ" Ճ-ՆՇՐՎՇՐՎ Ճ-Ճ-Ճ" ՌՎՐՎ Ճ-Ճ-Ճ"

ՃԱՅԱԿԱՅԻ ԾՐԱՅԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

< r > ^ = c

ለፌዴራል የኢትዮጵያ ማኅበር ተስፋይ እና የሚከተሉት ማኅበር የሚከተሉት ማኅበር የሚከተሉት ማኅበር

፳ · ፈ" ዞም" ስም" ተ · የኩራ ማኩራ
ገንዘብ" እኩራ" "ዶሮ" · ፈ" እኩራ" ዓ
ለ" እኩራ ስም" ስም" ስም" ዓ
ይስም" ዞም" ስም" ስም" ስም" ዓ
ሻውስም" ዓ" ስም" ስም" ስም" ዓ
ይለም" ስም" ስም" ስም" ዓ
· ዓበሱስኩራ" ስም" ዓ" ስም" ዓ
ሻውስኩራ" ስም" ዓ" ስም" ዓ
ለ" ስም" ዓ" ስም" ዓ" ስም" ዓ
ሻውስኩራ" ስም" ዓ" ስም" ዓ
ሻውስኩራ" ስም" ዓ" ስም" ዓ

የኢትዮጵያውያን
ስተላርና የፌዴራል አገልግሎት
የሚፈጸም ስት ተደርጓል
የሚፈጸም ስት ተደርጓል

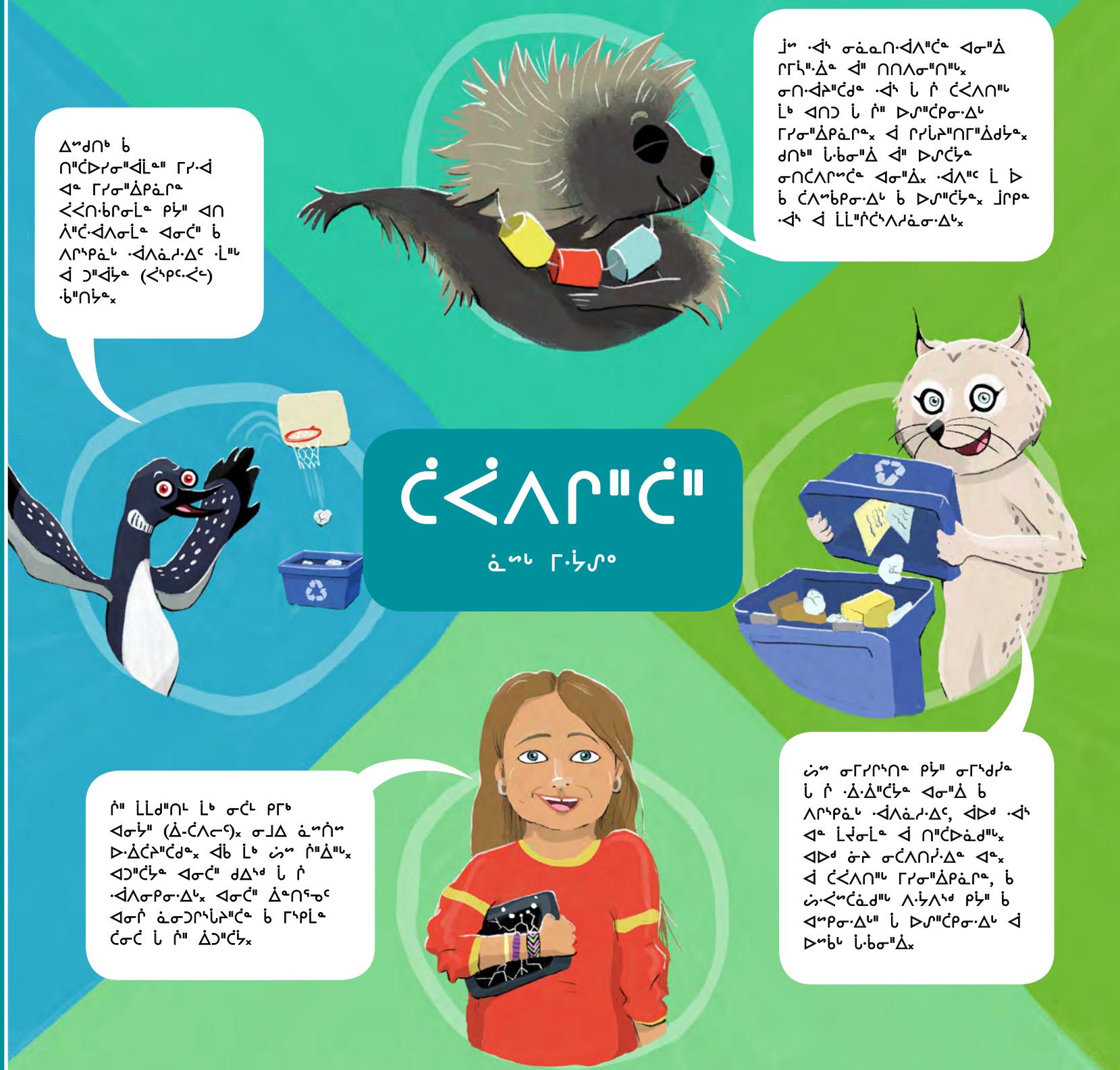

č < λ ρ " č "

σΤΔ <URL> ΡΩ Ρ" .<URL>

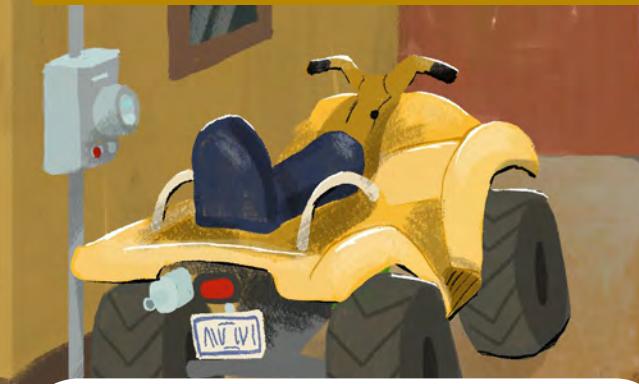

σԼՀՐԺ՞ւ եօր՝ գ ՞
 ց՝ զ՛ՇՈՒՄ ԴՌԱՑՆ ։
 ԹՌՄՆԵՐՆԵՐ ։ ՈՌՄՆ Լ ։
 Ն ։ Ե ։ ԱՎՐՄՆԵՐ ։
 ԵՐՄԵ Ե ՄՌԾՎԱԾՎՐ Ե
 ՈՄՆԵՐ ։ ԱՎՐՄՆԵՐ Լ ։
 ՎՐՄՆԵՐ ։

LARINIE MAK THERIA PAPAITUAT ANITE TSHISHENNUA UITSHINIT.
MATSHESHU, UMISHIKAUNA THERIA, TAU ANITE KIE UIN. KASSINU TAUAT
ANITE MENU-TSHISHIKANIT UNUITIMIT MAK TIPATSHIMUSHTATUAT.

THERIA : Nukum mak nimushum, ninatshi-metuetan minashkuat mak anite ka metuenanut ekue mishkamat anema uepinashuna. Kaminnanusht-nekanissa, minishapui-miuta, tshiashi-metuakana ka pikupaniti, nameshkuai-putaia ka papatshishkaikaniti, makupitautsheuna eshinakuaki... apu auat tshissenitaman tshekuan nene. Mishta-uinnakuanipan!

LARINIE : Anu minuat nuapateti uannakuak ka pimipanian ishpimit minashkuat. Anite uaupimeshkanau, uepinashun-massimuteuta pakupaniti, kauapekaitshepanit e pinishkuskakanit, pipunitapan ka pikukananit, mitshet tshiashi-kautishuat mak kapimauditshunanut e kuakuapishkat. Mitshet kie nuapateti pitakana, ka shipekuti mak ka mikuati.

THERIA : Nikassenitamikunan... Tipatshimushtunant minuat tan ka ishinakuak ueshkat, e auassiuek^v.

UKUMIMAU : Eukan, passe inniupanat nutshimit, mishta-ait itenitakuanipan inniun ueshkat. Apu tshekuan ut nanutakanit mak ishpitenimakanipan Tshikauinu Assi, ekuannu nenu nitishi-tshishkutamakananat tshishennuat. Nipakusheniten tshetshi tshishkutamatikut kie tshinua! Shashish, tshitanishkutapannanat apashtapanat eshi-takuanniti anite assit tshetshi tutahk kassinu eitapashtaht : mishtikua tshetshi tutahk uitshuaua mak utatusseukanuua, ushakaia tshetshi tutahk umatshunishimuua/utaieunuaua, unatsheshku tshetshi tutahk ututuua mak kutaka tshekuana. Tshashi-apataki tshekuan, kau ishpanipan assit, apu tshekuan ut nukuak.

UMISHIKAUN : Pinatshipanipani!

THERIA + LARINIE : Pina...tshekuan?

UMISHIKAUN : Pi-na-tshi-pa-nu : issishuemakan, vanasse pikupanu mak uanasse mishkutunaku Assinu meshekut, ashit anitshenat manitushissat. Miam ne mishtik^v petshishiniti mushe, apu tsika shassikut eka nukushit, manitushissat anat mak ushkuetuiat ka mishta-apishissihi. Eukan nenu tshe minu-mitshishuht!

Assi nisham^v nenua ka nanuaniti tshekuana. « Apu tshekuan unitik, apu tshekuan ussi-takuak, kassinu tshekuan mishkutshipanu! » Eukan issishuepan nikatshishkutamatsheshim katshishkutamatsheatshuapit.

UKUMIMAU : Eshe, Ukaumau-Assi, eukan ne anu menushit tshetshi manapashtat tshekuannu! Muk^v anutshish, ueshami-aieshkushiuniku ka taniti anite assit. Minupinanu anutshish, minu-tshishunakanua mitshuapa, utapana takuana tshetshi papamipatananut, atsusseu-katshitatapakaniti tshetshi aimitunanut mak kassinu kutak tshekuan, muk^v tekuaki nenii ussi-aitapashtauna, takuan kie tshe ui ussi-aitinanut.

UMUSHUMIMAU : Enuet mishkut, tauat kauassiuh mak eka ka ishpish auassiuh e uitshi-nanatu-tshissenitahk mak meshta-shapenitahk miam tshinua ua mishkutunahk tshekuana mak ua nakaihk ka uinnakutakannit assinu.

E atshunakanit tshekuan mak nishuau e mamitunenitakanit eshk^v eka aiakanit tshekuan, eukan ne anu menuat etenitakanit. Muk^v ua apashtaian tshekuan nikanueniten kie apu ashtanite ishpish minuenitaman.

THERIA : Minutakuan! Eshe, menu-mamitunenitakaniti, Larinie mak nin, takuan tshekuan tshe tutamat tshe nipik : nika natshi-uaupatenan, nika tshishkutamatishunan mak nika ui nishtutenan eshpanit ashit neni kassinu uepinashuna.

Nika mishkenan tshe ishi-uauetashaiat tshe matinueiat ka ishi-mishkamat ashit kassinu auen tshetshi etatu minuinniuimak assi anite nutim etaik^v.

UMUSHUMIMAU : Nimishta-minueniten pietaman ne! Matshik^v ma, mishta-mishau tshekuan tshe ui mishkamek^v!

KASHIKAT, MAMUSHATSHINAKANUA UEPINASHUNA; THERIA MAK LARINIE TSHIKA NASHAUEUAT KAUPEPINASHINITI, ANITSHENAT KAIATUSSESHIHT KA MAMUSHATSHINAHK UEPINASHUNA. E NISHIHT TSUITSHEUAKANNUAT TSHIPA MINUENITAMUAT E TSHISSENITAHK ANITE ESHPANNITI NUTIM NENUA MASSIMUTEUTA KATSHI ITUTATAKANNITI UPIMESHKANAT. UEMUT MISHKUT, APU UPI PANITI MIAM NIPI UESHAKANIT TSHETSHI NIPISHAPUTSHENANUT MAK UENI-TSHISSITUTAKANIT!

ESHPISH TAT ANITE NIUTINNIT LARINIE, THERIA TSHIPUNAM^U USSUN/ USHKUSH. UNUI PANU INNU-ASSIT NE KA MISHAT UTAPAN, NETE MISHTA-MESHKANAT ISHPANU. THERIA UAPATAM^U MESHKANANU PEMIPATAT ASHIT UIKANISHA TSHETSHI ISHPAITUHT NETE KA UITSHIHT. APU NITA SHUK^U ISHPISH KATAK^U UITSHIT ISHPATAT THERIA.

LARINIE : Kuei, nui minu-kanuenitenan assi ek^v ne ui ishi-atusseiati, nipa minuenitenan tshetshi tshissenitamat tshekuan etutamek^v ashit nenitum uepinashuna.

KAUEPINASHUSHT : Ka kanuenitahk assinu! Minuau etutamek^v! Eshakumiminashakan, nimamushatshinenan mishta-mitshet uepinashun-massimuteuta ute ka mishat utapanit, ekue papakaik tshetshi apishashiniti nenua uepinashuna. Nitishinikaten e shuenitaman, ka mishta-ukashatshimut.

Ute tshititanau eshnikatakanit ka mishta-mishat ka anauakaitschenan, nete mitshet tatutamin innu-assit. Anauakaikanua uepinashuna anite meshta-mishati ka munaitshenanuti. Ueshami-shakassineti ka munaitshenanut, kutak ekue munaikanit, shakassinitakanu, kutak ekue tutakanit minuat. Ueshami-shakassineti, ekue takuak tshetshi mishitakanit anite uepinashunanut kie tshetshi mishakanit kutak. Apu uetak, kushtikuan tshetshi uinnakutakanit assi, e nenenanut mak nipi, eukuan uet eka auen ui kanuenitak anite pessish epit.

THERIA : Ninishtutuauat, shutshimakuan! Mak mishta-mitshena uepinashuna!

KAUEPINASHUSHT : Oh, mitshena tshekuana uiepinakaniti, namaieu an uepinashuna.

KAUEPINASHUSHT : Mitshet tshekuana kau tshipa tshiapashtakanua : ait tshipa tshiapashtakanu, tshipa tshi patshitinikanua, manapashtakanua kie ma tshipa tshi tutakanu ussi-assi. Apu anu tshipa animan.

Etenitaman nin, passe nenitum tshekuana, apu auat tshipa ui apashtakanua miem nameshkuai-massimuteuta kie ma putaia ka uepinakaniti. Patshuan-massimuteush tshipa tshi apashtananu tshetshi ashtaiak^v ka ishi-ataueiak^v, putai kau tshipa tshi apashtakanu tshe shakassinitaiak^v eshakumitshishikua, eukuan ne tshipa tshi tutenan.

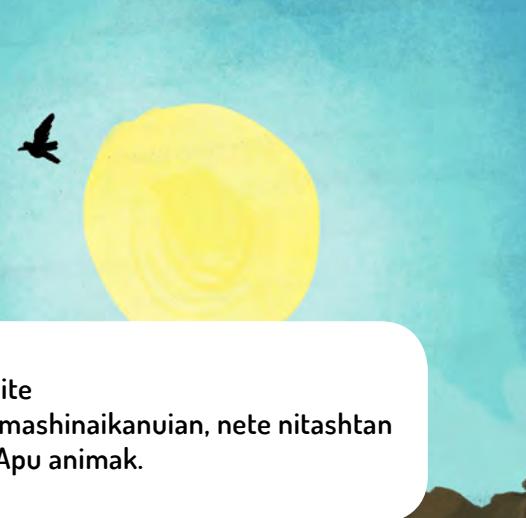
THERIA : Nuapaten, nasht mashten tshipa ishinakuan tshetshi takuaki ute tshekuana.

KAUEPINASHUSHT : Eukuan ne miem. Tshitshisseniteti a kashikanit, ute tshitassinat, papeik^v etashiak^v 720 kg ishpish tshuepinenan uepinashuna peikupipuna? Anu kushikuan mak at meshta-mishishtit mush! Eshe, e manapashtakanit mak e tutakanit ussi-assi, tshipa tshi atshunenau tetaut ishpish eshpishati uepinashuna ka anauakaikaniti.

Ah tshipa minuenitakan tshi anuepianakue... tan ma tshipa itenitam^v uin Ukaumau-Assi, tshipa mishta-minuenitam^v kie uin!

LARINIE : Tshinashkumitinan katshi uitshiat. Nika mishta-atussenan tshetshi nishuau mamitunenitahk innuat ka taht innu-assit eshk^v eka uepinahk tshekuannu. Mamu, tshika tshi natukuanan Ukaumau-Assi ka akuikut umitshim!

Kauepinashusht nitikutan iapatannit tshetshi manapashtakanit.
Maaaaaaaapaaaashtaakaanannit...Tshitapata, «apashtakanit» takuan anite
aimun, miām kau e apashtakanit tshekuan. Etutshe ne tshetshi issishuenanut e
ussi-tshitshipanit tshekuan neme eshtakanit nete ka manapashtakanit?

Ninishtuapen nin, ka manapashtakanit. Nituten anite
katshishkutamatsheutshuapit. Tshashi-apashtaiani mashinaikanian, nete nitashtan
ka uasheshkunat miutit mak at kauepinashunanut. Apu animak.

Tshekuan eshpanit minuat? Ishpanu a ne mashinaikanian nete assi tekuaki mashinaikanian-
utshua? At shuk^u eka anema tshekuana apashtain. Apu uapamitan tshetshi tain uatikut shiakassineti
mashinaikaniana e nutiminakaniti... Nete nitshit kie, nikaui ashtau kie uin putaia e shikuani,ti,
nameshkuai-uishkuashuna mak nekanissa nete ka uasheshkunani miutit... mataunakuan ne e
mamushtakanit.

Nuapateti kutak ka mishat utapan miamushatshinak nenua ka uepinakkanti anite ka uasheshkunani
miuta tekuanniti upimeshkanat, namaieu ne ka mishta-ukashatshimut. Nete ishpanu ne kutak ka mishat
utapan nete ka mishanit atusseutshuapit. Shatshuapatetau anite eshpanit!

KA MISHAT ATUSSEUTSHUAP, EKUTE ANITE TIATIPANNAKANITI TSHEKUANA. E NISHIHT
TSHITPATAMUAT NAMASHINA MAK KAIATUSSESHEHINITI, MASHKATENITAMUAT. MISHUE
AIATSHINANU, MIAM ANITE ANISHKU-ENIKU-UATIKUT.

Oh! Mishta-tshishipanu ne
ashpishteshimun ka pimipanit.
Zip zap zoup, tshekuannu
etutahk anitshenat nutim innuat?

Mishta-tatueuetakanu! Mitshena
nemashina ute! Mishketau anite eka
ishpish aiatshinanut mak auen tshe
kukuettshimak^u ua tshissenitamak^u.

THERIA : Kuei! Tshipa tshi a uauitamunan eshi-atussein? Tshekuan etutamek^u ashit nitshiashi-mashinaikana, nitshiashi-pishteu-putam mak nimushum unashup-nekanissa?

KAMANAPASHTAT : Kuei eka ka shakuenimuh, mitshena tshikuetshemunuua! Minu-takushinik^u ute ka tatipannakaniti tshekuana. Apu animak, ute, nitatusseunnan, eukan tshetshi tatipannamat tshekuana. Nutinenan ka uasheshkunati miuta mak...

THERIA : KA UASHESHKUNATI MIUTA!

KAMANAPASHTAT : Eukan miam. Usham auenitshenat ashtauat mitshet tshekuana eishinakuanniti mamu, takuan tshetshi tipan ashtai. Mashinaikanuan mak ka tshishpakat mashinaikanuan, nameshkuai, pashpapuan mak assikuman, tatipan nutim nitashtanan.

THERIA : Ha, apu animak!

KAMANAPASHTAT : Muk^u, takuan tshetshi naikamat. Passe tshekuana eka tshi manapashtakaniti takuana anite miuta ekue takuak tshetshi utinamat. Miam umeni, nish^u mitasha pekuneiati, metuakana eishinakuaki mitshetwuit nameshkuia, ka pikupanit kaimitunanut, pineuat kie ma papatshitakuat, apu manapashtakaniti neni ute.

LARINIE : Tan etutakaniti neni utin?

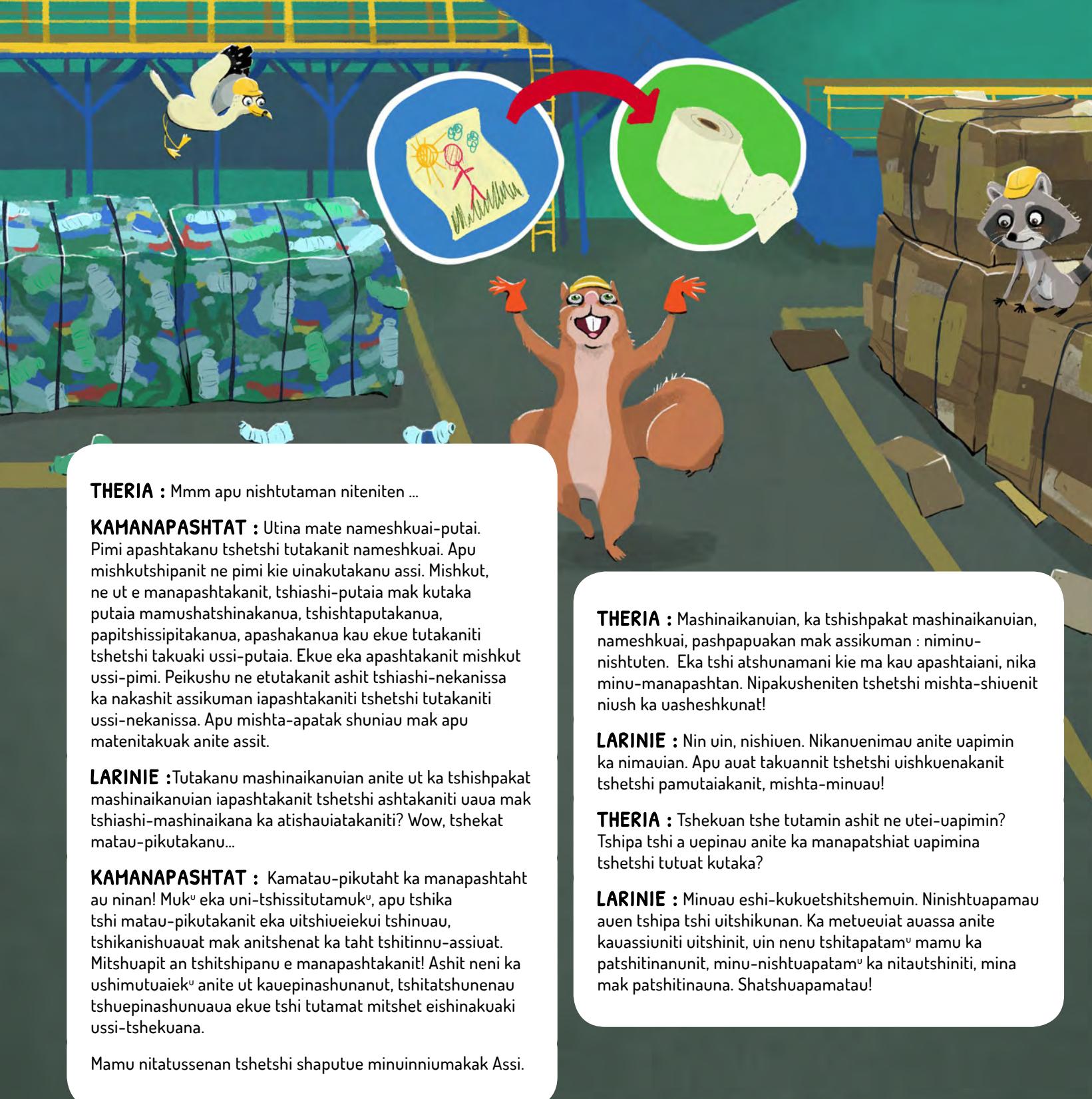
KAMANAPASHTAT : Ait tshipa tshi itutatanau, ashit tshikanishuauat. Neni matshunisha mak metuakana eshk^u e tshi apashtakaniti, nete ka patshitinakaniti matshunisha tshipa tshi itutenau kie ma atauitshuapit ka utinakaniti tshekuana shash ka apataki tshetshi minu-apashtat kutak auen, ek^u neni mishtikua, anite ka mamushatshinakaniti tshekuana. Neni pineuat eka ka minushiht, ka anupanit pestaikan, ka pikupanit kaimitunanuti mak uikuia ka ishkuateti, uinnakuana mak kushtikuana. Takuan anite tshe itutakaniti, utinamuat nenua ka anupanit kueshtikuaki ka itapashtakaniti mitshuapit.

LARINIE : Wow, e manapashtakaniti mak e minu-kanuenitakaniti uepinashuna, minuau eshi-atussenanu!

KAMANAPASHTAT : Uemut uin, muk^u apu mishta-animak. Ashit tshuitsheukanat mak tshikanishat, tshika tshi tuten. Shash uemut tshitikutautakupan, tshin an tshitatusseun etapashtain tshekuon. Eukan, anu eka ianimak, tshetshi apashtain ne muk^u eshpish nutepanin.

LARINIE : Eshe, eshe, nimir-nishtuten : nika uauitamuanat nikanishat tshiveiani. Muk^u takuan kutak nikuetshitshemun : tshekuan etutamek^u ashit neni nutim uepinashuna katshi tatipannamekui?

KAMANAPASHTAT : Akua, namaieu an uepinashuna, nasht an kutak tshekuon. Ka mishta-apataki etapashtakanit an. Katshi tatipannakaniti, atamakanuat nenua eishinakuanniti tshekuana anitshenat kamanapashtaht ekue tutahk ussi-tshekuana ashit nenua tshiasihi-tshekuana. Minuanu nenu Ukaumau-Assi mak minakanuat atusseunnu mitshet auenitshenat!

THERIA : Mmm apu nishtutaman niteniten ...

KAMANAPASHTAT : Utina mate nameshkuai-putai. Pimi apashtakanu tshetshi tutakanit nameshkuai. Apu mishkutshipanit ne pimi kie uinakutakanu assi. Mishkut, ne ut e manapashtakanit, tshiasihi-putaia mak kutaka putaia mamushatshinakanua, tshishtaputakanua, papitshissipitakanua, apashakanua kau ekue tutakaniti tshetshi takuaki ussi-putaia. Ekue eka apashtakanit mishkut ussi-pimi. Peikushu ne etutakanit ashit tshiasihi-nekanissa ka nakashit assikuman iapashtakaniti tshetshi tutakaniti ussi-nekanissa. Apu mishta-apatak shuniau mak apu matenitakuak anite assit.

LARINIE : Tutakanu mashinaikanuan anite ut ka tshishpakat mashinaikanian iapashtakanit tshetshi ashtakaniti uua mak tshiasihi-mashinaikania ka atishauitakaniti? Wow, tshekat matau-pikutakanu...

KAMANAPASHTAT : Kamatau-pikutaht ka manapashtaht au ninan! Muk^u eka uni-tshissitutamuk^u, apu tshika tshi matau-pikutakanit eka uitshiveiekui tshiuau, tshikanishuauat mak anitshenat ka taht tshitinnu-assiuat. Mitshuapit an tshitshipanu e manapashtakanit! Ashit neni ka ushimutuaiek^u anite ut kaeupinashunanut, tshitatshunenau tshuepinashunuua ekue tshi tutamat mitshet eishinakuaki ussi-tshekuana.

Mamu nitatussenan tshetshi shaputue minuinniumakak Assi.

THERIA : Mashinaikanuan, ka tshishpakat mashinaikanian, nameshkuai, pashpapuan mak assikuman : nimir-nishtuten. Eka tshi atshunamani kie ma kau apashtai, nika minu-manapashtan. Nipakusheniten tshetshi mishta-shiueneit niush ka uasheshkunat!

LARINIE : Nin uin, nishiuen. Nikanuenimau anite uapimin ka nimaui. Apu auat takuannit tshetshi uishkuuenakanit tshetshi pamutaiakanit, mishta-minuau!

THERIA : Tshekuan tshe tutamin ashit ne utei-uapimin? Tshipa tshi a uepinau anite ka manapatshiat uapimina tshetshi tutuat kutaka?

LARINIE : Minuanu eshi-kukuetshtshemuin. Nishtuapamu auen tshipa tshi uitshikunan. Ka metueuiat auassa anite kauassiuniti uitshinit, vin nenu tshitapatam^u mamu ka patshitinanunit, minu-nishtuapamat^u ka nitautshinit, mina mak patshitinauna. Shatshuapamatau!

Utshimashkueu kapatshitinash! Ninanuttissenitenan tshekuana ne e uauitakaniti uepinashuna. Shash nitshi mishkuananat ka manapashtaht mashinaikaniana, nameshkuai, pashpapuakan mak assikumannu, mak nitaimiataananat anitshenat ka uauetinahk ka kushtikuanniti uepinashuna. Muk' tshin neshtuapatin ka nitautshiki, uitamunan : tanite nipa tshi mishkuau ka manapatshiat utei-uapiminai?

Minuau ne etenitamin ua manapatshit ka anupanit uapimin. Apu tshi manapashtakaniti kanitautshiki mak uminimuaua, muk' tshi mishkutunakanua tshetshi nitautshiki kutaka. Ka ussi-tutakanit assi ishinikateu. Tshipa tshi ashit tshi ashtakanu ka anupanit mitshim mak mashinaikanian-kashitsheuna. Ashtamitek', tshika uapatinitinau mamu ka uauetashtakanit ka ussi-tutakanit assi.

LARINIE : Nukumish mak nituss, natukunishat
anat, nitipatshimushtakutiat, peikuau, nishka
natukushapanat. Mishta-akushiumatshunishapani.
Tshitapatamueshapanat ushkatanu ashit
utatusseukanuanua. Nessikaneta mak nameshkuia ka
aiapishashiniti mishkamueshapanat. Eshpish mishta-
mitshetinniti, ekue takuannikue tshetshi matishauah
uenashk. Tshipa iteniteti a?

THERIA : Mishta-kushtashtakuan ne etatshimuin!

LARINIE : Nikukutshitimishun, tan eshpish minekash
tshe ashteti neni uepinashuna minashkuat eka
tshekuan tutakanit tshetshi utinakaniti. Tshititeniten
a nitauassimat mak nitauassimat utauassimua
mak anishenat tshe taht aishkat tshika tshi
pimuteuat uiashkamanit minashkuanu? Tshetshi
mamushatshinakh kanitautshinniti, tshetshi unaitsheht,
natauh mak kusseht, tshetshi nipiaht aueshisha
menuinniuniti?

THERIA : Apu tshissenitaman, kie
nimamitunenitamikun. Shatshuapamatou nimishikaun,
mishta-tshissenitam^u tshekuannu... Tshitshissituten
a? Tshuitamakutanan tshekuannu essishuemakannit
pinatshi... pinatshipanu! Tshishkutamuakanu tshetshi
ishi-atusset ka nishtuapatak eshpennit pitute uianit
ka inniuniti mak tshetshi atusset ka tshishpeuatak
aueshisha mak mishtikua.

TEKUSHINIHT ANITE UMISHIKAUNA, E NISHIHT TIPATSHIMUSHTUEUAT KA
ISHPANIHT MAK UITAMUEUAT ESHI-KUSHPANENITAHK.

UMISHIKAUN : Wow, anema tshekuana tshitshissenitenau, kauassiuht! Tshimishta-minuatenauashapan ume napik! Mitatenitakuan muk^u tshitapuenau e kushpanenitamek^u. Eka tshekuan tutakaniti, nen iuepinashuna, minekash anite tshika takuana!

LARINIE : Tan ishpish minekash?

UMISHIKAUN : Tatipan ishpish minekash takuana. Mate, tan eshpish etenitamin tshipa ishpish takuan tshetshi eka nukushit pitshu kie ma eka nukuak papinama- mashinaikanui?

THERIA : Pitshu kashiushiu, mishta-uitshitamutshenat manitushissat... uiesh nipa issishuen kutunnu/peikunnu e tshakashtet kie ma kutunnu/peikunnu ashu patetat?

UMISHIKAUN : Mauat nititeniten. Patetat-tatupipuna tshipa tshi pimipanua eshk^u eka nutim pinatshpanit. Mak etenitaman nin, apu etenitaman menushiniti pitshua tshetshi muah manitushat... kie ma muk^u eshinakushit auen.

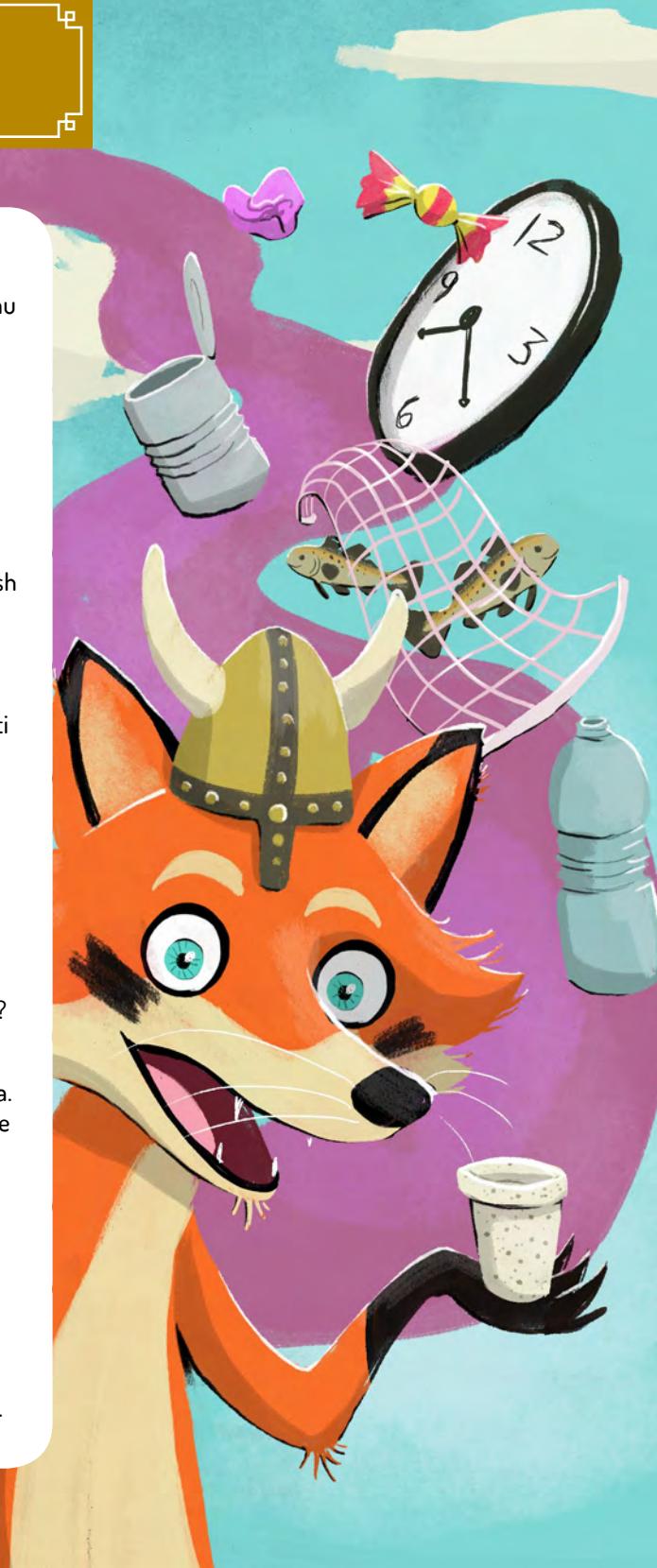
LARINIE : Oh... patetat-tatupipuna, mishta-minekash!

UMISHIKAUN : Eshe, muk^u anite uiuitakanit e nanut tshekuan, patetat-tatupipuna, tshishipanu an. Nekaniss nekatakanit, uiesh kutunnu tatau ishpish minekash takuan tshetshi eka nasht nukuak. Muk^u takuan anu minekash tekuak! Nameshkuai-anapi kutuasht-tatumitashumitanuepipuna tshika takuan, ek^u nameshkuai-putai peikumitashumitanuepipuna nuash peikutshishemitaashumitanuepipuna tshetshi eka nukuak, tshipa etenitetau a?

Anu minuat, ne eshinakuak tshekuan e tshishenniuimakaki mak tshemunashteti ashit pishimut eshteti, ekue papikupanit, mishta-aiapishashua. Ekue pishti-mitsihiht aueshishat ekue akuikuht. Tshitshissenitenauatshe, neme niashatumakak eshi-mitshishunanut, anitshenat anu e apishissihiht mukuat nenua ka mamishishtiniti, ekue akuikuht kie uiuuau. Mishta-kushtikuan!

THERIA : Peikutshishemitaashumitanuepipuna... mishta-tshishenniuimakan miam anitshenat tshiashi-katshitusseuat!

UMISHIKAUN : Hi, hi, apu uesha ishpish tshishenniut, muk^u eshe, tshiuau. Shateiakui peikutshishemitaashumitanuepipuna, muk^u tshinanu tshipa tanan. Eshk^u apu ut takushiniht mishtikushuat. Tshipa tshi natshishkuanan peik^u kapapamishkat uetshipanit akamitshikamit, mauat uin tshiashi-katshitusseu...

LARINIE : Mishta-anema tshitshisseniten tshekuana!

UMISHIKAUN : Ne tshessenitaman, takuan tshetshi nakatuennitamak^u tshuepinashunnua. Eka akua tutamakui, tshika uinnakutauat assinu mak nipinu tekuannit shipissa tshe ishpanit nuash uinipekut, tshe uinakutakanit nutim eshpitashkamikat assi.

Tshukuminu mak tshimushuminu tshitikunananat tshetshi ishpitenitamak^u Assi mak kassinu ka inniuh. Tshitshissiumikunanat Ukaumau-Assi, eukan ne muk^u tshitshinan mak kassinu tshekuana tiapitik.

THERIA : Tshinanu an ka kanuenitahk assinu. Ashit kassinu ka ishi-tshissenitamak^u ume nipinut, tshipa tshi mishkutunenan tshekuana mak takuan tshetshi tuiet aiatshiak^u tsheshi ushimutuaiak^u tshitassiu tshetshi eka uinnakutakanit!

MISHTA-ASHITSHIAT E NISHIHT. TSHIKA UI UTSHEPIUAT UI UAUETASHTATAUI KA UI MISHTA-NAIKAKANIT ESHK^U EKA TSHITSHIPANNIT E TSHISHKUTAHMATHENANUNIT KAU.

Mishta-aishpanu! Ekue tshi naikakanit mamu! Kassinu auen uauitshiepan : nuitshikatshishkutamuakanishiminanat, nikanishinanat, tshishennuat, kapinikutsheshiht, kakussikuashuht, kupanieshat kaimitunanunit/aimu-mishtikut, ka kanuenitak mashinaikana, ka pimipaniat ka uaueshianiti mishkumia anite ka shushkatianut/shunashkuateikanit, ussinitshishuat ka atusseht atauitshuapissit, auat innu-utshimau mak pitau-utshimauat. Tshitapata nutim massimuteuta ka shakassinitaiat!

Nuauitamuatananat tshekuan mak není ka manapashtakaniti tshekuana meshta-minuati, ekue tatipannamat. Tipan nitashttan není tshitshue uepinashuna ka mamushatshinakanit.

Nashatakanu ka aitiat, tshika ashtakanua ka uasheshkunati miuta mak ka tshishtemauaput miush tshika takuan tshetshi mamushatshinakanit tshe tutakanit ussi-assi neme minuati metuenanut. Mishkutunakanu aitinanut, tshi katshitaikanu ne ka ui utitaikanit!

Eshpish mamutshatshinakaniti uepinashuna mak minuati ka metuenanut, mitshet nuitshewakannanat anite innu-assit nitipatshimushtakutanat eitiht tshetshi kau apashtaht utaitapashtaunuaua, e tutahk ussi-assinu, mak mitshena eka uataman! Anu uet minuati anite, tshetshi tshissenitakanit shash apatenitamuat auenitshenat mak tshika takuan tshe aitinanut tshetshi kassinu auen uashkamanit etat. Ui tshissenitamin, nenu ua tutahk anitshenat innuat etaht nitinnu-assit uauitakannu ute tshe passetshinamin. Mishta-minuenitakuannu nenu eitiht mak apatenitamuat nenu! Nimishta-ashinenan/kashekanan uatshiat ute.

Nitashupanishutan, nuauitenan ka aitiat. Tshipa tshi natuten anite atusseu-katshitatapananit, anite ut utatusseu-katshitatapanamiat nuitshewakanat ka atusseht anite l'Institut de développement durable des Premières Nations du Québec et du Labrador (iddpnql.ca). Tshika uapamauat ashit anite kanuat mak metueun-mashinaikanian tshetshi shaputuepanin e nanatu-tshissenitamin tshekuan.

Mishta-shapenitakuan ume! Nui nashatenan ussi-aituna. Kie tshin, tshipa tshi tuten! Tshuitshinan a? Ishi-atussetau ka mishta-pikutaht e kanuenitahk assinu. Mamu aiatshtau tshetshi ishinakuak Ukaumau-Assi nasht eka ka uinnakutakanit!

Nete ka mamuitunanut,
takuan anite mamu tekuaki
metueuna, ka aiapishissishih
mak etatu ka mishishtiht tshe
apashtaht, mamu tekuaki
aitapashtauna kie. apu aiaiat
mishkut, nitauashunan.
Minuau e matinuematunut
anite innu-assit!

ATSHUNA KA TAKUAK ASSI MAK ANITSHENAT TSHE TAHT AISHKAT TSHIKA ANASHKUMIKUT!

Tshetshi mautishuniaeiat anite e
shushkuatiaiat/shunashkuateimat,
niminunakutatan patshuan-
massimuteuta, minuaua
neni tshetshi ashtakanit
tshekuan niatshi-atauenanuti.
Apashtapanat nenu innuat
niatshi-mitshimashutau kie ne
innu-takuakan mamitunenitam^u
tshetshi itshenak nameshkuai-
massimuteuta anite innu-assit.
Nimishta-ashinenan/kashekanan
katshi itenitamat tshetshi tutamat!

Eshakumitshetshishepaushua,
nishakkisnitan ninipi-putam kau ka tshi
apashtakanit. Nanikutini, shiappenitamani,
minishapui anite nitashan. Ekue eka aiaian
mishkut tshekuan mennanut tekuaki anite
putat ka uepinakanit. Gloup, gloup, gloup
: Nitashite-nipakuen kie apu uinnakutaian
assi!

Niatshi-uitshiani minashkuat
ashit nikanishat, unakana kau ka
tshi apashtakaniti nitapashtanan.
Niminuaten nitunakan ka
usseiat mak ka assikumanuti
nimukumana, nitshakaimauna
mak nitemikuana. Minakana
ka mashinaikanuanuti,
mauat, kie anite minakanit
eshinakuaki *styromousse*, apu
tshekuan nitautshik! Mak ashit,
ninatamishunan, ninataunan mak
nikussenan, mitshim e minuat an,
namaieu an ka uishkuenanit.
Akua nitutenan tshetshi utinamat
muk^u ne ua apashtaiat tshekuan

Ussi-anakapeshakan/
kassipishun nikanuenimau
natauiani. Nitanakapeshakan/
nikassipishun, nishteshikaun
nenu utshiashi-
anakapeshakana/kassipishuna.
Apishissishua nenua uin, muk^u
miam nitishpitishkuuat nin.
Ume etashpishuian, apu tshika
ut vapamih missipat!

KAU E APASHTAKANIT TSHEKUAN NASHT APU ANIMAK!

Nitshinat, nin an ka aitutak «ka
naikanniti nimaun-massimuteuta»!
Katshi muk nipakueshikananim kie ma
ninimaun, nitshuetatan massimuteush
nitshinat, nitshishtaputan, niminu-
naiken. Nipashen anite ka apishashit
ka akutakanit tshekuan : pishakanapi/
apish e akutakaniti massimuteuta!
Uitenitakan mak aieshkushte kau ua
apashtakanit : peik^u, nish^u, nisht^u shash!

Nunisheti nitshiahi-
kashipissipaniukup ka pakuneiat,
e mamishati kakashkatshati
nitishinakutati. Ussi-kashinikaniti
nikanueniten anutshish tshetshi
naikaman nikapimaushun ka
ishkuteushit! Tshitapata eshpish
uashashkuteshit!

Katshi atishauiataman nikan mak utat nimashinaikanuanim, niptukunen e mishtashitnam, hop! anite ka uasheshkunat miutit, nipimushinen : nisht^u e atshitashunanut anite ka pimushinnenanut tuan utapiunakanit.

MINUAU E MANAPASHTAKANIT!

Nitem ka mishishtit Qimmiq makutamupan nenu nitatusseukatshitatapakaninu ka papakanit. Apu uitenitakuak... Apu minuat shash, tshetshi manapashtai, nika patshitten anite atauitshuapit kie ma anite ka utinakaniti neni atusseuakana. Ninanatuapatitsheti anite atusseu-katshitatapakanit, nimishketi mitshet anite nipa tshi itutatan.

Mishta-akua nituten neni tshimishaun-titipinakanissa ka tshishpakat mashinaikanuan ka ishininakuaki : takuan tshetshi manapashtakaniti tshetshi tutakaniti ussi-mashinaikanuan. Nitapashtan kie tshetshi tutaman ussi-tshekuana. Tshitapata nussitapishkatsheun. Apu takuak anu menuashit tshetshi manitikanauapishuian.

Nitishpish mishishtin mak shutshishin tshetshi unuitataian ka uasheshkunat miush : eukuan ne anu menuataman eshi-atishauiatet, nin an nitatusseun. E manapashtakanit mashinaikanuan, pashpapuakan mak nameshkuai tshetshi tutakaniti ussi-tshekuana, mishta-minau!

Nete ka mitshishunanut kanuaushutshuapit, nui tshimatanaan ne ka tutakanit ussi-assi. Mak at tshetshi uepinamat kauepinashunanut, nitashtanan ka anupanit mitshim anite miutit ka tutakanit ussi-assi. Tshetshi atshunamat eshpih uepinashuiat, nitaieshkupinan : ne eshi-tatipannamat tshekuana, nuauitshiaushinan!

USSI-ASSI E TUTAKANIT MANITUSHISSAT MISHTA- ATUSSEUAT

Itutetau anite ka ussi-aitinanut! Uepinashu-miush mak ka uasheshkunat miush ushimuat anutshish, ka tshishtemauaput miush tshetshi mamushatshinakkant ka anupannit mitshiminu kassiu auen. Matshi ma anite ka tutakanit ussi-assi, ussi-aitinanu! Anite ka shushkatiianut/shunashkuateikanit kie ma ka pinikutshenanut, apu tshika ut ishpish mitsheki : tshuepinashunnua, takuan tshetshi minu-tatipannakaniti, tshinanu an tshitatusseunnu.

Ninashatamuan eitit mashk^u mak kutakat kassiu tshekuannu ka mitshiht, nitshitaau nishim kassiu mitshiminu tekuanit utukanit. Miam! E itenitakushian miam innu ka tutak ussi-assinu, eukuan menuat. MAUAT nitissishuen e nanutakanit tshekuau!

Nitinuu-assit, mishta-mitshena tshekuana e tutakaniti. Pessish anite aussat ka metueiakanit, takuan anite mamu ka patshittenanut tshishtikanit. Eshakumi-mashten-atushkana nituten ashit nukum. Tekuaki mashkushua kie ma nipisha nepumakaki, nitashtan anite miutit ka tutakanit ussi-assi. Neme kutak pipun, shash kassiu mishkutshipanu ekue takuak meshta-minuat assi ka apashtakanit tshetshi patshittenanut. Nenu eshi-atusset ne assi, tapue minuashinu...

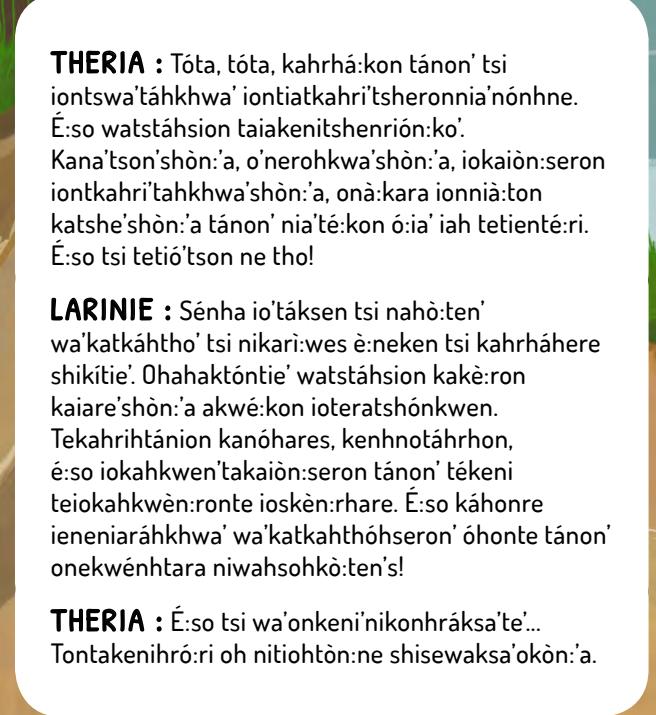
LARINIE TÁNON' THERIA THOTÍ:EN'S TSI THOTINÓHSOTE IAHÀ:KENEWE'.
THERIA ONARA'SÈ:'A TSÍTSHO Ò:NI' THO ÍTEWE'S. AKWÉ:KON
RONATSHENNÓN:NI TSI THONATERAHKWATARIHÀ:TON TÁNON' SKÉN:NEN
TEHOTIHTHARÓNNION.

THERIA : Tóta, tóta, kahrhá:kon tánon' tsi iontswa'tákhkwa' iontiatkahri'tsheronia'nónhne. É:so watstáhsion taiakenitshenrión:ko'. Kana'tson'shòn:a, o'nerohkwa'shòn:a, iokaìon:seron iontkahri'tákhkwa'shòn:a, onà:kara ionnià:ton katshe'shòn:a tánon' nia:té:kon ó:ia' iah tetienté:ri. É:so tsi tetiò'tson ne tho!

LARINIE : Sénha io'táksen tsi nahò:ten' wa'katkáhtho' tsi nikari:wes è:neken tsi kahrháhere shikitie'. Ohahaktóntie' watstáhsion kakè:ron kaiare'shòn:a akwé:kon ioteratshónkwen. Tekahrihtánion kanóhares, kenhnotáhrhon, é:so iokahkwen'takaiòn:seron tánon' tékeni teiokahkwèn:ronte ioskèn:rhare. É:so káhonre ieneniaráhhwa' wa'katkáhthóhseron' óhonte tánon' onekwénhtara niwashokkò:ten's!

THERIA : É:so tsi wa'onkeni'nikonhráksa'te'...
Tontakenihró:ri oh nitiohtòn:ne shisewaksa'okòn:a.

OTIHSÓTHA - : Ótia'ke kawehnò:ke tionkwennakerá:ton, ótia'ke' kahrhá:kon, tánon' é:so tsi tetiattihèn:ne tho shontakahá:wi. lah othé:nen teiakwatiésáhhthahkwé', tánon' ionkhi'nistéhna onhónts'a iethirihwakweniènsthahkwé'. Nè:e se' thotí:ien's ionkhirihonnién:ni naiakwá:iere'. Kahská:neks í:se' ò:ni' thí:ken akonrihónnien'. Ohén:ton akwé:kon shes ástte ienhatitshén:ri' tsi nahò:ten' tehonatonhontsó:ni ne thé:nen ahonnónnia'te'. Né: ne ó:iente shes enhontenonhsónnia'te', tánon' enhontokwa'tsherónnia'te', ohnakénsa enhontahkwennónnia'te', onaké:ta enhonnónnia'te' ne oná:ke. Akwé:kon shes éhontste'. Nó:nen shes thé:nen enkarihwai:rite', onhontsà:ke ienshatí:ien' tánon' onhónts'a tenstiátiehste' tánon' iah káneka thakakarón:ni'.

ONARA'SÈ : 'A - : Biodegradable nen' nè :e!

THERIA + LARINIE : Biodegra...oh nahò:ten' kén:ton?

ONARA'SÈ : 'A - : Bio-de-grad-able kén:ton nó:nen onhónts'a tánon' bacteria tenkeniè:na' ne enkenirihsió:ko' thé:nen tóka' ní' tentiahsonterakwanió:ko'. Né: ne iorontienèn:en iah kheh thaónhton', nè:e tsi ots'i'nonwa'shòn:a tánon' ken' niwà:sa's ráhskahn raona'taro'shòn:a enkontirón:take'. Kwah ioné:ka's.

Onhónts'a ò:ni' í:waks ne thé:nen ióhnhehkwé'. "lah thé:nen thaió:ti", iah thé:nen thaión:ní', akwé:kon ó:ia' nahò:ten' ensewá:ton!" É:so ieioiénhton nè:e wa'onkhihró:ri' ne ionkerihonnién:ni.

OTIHSÓTHA - : Hen, ionkhi'nistéhna onhónts'a aonhà:a tieweién:te ne thé:nen aonsakanaheséhake! Nek tsi ó:nen, akoién'okòn:a iaohetstáhkwen tsi ní:kon konwaiò:tenhserá:wi. Ón:wa wenhiseraténion onkwehshòn:a rotinaktiò:se ne onhontsà:ke, ronatenonhsatarihà:ton, roti'serehtakè:ron, kawennaráhstha' róntsta' tahatihtharónnion', tánon' nia:té:kon ó:ia' roti:ien, nek tsi akwé:kon kí:ken asé:sts'i's rontstha'shòn:a takáhawe' ne sénha é:so ahonaterihwaién:hahse'.

RONWAHSÓTHA : lonkwatáhska tsi iontionkwè:taien ne ken' nithotí:en:sa tánon' thotí:ien's tsi ní:ioht ní:se'. Shé:kon thotí'nikonhratihéntos tánon' thonnehtáhhkwa' tsi ní:ioht ní:se', tehonatonhontsó:ni ne tahatitén:ni' tánon' tahatí:tahste' tsi ón:kwe teiakonhontsa'tsónhstha'

Shé:kon né: aonhà:a tioiánere ne kà:ron ahsatstáhs'i' tánon' taontahsanonhtonnió:ko' ohén:ton tsi niio:re thé:nen enhshní:non'. Wakatati'takéhnen ne aonkerien'iióhake' tsi wátien tsi ní:kon teiotonhontsóhon tánon' wakatshennón:ni tsi tho ní:ioht tsi kóhnhe.

THERIA : Tio'nikonhratihéntol Tsi ó:nen tontakanonhtonnió:ko', i:i tánon' Larinie eniakenikwé:ni' akenhnà:ke eniakenitshén:ri' ka' nitiawenónhseron kí:ken watstáhsion, tánon' eniakenikwé:ni' aionkenító:kenhse' tánon' aionkeni'nikonhraién:ta'ne' oh nontié:ren tsi tho ní:kon rontstáhsions.

Teniakenirihotsi:ko' tánon' teniataterihwarénia'te' oh nakaié:ren ne sénha aiontionhontsiióhake'.

RONWAHSÓTHA : Wakatshennón:ni tsi né: wa'kerihwà:ronke'! Háo' wásene, é:so sení:ien aiesenitshén:ri'.

ÓN:WA WENHNSERÁ:TE WATSTÁHSION RATIKARÉNIE'S - THERIA TÁNON' LARINIE IONATERIHWAHSERÓN:NI
AIKOTIHSERÉHSHON NE WATSTÁHSION RATIKARÉNIE'S, ROTIIÓ:TE NE É:REN AHATIHÁ:WIHTE' TSI NÍ:KON IONKWATSTÁHSION.
TEIONATONHONTSÓ:NI AIOTITÓ:KENHSE' KA' NÓN:WE IÉN:WE' THÍ:KEN KAIARE'SHÒN:'A OHNÀ:KEN IENHATÍHAWE'. ORIHWÍ:IO
TSI IONKWATERIEN:TARE TSI IAH THAÓNHSSTEHSKE' TSI NÍ:IOHT NE OHNÉ:KANOS IORÓN:ROTE KARÌ:WE'S TEIOHNEKÓNTIE'S.

Ioanerátie' ken? Tó:
tshiteniri'wanonnión:hahs
ne watstáhsion
rakarénie's nahò:ten
teiontiatonhontsó:ni
aieteniri'wanontónnion'.

LARINIE : Kwe kwe, teiontiatonhontsó:ni
aiatiatonhontsanòn:na' tánón' iákenehre
aionkenító:kenhse' oh kwah nihsíehrha' ne
akwé:kon kí:ken watstáhsion.

WATSTÁHSION RAKARÉNIE'S :

Tsatonhontsanónhnha, ensenianeráhsten!
Thia'teiahia'khserá:ke é:so eniakwaiarakaré:ní.
Kí:ken ka'serehtowá:nen eniakwáta'. Sok
watstáhsion tenkahrihtánion' tánón'
teniontahní:rate'. Ahrho'tonhtsherá:kon
"Anítsheho" kena'tónkhwa' kí: ka'serehtowá:nen.

Kí: kénh nón:we sení:rate tsi watstáhsion
kaia'táten. Tohkára ní:kon mile tsi
niió:re tkaná:taien. Tsi iohsoniowá:nen's
enhatiia'tatárión' ne watstáhsion. Nó:nen
enhontié:nihte', ó:ia' enshatihsioní:ní' tánón'
enshontié:nihte', sok tho nenshatieráñion'.
Nó:nen onhontsakwé:kon enkanà:nonke',
ó:nen'k tsi entsationhontsó:wanahte' tóka'
ni' ákte' nón:we ó:ia' ientsakwatshén:ri'. lah
eh tho tewatié:sen aiakoi'ten', watstáhsion
kaia'táten enwa'kenhráksa'te', enkawéráksa'te',
enkahnekáksa'te'. lah kí' ónhka thaikáehrheke' ne
tho nakaié:ren ákta tsi tié:teron.

HERIA : Wake'nikonhraién:ta's né: tsi wákera's!
Tánón' kwah é:so watstáhsion kaké:ron!

WATSTÁHSION RAKARÉNIE'S : Saterièn:tare
ken tsi iah akwé:kon watstáhsion té:ken ne
kí:ken. Tohkára niiori:wake shé:kon káhsta
- aón:ton' aonsáhsatste', ónhka'k ahshé:ion',
aonsahseniáhe'se' tóka' ní' ahsátkenhte' ... iah
sénha thaisesentó:ra:se.

WATSTÁHSION RAKARÉNIE'S

Tkehtákhwa' tsí iah nowén:ton
tha'teiotonhontsóhon áhsatste' ne nahò:ten', tsi
ní:ioht ne ká:iare onà:kara ionniá:ton, tóka' ní'
kátshe ísi' ieiakótie's. Enwá:ton' enhsiarahní:non'
onia'tarà:a ionniá:ton ne ahséta' nahò:ten
satkehrontákwen. Enwá:ton' thia'tewehniserá:ke
kátshe enséhsatste' taontahshnekà:rahte'.

HERIA : Hmm, iékhes nahò:ten' sá:ton.
Ohna'kéhthon ken khok kén:en akién:ta'ne' ne
nahò:ten'

WATSTÁHSION RAKARÉNIE'S : Hen.
Tsaterièn:tare ken tsi thia'teiohserá:ke tseià:ta
eniontsláhi' thó:ha tsá:ta tewen'niáwe tánón'
tewáhsen nikakon'tsherá:ke (kg) ne Koráhne
nón:we. Thó:ha' sha'teiökste' tsi ní:ioht ne skaia:ta
kakowá:nen ska'níohnsa. Entewakwé:ní' thó:ha
ahsén:nen tentewá:ia'ke' tsi ní:kon ón:kwe
iontsláhsions tóka' entsitewaniáhe'se' tánón'
entewátkenhte'.

Enion'weséhake' wáhi. Enwakate'shennaién:ta'ne'
ostón:ha akatorishen'. Nek tsanonhtonnión:ko
tó: niió:re tsi eniakotshennonnihake' ne
ionkhi'nistéhna onhóntsa.

LARINIE : Niá:wen tsi wahskenirì:wawa'se'.
Entiatiateweièn:ton' ne onkwehshòn:'a
taontahonnonhtonnión:ko' ohén:ton tsi niió:re
thé:nen ísi' iahonáti'. Skálne entewakwé:ní'
aiethitsen'te' ionkhi'nistéhna onhóntsa tsi
iakohsiahontanòn:waks.

Watstáhsion rakarénie's wahshonkenihró:ri' tó: iorihowá:nen ne thé:nen aonsahseniáhe'se'...Reeeecyyyyycle rón:ton ne tiohrhén:sha. "Cycle" tho tkawennò:ron, né: kén:ton ne taontté:ní' tsi ní:ioht tsi tewatkenhnhaténie's. Tóka' nón:wa ronte'níentha' ahonnì:ron' tsi á:se ensegwá:ton' nō:nen ensehseniáhe'se'.

Kerihwaiwenté:ri nahò:ten' ne aonsahseniáhe'se'. Tho se' nititewaiéhrha' tsi ionterihwaienstákhwa'. Nō:nen kahiatónhsera enkatstáhsí', oròn:ia niwahsohkò:ten' o'neróhkawon ienkéta' né: ne iá:we kanà:tsakon iaonkwá:ti'. Watié:sen wáhi.

Nek tsi oh kwah neniá:wén'ne'? Tsi tiohiatonhseratstóhkote ken ién:we' thí:ken kahiatónhsera? Khónhn ne watié:sen aiesanaktí:io'se', iah thakkwé:ní' akanontónnionhwe' tsi ensanaktí:io'se' sahsón:wakon kahiatónhseró:kon. Tsi tionkwanónhsote istèn:a o'neróhkawon ieiakótie's ne katshe'shòn:a, onerotshera'shòn:a, tánón' kana'tson'shòn:a. lonekhé:ren tsi akwé:kon tekaiehstánion.

Wa'káttoke' tsi ó:ia' ka'serehtowá:nen ia'káhawé' nahò:ten wá:tahkwe' oròn:ia niwahsohkò:ten' o'neróhkawon. iah "Anítsheho" té:ken. Kí:ken ó:ia' ka'serehtowá:nen tho wa'wenonhátie' tsi nón:we kanonhsowá:nen nia'té:kon thonnonniá:tha'. Háo' tiatken'sè:ra oh nitiawen'hátie' ne tho!

KÍ:KEN KANONHSOWANÉ:N:NE TEHATIIEHSTAHSIÓNWKWAS NAHÒ:TEN' ROTIKARÉNION.
KÍ:KEN TIÁTSHI IONATKÁHTHON NE MASIN'OKÒN:'A TÁNON' ROTIO'TÉNION,
WA'OTINEHRÁ:KO'. TIOKONTÁHKWEN AKWÉ:KON ROTIO'TÁTIE' TSI NÍ:IOHT NE
TSIKI'NHONTSTÓHKHI.

Wá: só:! Kí:ken atia'táhnha
iosnó:re iekahawítha'. Krik krik
krik, nek tsi oh nihontiéhrha'
kí:ken onkwehshòn:a?

É:so tsi iorakaré:ni! É:so masín
kahnió:ton! Tenitshén:ri tsi
nón:we sénha tha'teiotó:te
tánón' iethiia'tisákha ne ónhka
taionkhirihwá serákwahse'.

THERIA : Kwe kwe! Enhskwé:ni' ken ahskeni'nikonhraientáhsten' oh nahò:ten saió:te? Oh na:á:wen ne akhiatonhsera'kénha, akétshe iontenontsistohare'táhkhwa' tánón' rakhsótha raona'tson'shòn:a?

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Kwe kwe ken' nitisenièn:a, é:so ki' ná: sení:ien aieseniri'wanontónnion! Wa'tkeninonhverá:ton' tsi nón:we teiakwaihestahsíonkwas nahò:ten' enskaniahesénhake'. lah tewentó:re aiako'nikonhraién:ta'ne' oh niikwatiéhrha'. Teiakwaihestahsíonkwas. Eniakwarò:roke' tsi nahò:ten entsitewaniáhe'se' watárión o'nerohkawakónhshon tánón...

THERIA : Thí:ken oròn:ia nika'nerohkò:ten's

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Hen. Ó:nen'k tsi teniakwaihestahsíon:ko' né: tsi nia:té:kon nahò:ten iehonnéta's ne onkwehshòn:a. Kahiatónhsera tánón' kahiatonhserá:tens, sok onà:kara, sok ó:wise tánón' karístatsi. Akwé:kon teniakwaihestahsíon:ko'.

THERIA : Hmm, á:ienhrek iah kwah tewentó:re!

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Teiotonhontsóhon akwé:kon ò:ni' aiakwanóhare'. Sewatié:rens tsi nahò:ten iah tewá:tons aonsetewaniáhe'se' tenkaiehstánionke' tánón' ó:nen'k tsi tentsakwaihestáhsí. lah thaón:ton' kén:en aonsaiakwaniáhe'se' ne ká:ris ioterátson, teiehtharákhwa' teiotiá:kon, báthri tóka' ni' ohswèn:kare.

LARINIE : Oh katí' nensewá:iere' thí:ken?

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Enwá:ton' ki' ne iesaièn:a tánón' i:se' ákte' nón:we iensewáhawé'. Tóka' shé:kon enwá:ton' enhsátsthake' ne atahkwénnia tánón' iontkahri'táhkhwa', enwá:ton iéhnsien' tsi nón:we ó:nen tewá:ton' iontenhninón:tha'. Thó:ner ón:kwe eniekwé:ni' aonsá:iostste'. Ó:iente enwá:ton' eco-center iéhnsien'. Tóhka niiori:wake iakorióhtha' nahò:ten' ionnià:ton' tóka' ni' itewa, tsi ki' ní:ioht ne báthri iawenhé:ion, okónthsera, teiotiá:kon teiehtharákhwa' tánón' iótshon watewero'kò:roks. Teiotonhontsóhon thikà:te nón:we iéhnsien', né: tsi tho nón:we enshonnetáhko' nahò:ten iótteron.

LARINIE : Wá: só: wáhi. Kaio'tenhserowá:nen aonsetewaniáhe'se' tánón' aionkwató:kenhse' oh nentewá:iere' nahò:ten tewatstáhsions.

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Tahsié:rite', nek tsi iah eh tho tewentó:re tsi ní:ioht tsi énhsehrek. Enwá:ton' nó:nen sewatenro'shòn:a tánón' sewahwá:tsire tenseawai:na'. Ó:nen ónhte ietshihró:ri tsi i:se' tsaterihwaién:ni ne aietsaten'nikón:raren' nahò:ten tsátlsthá'. Né: aonhà:a tewatié:sen ne nek áhsatste' tsi nahò:ten teiotonhontsóhon.

LARINIE : Niá:wen, í:kehre wake'nikonhraién:ta's. Akhwá:tsire eniakwahthá:rahkwe' nón:nen iénskewé'. Í:kehre shé:kon tiok nahò:ten' akeri'wanón:ton'. Oh nénhsiere' ki:ken iotstohkó:ton nón:nen akwé:kon tenkaiehstahsíonkwen?

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Sanonhtonnión:ko tsi iah watstáhsion té:ken. Kwah í:ken tsi kanó:ron ki:ken tánón' káhsta. Kwah ká:ní'k akwé:kon tenkaiehstahsíonkwen, eniakhiiatkehrón:hahse' tsi nihá:ti enshatiniáhe'se' tánón' né: énhontste' nia:té:kon nahò:ten' enshonnonnia'te'. Eniakoianéráhsten' ne ionkhi'nistéhna onhóntsa tánón' onkwehshòn:a ò:ni' é:so enhotihnhahrtsheraién:ta'ne'.

THERIA : Hmmm iah orihwí:io tewake'nikonhraién:ta's...

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Háo' thí:ken katshe'shòn:a onà:kara ionnià:ton. Onà:kara tewana'tónhkhwa', nek tsi kwah petroleum kén:ie ionnià:ton. lah á:se tesewá:tons, tánón' ionhontsaksà:tha'. Nek tsi ionkwatera'swí:io tsi wá:tons aonsetewaniáhe'se', né: tsi thí:ken iotshe'takaíon:seron entsakwarò:roke', sok entsakwanóhare', sok eniakwaratshón:ko' eniakwahwistaná:wenhте' sok katshe'tasé'tsi's entsationniáion'. lah ki' tha'teiotonhontsóhon onhóntsakon aonsaiakwaienatáhko' né: tsi tho niikwaiéhrha'. Tho sha'tení:wen'ne' ne aluminum [iorista'nhetka] kana'tson'shòn:a, asé:stsí entsakwana'tsónnia'te'. Kà:ron nikanó:ron tánón' ionhontsíiöhstha'.

LARINIE : le'nhonhsaráhkhwa' tánón' ionhsókhwa' kahiatónhsera énshontste', sok ne á:se enshatihiatonhserónnia'te'. Wá: só:, kwah né: ne tóka' iótikon.

TEHAIEHSTAHSÍONKWAS NAHÒ:TON' ENSKANIAHESÉNHAKE' : Iakwata'é:naras tsi tsakwaniáhé:sa's! Nek tsi tóhsa saseni'nikónhrhen, i:se', senihwá:tsire tánón' seniná:ta khok tisewarihón:nis tsi tho niikwaiéhrha'. Tsi tisewanonhsó:ton tewatáhsawens! Kà:ron nisewatiesáhtha' nón:nen thí:ken nahò:ten iah kaná:tsakon thiesewá:tie's. Takwaia'takéhnhas ne á:se aonsaiatión:ni'.

Akwé:kon teionkwaienawà:kon ne aiakota'karitéhake' ne ionkhi'nistéhna onhóntsa.

THERIA : Kahiatónhsera, kahiatonhserá:tens, ona'kara'shòn:a', ó:wise tánón' karístatsi - iékhes. Nó:nen iah thakkwé:ni' kà:ron akhni:non' tóka' ni' aonsá:katste', enskiáhe'se' tánón' oròn:ia nika'nerohkò:ten ienkéta'! Aiá:wen's ki' aontonhkarià:ksheke' ne ake'neróhkwa.

LARINIE : Sahskehiahrahkwen' tsi katonhkária'ks. lawékon, wakà:iaien sewahió:wane á:keke'. lah tha'teiotonhontsóhon takahwawèn': e tsi ahatiíéhná. lonehrákwaht!

THERIA : Nek tsi oh nénhsiere ne aohà:ta? Íhsehre ken aón:ton' iaietiaténniehte' tsi nón:we sewahió:wane enshatiniáhe'se' tánón' wà:iae ahonnón:ni'?

LARINIE : Ioiánere tsi nahò:ten wahseri'wanón:ton'. Kheienté:ri ónhka'k eniekwé:ni' taionkhirihwa'serák wahse'. Thí:ken ión:kwe Ken' Nithotíièn:sa Raotítío:khwa tioiò:te'. Tekarihwhásnie ne kanatakónhró:non raotihhéhta. Kwah i:ken tsi kaienté:ri ne ohonte'shòn:a, kahihshòn:a, tánón' ase'shòn:a. Háo' ietiatke'tóthahs!

Kwe kwe Matám kaiénthos. lakenirihwí:saks ne watstáhsion. Ó:nen ionkenirihwatshénrion oh ní:ioht tsi enshatiniáhe'se' ne kahiatónhsera, onà:kara, ó:wise tánón' karístatsi. Tánón' lonkeniweientehtà:on oh nihatiiéhrá' ne iótteron watstáhsion. Tsi í:se' tsenté:ri ne ohonte'shòn:a, aón:ton' ken' ahskenihró:ri' oh ní:ioht tsi enwá:ton' entsakeniniáhe'se' sewahió:wane aohà:ta?

Waterien'tah̄tsherí:io tsi tesatonhontsó:ni "aonsahseniáhe'se'" thí:ken sewahió:wane ohà:ta. Nek tsi iah thaón:ton' aonsáhsatste' ne ohonte'shòn:a tánón' kahihshòn:a, nek tsi enwá:ton' enhsonhontsare'sénhstahkwe'. Enwá:ton' ò:ní' enhsonhontsare'sénhstahkwe' ne iotatenráñion tánón' iontshokewáhtha' kahiatónhsera. Kásene, enkenina'tonní:ra' tsi nón:we karò:ron ne sewaná:ta ionhontsare'senstáhkhwá'.

KÍ:KEN ÁHSEN NIKÓN:TI KAHÉHTA WA'KONTKEN'SÈ:RA'. KWAH Í:KEN TSI TAIOTI'NIKONHRATIHÉNTHO'. THERIA TAKATÁHKHO' AÓ:WEN IONTKAHRATA'ÁHSTHA' NÉ: TSI Í:WEHRE AONTKÁHTHO' KEN' NIWÀ:SA'S TEKAIERONNIÁNION.

Satkáhtho, Matám Kaiénthos takaié:rite'. Sè:ihre ken thí:ken tionkeninerahtatstóhkote tiátsthahkwe' ne iontahséhtha' aietiatkahri'tsherón:ni' shitkanennà:ke? Ó:nen thó:ha akwé:kon aónhton'.

Wakatshennón:ni akatkáhtho' tsi thó:ha aontenerahzáhton' né: tsi ó:nen wakaterièn:tare tsi iakoia'takéhnas ne onhóntsa. lohnhá:ten tsi iah tho tekáiehrha' ne iona'tsakaiòn:seron tánón' onà:kara katshe'tonnì:ton. Shé:kon tho tkakè:ron!

lah orihwi:io tewakaterièn:tare tsi iotiianerahstén:ni ne sha'otiié:ra tekonnohtáhrhos. Sénha aiotiianerahstén:ni tóka' iah nowén:ton thaóntstonke'.

LARINIE : Rakenonhà:a tánón' ake'nistéhna, iatétsen'ts, wa'onkhró:ri' kí:ken káttiock káhonk wa'akonatahré:nahse' tánón' kwah iononhwaktaníhahkwe'. latstha'shòn:a wà:iatste' tsi wahiátken'se kahsiahón:takon. Tho iahnitshén:ri' shikarethokón:a, tánón' ken' nikamorsho'tsherà:sa onà:kara. Tsi niío:re tsi tetkà:rahkwe' ó:nen'k tsi wa'konwaia'tà:re'ne'. Tiakotkáhthon ken?

THERIA : Teiotenenhianíhton tsi nahò:ten satónnion!

LARINIE : Wakerihwái:was tó: káti' nikari:wes kahrhá:kon entkakehrontátieke' tóka' iah ónhka é:ren thaiehá:wihte'. Íhsehre ken tóka' kheien'okón:a tánón' ronónha shakotíen'okón:a tánón' ne ó:ia' tahatikonhsontóntie' enhonate'shennaién:ta'ne' kahrhíi:ke ahonhtén:ti'? Tsi nón:we enwá:ton' iehhatinonhkwá:tsherá:ko, enhontkahrhá:ren', tánón' ionata'karí:te kontírio enhontó:rate' tánón' ahonntsató:rate'?

THERIA : Tó:ka. Tewaka'nikonhrháhrha' ni' ni':i. Hátskwi tsitiahtén:ti tánón' ontíara'sè:a ietiatke'tóthahs, é:so karihwainté:ri. Sè:ihre ken wa'onkenirihónnien' nahò:ten' kén:ton ne biodegra...biodegradable! Wateweiénsta' ne biologist aón:ton' tánón' aioiò:ten' ne enkonwatia'tanónhstate' kontírio tánón' okwire'shòn:a.

TSI ONARA'SÈ:KE IAHÀ:KENEWE', KÍ:KEN TIÁTSHI WA'KONWAHRÓ:RI'
 TSI NA'TIÁTIERE TÁNON' WA'KONWAHRÓ:RI' OH NAHÒ:TEN'
 TEIONA'NIKÓNHRHARE.

ONARA'SÈ : A - : Wá: só: wáhi, é:so weseniweientéhta'ne! Katkáthos tsi wesenenkenhhiiöhsten! lohná:ten kí' tsi teseniié:rite' ne taietsa'nikonhrhá:rake'. Tóka' iah thé:nen thakaié:ren, karì:wes kén:en enkaién:take' thí:ken watstáhsion.

LARINIE : Tó: nikari:wes?

ONARA'SÈ : A - : Né: tkaia'takwe'ní:io oh ní:ioht thí:ken watstáhsion. Tó: karì:wes ísenehre tsi níiö:re onhóntsaa ensewá:ton' ne ohnéhta tóka' ni' otsikhé:ta tekahwawen'éktha'?

THERIA : Teiohnehtatsikhé:tare, enioné:ka'we' ki' ná: ne ots'i'nonwa'shòn:a. Tenkeriwa'será:ko' ne oié:ri tsi níiö:re wísk iawén:re mínit.

ONARA'SÈ : A - : lohná:ten tsi iah tetkaié:ri. Wísk níiohserá:ke enwatóhetste' tsi níiö:re enwáhton'. Tóka' ísenehre aiesenító:kenhse' nahò:ten' kanonhtónnion, kanonhtónnion tsi iah ohnéhta teiotiia'takéhnhas ne ots'i'nonwa'shòn:a tóka' ni' akò:ren.

LARINE : Karì:wes ne wísk níiohserá:ke!

ONARA'SÈ : A - : Hen, nek tsi iosnó:re enwatóhetste' ne wísk níiohserá:ke nonhontsà:ke. Wísk niwáhsen níiohserá:ke tsi níiö:re kanà:tsón o'kèn:ra ensewá:ton'. Nek tsi sénha é:so io'táksen kaké:ron! lâ:i'a'k tewen'niáwe níiohserá:ke tsi níiö:re nylon ionta'aróhkhwá' o'kèn:ra ensewá:ton', tánón' énska tewen'niáwe níiohserá:ke tsi níiö:re énska iohséntsheronte níiohserá:ke ne onà:kara katshe'tonniá:ton. Thó:ha énska iohséntsheronte níiohserá:ke tsi níiö:re Styrofoam tenkahri:seron'. Tisenehtákhwa' ken?

Sénha enkakarón:ní' nò:nen enkaká:ion'ne', tánón' eniokén:nore tánón' eniorahkó:ta'ne', né: tsi sénha ken' niwà:sa's tenkahri:seron'. Thó:ner kontírio ienkohnhénhkwané' thí:ken ken' niwà:sa's tánón' eniotinonhwákten'. Senikhwaienté:ri wáhi, kontikowá:nen's enkón:neke' ne ken' nikonnà:sa, sok onónha ò:ní' eniotinonhwákten'. É:so tsi iorihowá:nen!

THERIA : Énska iohséntsheronte níiohserá:ke...há:ke! Tho nitiotiíen:ton's ne thí:ken iotihwharón:tahkwe' o'notsta'kó:wa!

ONARA'SÈ : A - : lah sótsi eh tho tetiotí:ien's, nek tsi tó:ske tsi kari:wes. Tóka' énska iohséntsheronte níiohserá:ke tsi náhe iaonsétewe' ontionhá:ak kén: aietewé:sheke'. Né: ne ohén:ton tsi níiö:re ratihnarà:ken kén: wahatihráhrhó'. Tóka' nón:wa atshitewaia'tatshénrion shaià:ta Viking rotia'tahtón:on, nek tsi iah thaitewaia'tatshénrion ne iohwhá:ronte o'notsta'kó:wa.

LARINIE : Tsaterièn:tare ken tsi é:so senirihwaienté:ri.

ONARA'SÈ : A - : Wakaterièn:tare tsi teiotonhontsóhon aietewa'nikòn:rarake' tó: ní:kon tewatiesáhtha'. Tóka' iah thaitewa'nikòn:rarake' enionhontsáksen'ne', tánón' akwé:kon enkahnekáksen'ne', tánón' onhontsakwé:kon teniò'tson'ne'.

Ionkhihsótha tánón' shonkwahsótha ionkhihretsá:rons aiethirihwakweniénhsthake' nonhóntsaa tánón' akwé:kon konnónhnhe. Tsonkhiiehiahrahkwén:ni tsi ionkhi'nisténha akaonhontsà:ke tewen'terón:ton tánón' tsi akwé:kon tekà:neren.

THERIA : Hánio, tiatonhontsanónhnha'. Entenikwé:ni' taietenité:ni' né: tsi é:so ionkeniweientehtà:on kí: akenhná:ke. Teiotonhontsóhon ó:nen'k tho naietení:iere' ne aontetenihñe' onkenonhóntsaa ne tóhsa aio'táksen'ne'.

Ó:NEN KI' KÍ:KEN TEKENIIÁHSE ENTTIATÁHSAWEN ATIATERIHWAHTÉNTIA'TE'. NEK TSI IAH SÓTSI É:SO TEIOTINÁKTOTE NÉ: TSI WÁ'TS ENTIATERIHWAIENTÀ:NA'.

Tsi niwate'shennowá:nen! Takaié:ri'ne' tsi wa'tiakwatohtahrhóhseron' ne kaná:takon! Akwé:kon wahontià:taren' - tsi nihá:ti skátne iakwateweiénstha', onkenihwatsire'shón:a, thotí:ien's, kontinenhstahéhrha', ronnón:nis, tsi thatirihowanáhtha' rotiio'ténion, tsi iewennahnotáhkhwa' iakoí:te, kawisahserón:nis ratórie's, ratinekénhteron tánón' kontiìà:tase tsi iontenhninón:tha rotiío:te, ratitsénhaiens ò:ni'. Satkáhtho tsi ní:kon wa'akwatiá:rike'.

Akwé:kon wa'akhi'nikonhraientáhsten' oh nontié:ren tsi kanó:ron tsi nahò:ten' entsitewaniáhe'se'. Sok ki' akwé:kon wa'tiakwaiehstahsión:ko' ne kanó:ron tánón' ne akwáh watstáhsion.

Wa'akhi'nikón:ron' ne Pow-Wow ronterihwahtentí:tha' ne ronónha ò:ni' oròn:ia nika'nerohkò:ten's tánón' athéhsa nika'nerohkò:ten's ahatihniotónnion' nò:nen ó:ia pow-wow enwaterihwahtén:ti'. Wa'tewatté:ni' tsi nahò:ten ionkwaren'nha ò:n:ne, wetewakwé:ni'!

Tsi nikari:wes wa'tiakwatohtáhrho' tánón' wa'akwanenhrón:ní, é:so rá:ti wa'onkhikaratón:hahse' oh ní:ioht tsi thé:nen énshontste', enshatiniáhe'se' tóka' ní' enhon'kenhrón:ní'. Né: aonhà:a tion'weséhne tsi ón:kwe ó:nen iakoterièn:tare tánón' é:so iá:kon ó:nen eh tho niiakoierenhátie' ne aionhontsiióhake'. Tóka' tisa'nikonhratihéntos, enwá:ton' iehsatahsónteren' tsi sawennà:note, enhserihwà:ronke' oh nihontieránions onkeniná:takon ratinákere'. É:so tsi roti'nikonhrahní:ron tánón' thotirihwai:ri. lonkenira'sè:se tsi kén: iakeninákere.

Wa'akení:rahste' ò:ni' tsi na'atiatieránion'. Enwá:ton' a'arà:ke iehsatahónhsataste', tsi nón:we First Nations of Québec and Labrador Sustainable Development Institute (fnqlsdi.ca). Tóka' ihsehre shé:kon aiesató:kenhse', teiòia'ks ò:ni' ienhsetshenrión:ko', tánón' iakoio'téhsthá' kahiatónhsera.

leiakò:reks kí:ken! latiahská:neks ne á:se aiatiatendonwará:ko'. Enhskwé:ní' ní' ní:se'! Enhstiatia'táhrhahse' ken? Háo' tewatonhontsanónhnak. Skátne ionkwaió:ten ne tóhsa thé:nen aonsaiakokarónnia'te' ne ionkhi'nistéhna onhónts!

Tsi lontia'tarohrókstha' ne kaná:takon, tho aón:ton' iontkahri'tákhkwa' eksà:a aiontáteni', tánón' ionkwe'towá:nén's aón:ton' iontsthá:shòn:'a ahontáteni'. lah tha'teiotonhontsóhon ahshní:non', enwá:ton' tentewatáteni'. Háo' ionkwatónhnhá:rak tsi tetewatateníhas kaná:takon!

Ohrhon'kè:ne tentekhnekà:rahte' nakétshe. Sewatié:rens kahnekinekénhton iéntiehste' nò:nen enkenón:wake'. Watia'takéhnas ne tóhsa aonsakhní:non' ne katshe'shòn:'a ísi' ieiaxkótie's. Kó' kó' kó - enwakenia'taná:wenhste' tánón' iah thaionhontsáksa'te'!

KÀ:RON Í:SATST ONHÓNTSA TÁNON' TAHATIKONHSONTÓNTIE' TENIONSANONHWERÁ:TON'!

Nó:nen skátne akhwá:tsire kahrhá:kon eniakwata'tohserotà:na', kwah tekén: kaksa'shòn:'a ienakwáhawe' Kenòn:we's akkè:ra ka'ón:wes nikaieron'tò:ten tánón' tánón' akwa'share'shòn:'a karístatsi ionnià:ton. lah teiakwathón:tats aiákwtste' ne thé:nen kahiatónhsera tóka' Styrofoam ionnià:ton. lakwarò:roks, iakwató:rats tánón' iakwanitsató:rats. lah tha'tekahwawen'ékhon tánón' kakhwi:io's nè:e. lakwarihwakweniéntha', kwah nek ienakwáhawe' ne nahò:ten teiotonhontsóhon.

Asé'tsi iontoratstákhwa' wakatahkweniaien. Ontiara'sè:a raowen'kénha kí:ken atháhsteren. Sótsi tehowerèn:en nek tsi ia'tetié:ri nì:i. Tsi ní:ioht tsi wakálston, iah nowén:ton thaiónkken' ne só:ra.

SÁ:SATST IAH THAÓN:TON' SÉNHA AONTIESÉNHAKE'!

lötteron ne ísi' iewátion electronikhokòn:'a! Shà:kehre tsi tonsonkwatónhontsohse' asé'tsi teiehtharáhkhwá' kwah nek wa'khni:non' énska ó:nen tewátston. Wa'kakwé:ni'. Kà:ron nenhathwistahní:non' tánón' kà:ron nenhsonhontsakaré:wahte'.

Tsi tewakenónhsote, wakaterihwái:ni ne kaiare'shòn:'a akenoharénion'. Kwah ká:ni'k enkatekhwísa akwá:wen tekana'tarà:sere tóka' ní' ken' nikakhwá:a, tsi tewakenónhsote ienstiárehawé', kwah tekén: enkenóhare. Sok enkhá:ren' ahseriee'tà:ke ne aonstáthen'. Ion'wé:sen tánón' kaweiennéta':on ne ensewátstonke- há' satateweienné:ta'n, wás!

Akwá:wen teionthna'neta'áhstha' atià:tawi tsikenithé:serak iawé:kon, sok ki' kowá:nen teiotekeronténion wa'kkwe'tarón:ko' Ó:nen wakatkaróhkwaen ne akenóhare aké:sere tékeni teiokahkwé:tonte atiarèn:ta niwahsohkó:ten. Satkátho tsi na'teiostaráthe!

IORÀ:SE AONSAIENIÁHE'SE'!

Kwah ká:ník tetsarónhkwen nonkwá:ti ne kahiatónhsera enkahsohwánion', tenktohrarákhon enkahthenno'tsherónnia'te' tánón' Oròn:ia niwahsohkò:ten o'neróhkawon ienwaká:ti', kwah né: ne tóka' basketball tewakahthénno.

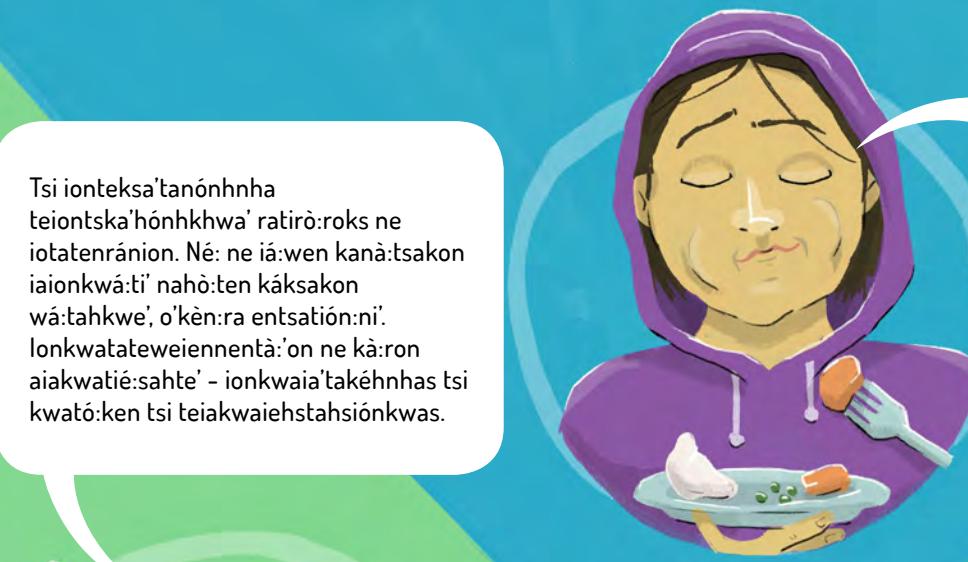

Akitshé:nen è:rhar Qimmiq ontakhwanión:ko' akwá:wen e-tablet. lah teiosté:ris Tsi iah tetsoi'te, electronikhokón:a tsi iontenhninón:tha' tóka' ní: thikà:te recycling center iéñkhawé' ne aonsahatiniáhe'se'. A'arà:ke wakesá:kon tánón' wa'ketshén:ri' ka' nonwéhshon aón:ton iákhawé'.

la'tekaié:ri tsi nikkwá:nen tánón' tsi nike'shátste. Enkkwé:ní átste iáti'en' ne oròn:ia nika'nerohkò:ten. Né: aonhá:a tkahsohkwanón:we's. l:i wa'kataterihón:ten'. Ion'wé:sen ne kahiatónhsera, ó:wise tánón' onà:kara ahsónnia'te' ne thé:nen asé:stsi.

Tiotkon kéksaks ne ionni'tokewáhtha' kahiatónhsera aohonro'ta'shòn:a - né: énhontste' nò:nen á:se enshatihiatonhserón:ni' Kátsthá' nò:nen thé:nen enkón:ni'. Satkátho kí:ken anihtiánia wà:khsa'. Kwah iah thé:nen sénha teion'wé:sen tsi ní:ioht ne aiontia'tahserón:ni'.

Tsi ionteksa'tanóhnha teiontska'hónhkhwa' ratirò:roks ne iotatenránion. Né: ne iá:wen kanà:tsakon iaionkwá:tí' nahò:ten káksakon wá:tahkwe', o'kèn:ra entsatión:ni'. Ionkwataweieennentà:on ne kà:ron aiakwatié:sahte' - ionkwai'a'takéhnas tsi kwató:ken tsi teiakwaihstahsiónkwas.

SA'KENHRÓN:NI BACTERIA ENKÓN:NEKE'

Háo' á:se tetitewatáhsawen! leiakotiehtáhhwa' kanà:tsón tánón' oròn:ia nika'nerohkò:ten iotí:kèn:shen ó:nen, athéhsa nika'nerohkò:ten konwá:iats. Tho nón:we ientewáta ne iotatenránion. Hánio! Titewatáhsawen! Tewa'kenhrón:ni! lah é:so thakaién:take' ne iotatenránion tsi tetiontsihkwá:ekstáhhwa' tóka' ní: tsi ienenhstahéhrha'. Ó:nen'k tsi tentewaiehstahsión:ko' nahò:ten entewatstáhsí. l:i ionkwatérhwiáén:ni.

Wahkwari'tahón:tsi tánón' ó:ia kontineráhtaks ionke'nikonhrá:wis ne akwé:kon akatekhwísa nahò:ten iotatén:ro khe'kèn:a akóksakon. lawékon! loiánere ne í: ó:ní' akwé:kon akatekhwísa' ne akékhwa'. lah té:kehre aonkwatiesahtá:tskonke'!

É:so kaió'tenhseraké:ron ne akená:takon. Tkahéhtaien ákta ken' nithotiién:sa raotitióhkwa. Entákta tho ieikenéhtha' ne akhsótha. Kahentáksen's tánón' ionenhé:ion onerahtéshòn:a skátne enkitskohkó:ten'. Nó:nen entsóhserate' akwé:kon wa'kenhrí:io enwá:ton'. lóhskats tsi ní:ioht tsi sha'oié:ra ioio'te.

LARINIE AQ THERIA PEGISIN' G'PNI' G GISIGU' GWIGI' TIJ. THERIA MESGILNITL WO' GMAWL, MEGWE' G WOWGWIS, EIG' P ELG NA'TE'L. MS'T WEN MIGUWA'LATL NA'GU'SET AQ SANGEW GELUSULTIJIG.

THERIA : Nugumi', Nmijgami', najimila'tiegp nipugtug aq mila'sugwaqane'gatig, we'gwipugwelg'p mjegei we'jituweg na'te'l. Siguwe'gig apqagogij'ji'jg, minijge'g lisgi'gnjii'jl, sa'qawé'gl sewisge'gl papitaqann, jingija'tasijig nunme'se'g pu'taig, mawpilasg... Je mu geitu ta'n goqwei. Tewji winjigp!

LARINIE : Aqq je me ajiwinjig nemituwap, alaqsinaneg niputg. Gmetu awti'l, sewisgino'tasg muntil' waju'aqal 'mgegei, gaqapasta'sit gesistaqnenmewe, tepaqan wastewei pasg esgwiaq ta'n telig, pugwelgig gigtoqa'sijig aq jijuwa'qiaq altesgasimgewei. Nemituwapn pugwelg piluewe'l, wisawiewne'gl aq megwe'gl!

THERIA : Me gatu u'jewe'jg... Ge tlimieg app ta'n telo'lting'p amgwas, ta'ntuijw maljewe'jultio'q.

NUGUMIJ : Nato'q, ta'sieg etligst'qamultieg'p gm'tginaq, nipugtug, aq mimajuwaqan jijuwaqa metuwe'gp. Mu pisuwo'tmuerg'p ta'n goqwei aq geptmite'tmegp 'Ggiju Ugs'tqamu, na telgina'mugsiegnig gisigu'g. Etawei wijej gisgina'mullinew, ge's wesgu'tm! Gesmu, gngi'gwinaqiq'g e'w'mi'tip ta'n goqwei wejiaqap niputug aq gigto'qaw aq elt'u'tip ta'n te'sg goqwei nuta'ma'tip: gumi'j ugijt wiguwal aq ugijt e'w'mn mijimg, mgegn ugijt aligew, masgwi ugijt gwitnn ms't goqwei. Ta'n tujiw natgoqwei gaqiaq, ap'ja'tasg'p gmit'ginug, jemu goqweieg jiltenuweg.

NO'GMAW : Na'tal sugluga's'gl!

THERIA + LARINIE : Na'tal— goqwei?

NO'GMAW : Sugluga's'gl: namgmig's'ga'g aq naqamase'g ta'n tels'ga'sg muta apaja's'g ugs'tqamug, apoqonmuwa'tijig mawiapje'j'i'jultijig juji'ji'jg. Tluwenes s't'ge, miti's ta'n gnisiesg maqamigeg mu'na 'ngutugwaiw 'gs'ga'sigw, ta'n na te'sit juji'ji'j aq elg eimu'tijig wesamiapje'j'i'jultijig juji'ji'jg nmu'sinew welatalultisni'g!

Ms't goqwei apaja's'g Ugs'tqamug. «Mu goqwei entasgtlug, mu goqwei wejitasg'tlug, ms't goqwei piltusase'wiaql!» Nujina'mugsiegnig gaqis'g telimugsiegnig.

NUGUMIJ : E'e, 'Ggiju Ugs'tqamu mawglu'sit minue'wg goqwei! Pasna nige, negmewe'g mimajuwinu'g wasamiattigna'l'atitl. Gisug ugs'tqamug welo'lting, gisuwe'gl wenjiguwo'ml, tepeaqanmultimig aq welialtamg, nangma'tegegewe'l ta'n teliasuagnutmamg aq ta'n goqwei pilua's'g, gatu na wegla pile'l ta'n goqwe'l amujpana tego'tm'gl.

NMIJGAMIJ : Weliaq eta, eimu'tijig maljewe'jg aq gisigu'mimajuwinu'g getu'gij'taqatijig aq gesite'tmi'tij s'tge'g'il, ta'n getu' sa'se'wa'tu'tij goqwei aq mu pewatmi'tigw gaqimjega'tas'gtn ugs'tqamu!

Me'tegele'jg 'ltu 'mjegei aq minuiangite'te'n gesgmnaq goqwei pliei weja'tu'n na me' gelulg angita'suwaqn. Wejo'tm ulgisgman e'wmn ta'n goqwei gi's gegnum aq welei ta'n telistlmimaji.

THERIA : Gelulg ta'n tela'tegen! E'e, nige'iliangite'tm ta'n teluwen. Larinie aq ni'n gisitla'tegetesen ugijt nipgewei lugowaqan: gispanwijgatesnen, gnu'tmasitesnen aq nstesnen ta'n teliaq ugijt ula ta'n telpugwelg mjegei.

Ninen we'jittesnen ta'n gistluwattasgtetew aq gnuwa'tuwatesnen ms't wen me na welmajeg'tetew ugs'tqamu ugijt mst' wen!

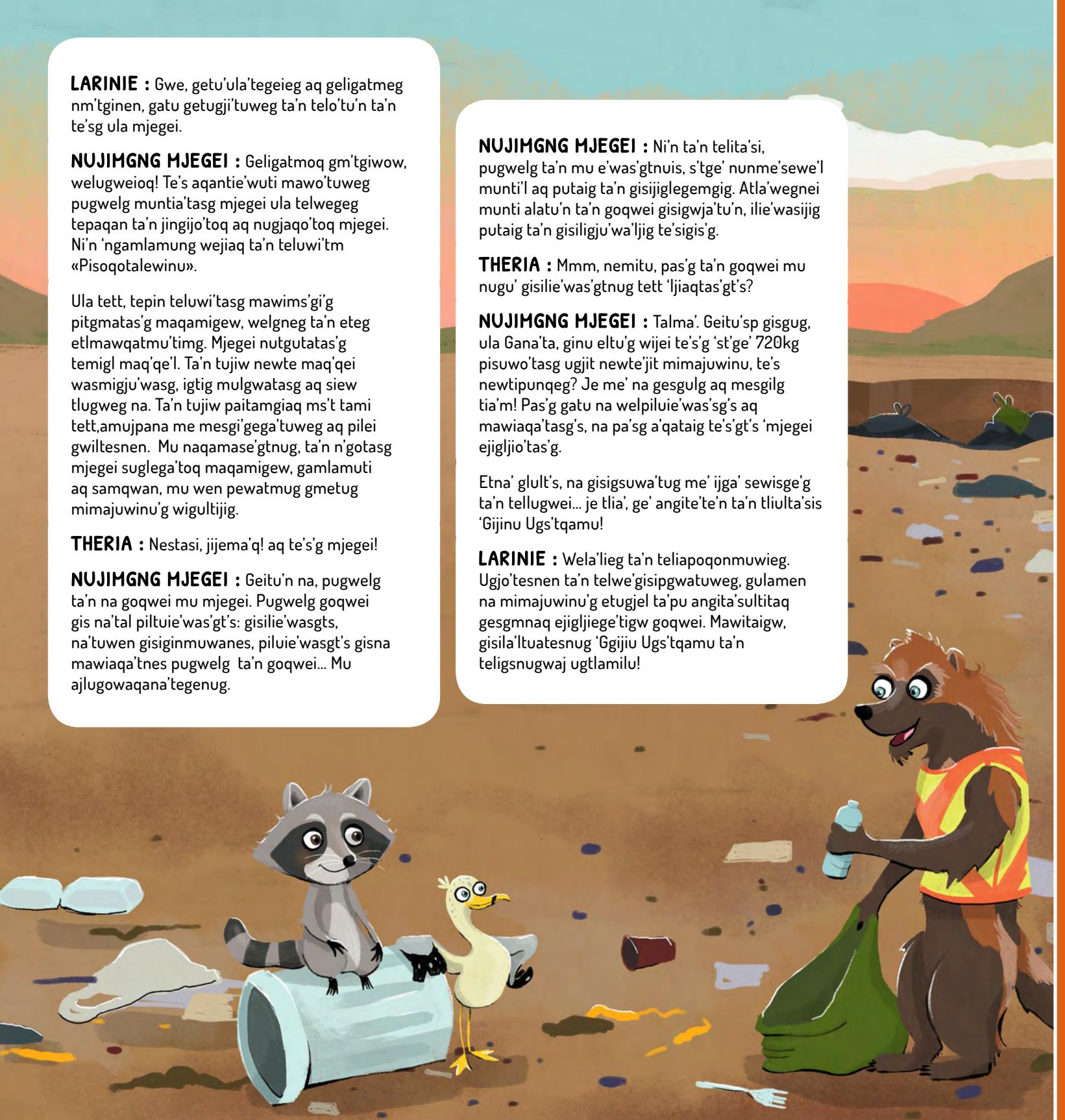
NMIJGAMIJ : Welta'si nutm na! Maja'tigw, pugwelg geg'gunmoq ta'n panijgat'toqsp!

GISGUG MEGNASG MJEGEI; THERIA AQ LARINIE GISITE'TMI'TIJ MAJULGWALANEW TA'NIG MEGNMI'TIG MJEGEI.
NEGROW GETUGJI'TUTIJ TA'N ELO'TAS'G NA MUNTI'L TA'N MEGNS'GL GMETUG AWTIGTUG. NEWTE' GETLAMS'TM, MU
WENAQIPT'GTA'NUG S'TGE SAMQWAN WEJAQAMA'TAS'G EPSAQTEJGIGTUG.

Tetaqa'si, angapte'n! Wejgu'waq elugwemgewei
tepaqan. Tepiwnaqiaq! mlgnus! Ni'n pmaqsintes
gmetug gi'leg! Ultesgatitesnug ta'n mjegei elo'tas'g.

Uuuu, tepi, aq genusi... O' nitape', jijema'q!

LARINIE : Gwe, getu'ula'tegeieg aq geligatmeg nm'tginen, gatu getugji'tuweg ta'n telo'tu'n ta'n te'sg ula mjegei.

NUJIMNGN MJEGEI : Geligatmod gm'tgiwow, welugweioq! Te's aqantie'wuti mawo'tuweg pugwelg muntia'tasg mjegei ula telwegeg teapaqan ta'n jingijo'toq aq nugjaqo'toq mjegei. Ni'n 'ngamlamung wejiaq ta'n teluwi'tm «Pisoqotalewinu».

Ula tett, tepin teluwi'tasg mawims'gi'g pitgmatas'g maqamigew, welneg ta'n eteg etlmawqatmu'timg. Mjegei nutgutatas'g temigl maq'qe'l. Ta'n tuijw newte maq'qe'i wasmigju'wasg, igtig mulgwatasg aq siew tlugweg na. Ta'n tuijw paitamgiaq ms't tam i tett, amujpana me mesgi'gega'tuweg aq pilei gwiltesnen. Mu naqamase'gtnug, ta'n n'gotasg mjegei suglega'toq maqamigew, gamlamuti aq samqwan, mu wen pewatmug gmetug mimajuwini'g wigultijig.

THERIA : Nestasi, jijema'q! aq te's'g mjegei!

NUJIMNGN MJEGEI : Geitu'n na, pugwelg ta'n na goqwei mu mjegei. Pugwelg goqwei gis na'tal piltuie'was'gt's: gisilie'wasgts, na'tuwen gisiginmuwanes, piluie'wasgt's gisna mawiaqa'tnes pugwelg ta'n goqwei... Mu ajlugowaqana'tegenug.

NUJIMNGN MJEGEI : Ni'n ta'n telita'si, pugwelg ta'n mu e'was'gtnus, s'tge' nunme'sewe'l munti'l aq putaig ta'n gisijiglegemgig. Atla'wegnei munti alatu'n ta'n goqwei gisigwja'tu'n, ilie'wasijig putaig ta'n gisiligju'wa'ljig te'sigis'g.

THERIA : Mmm, nemitu, pas'g ta'n goqwei mu nugu' gisilie'was'gtnug tett 'ljaqtas'gt's?

NUJIMNGN MJEGEI : Talma'. Geitu'sp gisug, ula Gana'ta, ginu eltu'g wijej te's'g 'st'ge' 720kg pisuwo'tasg ugijt newte'jit mimajuwini, te's' newtipunqeq? Je me' na gesgulg aq mesgilg tia'm! Pas'g gatu na welpiluie'was'sg aq mawiaqa'tasg's, na pa'sg a'qataig te's'gt's 'mjegei ejigljo'tas'g.

Etna' glult's, na gisiguwa'tug me' ijga' sewisge'g ta'n tellugwei... je tlia', ge' angite'te'n ta'n tliulta'sis 'Gijinu Ugs'tqamu!

LARINIE : Wela'lieg ta'n teliapoqonmuwig. Ugo'tsenen ta'n telwe'gisipgwatuweg, gulamen na mimajuwini'g etugjel ta'pu angita'sultitaq gesgmnaq ejigljege'tigw goqwei. Mawitaigw, gisila'ltuatesnug 'Ggijiu Ugs'tqamu ta'n teligsnugwaj ugtlamilu!

Nujimng mjegei telimusgsiegp gegnuwe'g piltue'mn goqwei... Piltueeeeewe'n... Nato'q, eteg glusuaqan "piltui" piltue've'n, s'tge' ajigis'gl, gisna altesgmn nesigito'qita'jig. Etugjel getu' tluwe'tij natgoqwei poqjotags piluie've'n ta'n tuji'w piltue'was'g?

Nenm piltue'was'g. Tela'tega'tieg etlina'masultieg. Ta'n tuji'w gaqie'w'g wi'gatignei nipe, iga'l'g ewne'g piluie'wasgo'q aq mu mjegeio'qigtug. Naqamase'g.

Gatu taliaq tujiw? Na wi'gatignei nipi eliet nipei maqamigew gmtng? Je tli'a naqamase'g ta'n telula'lulg, mu gisite'tmu we'jitun etliulgopin ta'n etlpaitamgiejig nipe'g tu'waqang... Aq nignaq, 'ngij elg masgwo'lajig pu'taig, mawpilewaqan aq apgaqogiji'jtg ewne'g minuewase'goqigtug... wi'guwe'g ta'n tel wiaqa'tasg.

Miguwaptmap piluwei elugwemgewei tepaqan megng ta'n goqwei piteg minue'winuo'qigtug gmetug awtigtug: mu Pisiqotalewinu. Igtig elugwemgewei tepaqan pemlas'g'teg s'tge' mesgi'g mulin. Naijiangaptmnej ta'n teliaq!

MESGI'G ST'GE' MULIN TA'N ETLTEPGISO'TU'TIJ. ULA WITAPEWIJIG ANGAPTHI'TITL TA'N TE'SGL MULINN AQ MIMAJUWINU'G, WELTE'TMI'TIJ. MS'T GOQWEI WELPMIAQ, MU JENA'SGTNUG, LPA WIJEI ST'GE' GILI'GWEJUWO'GUWO'M.

Eei! Gigtoqa'sit ispisun gesigawgigto'qasit, mu jena'sgtlug. Gligg'ti, glaglaq glaglaq, pasna talugutijig ula ms't mimajuwinu'g?

Aqq tewjisespnaq! aq te'sg luqowaqane'!! Gwilmnej na'tami ta'n me' ijga' wantaqteg aq na'tuwen ta'n gisgnua'tugsitesgnug ta'n goqwei getu' gjii' tu' g.

THERIA : Gwe! Gis gnuwa'tuwitesnen ta'n goqwei 'gtlugowaqanm? Talo'tutl sa'qaw'e'l ntwi'gatigneiml, sa'qaw'e'g putaig ugjil nusapunn suspanign aq nemijgamijewei sigewe'gig apgaqojii'jig lasupe'g?

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Gwe' maljewe'jg nitaptu'ji'g, geitu amuj pugwelgl ta'n goqwe'l getu'gji'tuoq! Weltasi peitaioq etltepgoiso'tasg piltue'was'g goqwei. Mu telintugwe'gtnug ta'n telins'tasimg, ta'n telugutieg na tepgiso'tasultieg. Mawo'tuweg ta'n goqwei piteg piltui aq...

THERIA : EWNE'GIG PILUE'WASGO'Q!

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Tan'ma. Alt eimu'tijig pijo'tu'tij pugwelg gaqamilamu'g, muta amujpana tepgiso'tuweg. Nipi'g aq pase'gig nipi'g, nunme'se'w, wasiantejg aq gasawo'q, na tepgisagwetal.

THERIA : Mmm, mu telintuwe'gtnugus gatu!

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Ansue'g, amujpana waqama'tuweg 'ms't goqwei. Ta'sg mu gispiltue'wasgtnug piteg piltue'wasgo'qigtug aq amujpana getaq'qa'tasg. Tluwenes, temine'gl siggn, papitaqann wejitasgl piluamu'g nume'sew, sewisge'g altaqtet'gemgewei, eltoq wasoqotesg gisna lasgo'plaq, mu gispiltue'wasgtnugl negla.

LARINIE : Talo'tugup na telamu'g goqwei?

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Gi'l aq gngi'gug la'tutoqs'p na'tami se'g. Ugjil aligew aq papitaqann ta'n me gisie'wasgt'tew, eig telwegeg ta'n elitew aq ta'n gi'se'wa'sg goqwei magasan eig teluegeg, me na na'tuwen piluwei gisiulapettew aq gmu'j gis igo'tuten piluie'was'gt'tew. Ugjil mu elugwe'gw wasoqotesgewe'g, esgwiaq amjagu'nign, sewisge'gl altaqtet'gemgewe'l aq gaqoqsjig wasoqong, asgo'tmi'tij gamlamuti aq winjig, amujpana ela'tu'n telwegeg teluwi'tasg winjigl wenjiguwo'me'l ejiglegemg.

LARINIE : Eei, mesgig lugowaqan ugjil piltue'watmg aq egji'tn ta'n tla'tutes ta'n te'sg mjegei!

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Getlewei teluwen, pasna mu telimetuegtnug ta'n teliangamgug. Mawiapoqonmatultimg na, gitapaq aq 'gjigsu'g. Amuj gi's telimulg na amujpana tego'tmn ta'n goqwei e'wmn. Na mawimqamase'g pas'g e'wmn ta'n goqwei nuta'n.

LARINIE : Wela'lin, telte'tm nestasi: Agnutmuwa's 'ntjigsu'g ta'n tuijw nignaq 'gpisinan. Pasna igtig natgoqwei getu'gjitu: gatu tala'tu'n wegla telgi'gl pemamgiaql pisuwo'tasg newt gisitepgiso'tas'g.

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Tliangite'te'n st'ge' ula: mu na pisuwo'tasgtnug, awna gelulg 'ms't! Wegla na mego'tigl apoqonmati'l. Newt gisitepgiso'tas'g, seieggn netuwisgetasgl ta'n piltue'wasg elugut'i'jig ta'n iglitutl pile'l ta'n goqwe'l weja'tigl seieggn weja'tasg ta'n gisjiglaqtasg. Gelulg ugjil 'ggijinu ugs'tqamu aq gisa'toq lugowaqan ugjil pugwelgig mimajuwinu'g!

THERIA : Mmmm mu etug nestasiw...

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Ge' tluwenej ugsuwa'l't nunme'sewei pu'tai. Nunme'sgw wejitas'g mime'gtug ta'n wejiaq maqamigeg, mu gisapajiga'tm'g maqamigewigtug, aq winjig ugjil gamlamuti. Pas'g na 'ptigisei, welta'suwatmg piltue'wasg, sa'qawe'g nunme'sewe'g pu'taig aq piluwie'wasijig, mawo'tasultijig, gesipa'lujig, sewijsujig, nujgma'lutij aq elu'jig pile'g pu'taig. Ma talwegegtnug e'wasgtn pilei mimei maqamigeg wejiaq. Wijei ugjil sa'qawai eptaqan ta'n e'wasijig ugjil lian pile'g eptaqang. Me anawtig aq gelulg ugjil ugs'tqamu.

LARINIE : Na pilei nipi'g gisliaten e'wmg sa'qawai wa'wl t'an gnegl aq e'wasgl amalwi'gaqane'l wi'tatign. Eei, Ipa tluwegg pa'qalaiwaqan...

PILUE'WASGEWEI LUGOWINU : Ginu na pilue'wasg njipa'qalaiwa'ti'gw! Pasna mutt awanta'siw, ula pa'qalaiwaqan gis thiaq muta gilew aq 'gjigsu'g aq ta'n etlmawigultioq. Pilue'wasg wejpoqtlugweg giguwaq! Ta'n te'sg mjegeioq'igtug mu pijegewn, apsa'tu'n ta'n telpisuo'tmn aq apoqonmuwieg Itun pile'l goqwe'l.

Ta'n tuijw mawluguti'gw ugjil welmajieuti ugjil Ugs'tqamu.

THERIA : Nipi, pase'g nipi, nunme'sgw, wasiantejg aq gasawo'q: Nestasi. Ta'n tuji'w mu gisiapsa'tu gisna ilie'wmu, piluie'w'tes! Etawei ni'newei ewne'g pilue'wasito'q guisinn!

LARINIE : Na miguwimig, gewisin. Geggunum wigapu'g wenjusu'n ugjil ni'mamg. Je mu nuta'nug ilpilasgt ugjil ta'n teliala'tmg, na wellugweg!

THERIA : Pasna tala'tutes ta'n goqwei piwtign? Telta'sin gisilgittes wenjusu'nei piluie'wasg ugjil Itun pilei?

LARINIE : Gelulg gispipanigesin. Nenaq na'tuwen ta'n gisiapoqonmugsitesnug. E'pit ta'n maljewe'jg etlmawia'tij ango'tg iga'taan aq welnengl wasuwegl, minijgl aq maqamigeg wejsaqalia mijipjewei. Natnmianej!

Angapte'n, nujiga'taqet teliaq telues.
Migweite'tmn na gmtn nipi'g elu'g'p
ugjit mila'tnenu mimgwASN aq
gwiluwasin igtig toqwa'qeg? Geget
gaqig'sgamugwita'jig nige.

Weltasi gaqig's'gamugitajig na nipi'g, nige'
ta'n geitu gelulg 'mpisun ugjit Ugs'tqamu.
Ansue'g mu wijei twelita'wig apqaqogji'jitg
gisna nunme'sewe'g pu'taig. Me alagutijig!

Aq geitu mu gelulnug na ugjit ta'n telisqaliaqewaq
nujipiluie'wasultijig... aq je me', me glugt'soq mu
ewasultigusnig lpa pegaj!

LARINIE : Ntlamugsis aq nsugwis, na malple'wijig,
telimugsiegp newte'jgeg na'gwe'g mittuwalt'pnig
sulumgwal ta'n tlewenes mu weleinigupnn.
Angatmuwa'tip ugtlamiluw e'wmi'tipnn telwegegl.
We'jitu'tipnn tmawe jii'jgl aq musal nunme'sgul;
telpugwelgp ta'n goqwei gisimso'toqs'p na amujpana
pansa'tipnn aq getalqo'tua'tip. Gisiangite'e'n na?

THERIA : Winjig, ta'n etltluwen!

LARINIE : Mu geitm'g ta'n teligpije'g pisuwo'tasg
tetew ula nipugtug mu natgoqwei tla'tas'gtnug
jiglo'tas'gtn. Telta'sin etug njang aq unjanuaw aq
negmow unjanuwaq aq igtig 'lluwigneg enmapegsultijig
gu'gunmi'titew waqame'g nipugtg ta'n gisi alegoltitaq?
Ugjt mawo'tunew wasuwegl, loqte'gni'genga'tinew, aq
usg'tinew tajigoltijig wi'sisg aq nme'jg?

THERIA : Mu geitu aq sespete'tm. A'p'ja'tnej aq nat
nemianej mesgilg no'gmaw, negm neng pugwelg ta'n
goqwei... Migwite'tmn? Negm gegina'mugi'gup ta'n
goqwei sugl'ga'sg... na'tal piltuwa'sgl! Etlgina'masit ugjt
pa'qamajo'tmn ms't goqwei eteg maqamigeg aq lugwen
ugjt angweiwan wi'sisg aq miti'sg.

TA'N TUJI'W PEGISINI'TITEG WO'GMAGW, NA AGNUTMUWA'TIP TA'N TE'S'G GOQWEI GISNMITU'TIP AQ AGNUTMI'TIP TA'N GOQWEI ASGAIUGWITIP.

NO'GMAW : Amuj, gilew gisignu'tmasioqosneg natgoqwei! Nemitu gelulg'sne 'gnipg'muwoweg! Ansuwe'g, mu pa'qalaiu ta'n sespetas'ioq. Mu goqwei lugwatasg'tnug, ula ta'n te'sg mjegei siewtl'tetew... aq 'pje'tetew!

LARINIE : Talipije'gtetew?

NO'GMAW : Mu geitm'g, ta'n na telamu'g mjegei etug. Tlewenes, talta'sin talipije'g we'gow musew 'pgu gisna switis ewnisisegwa'taqan wesuwa'toq we'gow gaql'gaq aq apaja's'g maqamigeg?

TERIA : Epgu sismo'qrima't, na jujjig telta'sultijig amuj wigapu'g... Ni'n tluweg na'tami 1015 te's'gl aja'tigl?

NO'GMAW : Mu tetapu'te'mu'n, ansuwe'g. Nanipunqeq gispmiatal we'gov gaqiqig'sa's'g. Aq puwatmn ta'n teliangita'si, mu getlam's'tmu 'pgu gelulg ugjil ta'n telatalg juji'jji'j... gisna na ugjil wen piluwei.

LARINE : Oo'o, pegije'g na nanipunqeq!

NO'GMAW : E'e, pasna ugs'tqamug goqwei sugl'ga'sg, nanipunqeq naqsa'sg. Apgaqojji'jil metla'sipunqeq ajipe'j we'gaw gaqsugul'ga'sg. Pasna me jeme' ajiwinjig eig! Nunme'sewei a'pi 600 te'sipunqegl, aq nunme'sewei putai 100 glapis 1,000 tesipungegl. Pisewigg goqwei pituiptlnaqanipunqeq we'gov gaql'gaq. Gisigtlam's'tasin?

Angua'tegemg, ta'n tuji'w goqwei tela'mugl pegijjalamg'teg, aq gigpesan aq na'gu'set maw wiaqa'tegejig, seioqa'tegeg aq ma'muniapje'jigl wejiaqal. Wi'sisg pejimso'tu'tij aq gisa'lugwi'tij 'gsnugutinew. Geituoq ta'n mimajuaqan tellugweg wi'sisg mawiapje'jijultijig t'mg mawiapje'jijultijig toqo me' mesgilultijig malutasultijig, gesnugwega'lugwi'tij ta'n goqwei wiaqtmi'tij nespi'w. Ma'munjew getlewei na!

TERIA : 1000 te'sipunqegl... Ooo! Wejei tewje'gt'tew st'ge' mu nugu eimuti'gw sa'qawe'g wi'sisg!

NO'GMAW : Nato'q, mu tewji sa'qawe'g pasna amuj, gisa'q. Pana apaitaigus 1000 te'sipunqegl, newtugwa'lugutigup. Na gesmu pegisinugweg Wapei Wa'qei. Etugjel ultesgugwaqgupn piluwei mimajuwinu'g ta'n ijga gesgoltijig, pasna talma' mu naqig sa'qawe'g mesgilgig wi'sisg.

LARINIE : Geitu'n, teliaq geitu'sp pugwelg ta'n goqwei.

NO'GMAW : Ta'n goqwei geitu amujpana tego'tmu'g ta'n te'sg pisuwo'tasg. Mu angotmugg, apijmjega'tesnug maqamigew aq samqwan sipuigtug glapis Gta'nug, gaqimjega'tew ta'n telgi'g ugs'tqamu.

Nugumij aq Nemijgamij agipjulugsieg ugjil megite'tmneng Ugs'tqamu aq ta'n te'sg mimajuaqan. Miguwimugi'gw na 'Ggijiu Ugs'tqamu pas'g newte gigneninu aq ms't goqwei mawtaqane'wasg.

TERIA : Jugu'wa, ginu na nujiango'tegeigw ula gm'tginu. Ta'n tes'g goqwei gisgina'masi'gw ula nipp, gissa'se'wa'tesnug goqwe'l, aq amujpana na'tala'tegeigw nige' siawango'tmneng gm'tginu ugjil waqammnenug gamlamuti!

NA POQJO'TMI'TIJ. AMUJPANA TETAQA'TEJEJIG PUATMI'TIJ ULA'SGTN MESGI'G MAWTESGATULTIMG, WAQAMA'TAQATIMG GESMU APAJA'TI'TIGW GINA'MUAQAN 'TQO'NUG!

Geluge'g tetaputesgmu'g! Gm'tginu giswaqama'tu'weg! Ms't wen apoqonmuae:
mawgina'masultiegig, no'gmaq, gisigu'mimjuwinu'g, nujo'tmi'tij mawgiljatimgewei militamg, ta'n
amalitega'tijig, nutlugutijig jigistaqana'timg, nujo't a'tugwaqanei a'sei, nuttwaqama'toq mgumi,
maljewe'jg etlugutijig magasang, je we'qow 'Nnu' Saqamaw aq unaqapemg. Ge angapte'n ta'n
te'sgl munti'l gisigjuwa'tug!

Telimg't'p ms't wen ta'n telgis piluie'wasgl telglu'lgl ujit ugs'tqamu, toqoji'w tepgiso'tuwegp na
ta'n 'gjitelei mjegei mawo'tu'eg'p.

Nujeiugsieg ta'n goqwei getu tla'tuweg, ewene'gig malige'wg aq wisawimqatawe'gig malige'wg
ujit wiaqa'tmgewe'g iltaqane'wasitaq ta'n tuijw Mawio'mi app pmiaq. Ta'n telolti'gw
sa'se'wa'tu'g, iga'tegemgewei ganie'wim!

Ta'n tuijw se'saqasimgewei aq mawio'mi, pugwelgig gitapinaq gm'tginen agnutmi'tip ilie'wasg,
piluie'wasg, wiaqa'tegemg aq je me! Ta'n me gelulgp na geitmg mimajuwinu'g gis geitu'tij aq
pugwelg gi'stelugutijig pemiaq ujit me waqame'gtn enmigsg'gl ujit ms't wen. Me ugtugji'tu'n,
ta'n te'sit ettlugutijig mimajuwinu'g gm'tginaq tluetew igtig nipi'g. Welnujimetega'tijig aq
welijo'tmi'tij! Megite'tmeg ta'n wigultieg.

Ewi'gmepg ta'n tetaputesgmepg. Gisjigs'toqsp a'tugwaqan igana'timgewei, websit nitapinaq First
Nations of Quebec and Labrador Sustainable Development Institute (fnqlsdi.ca). Giswe'jitesg
etlapergsimgl aq se'saqasimgewei apoqonmultew panijgatmn je me.

Uli apoqonmultew gelulg tela'tegen! Getu weligsua'tuwegl pile'l teloltimgl. Gistla'tegetes elg!
Wijitgweiwitesnen? Melgiango'tmnej gm'tginu. Mawitaigw, tla'tega'tinej ujit Ipa pegaj mu wijnig
iga'tuanenug 'Ggiju Ugs'tqamu!

Ta'n etl mawitamg, eteg papitaqanei a'tugwaqanei a'sei ugjut mijuwajig aq militega'timgewe'l ugjut me gisiguwultijig mimajuwinu'g. Mu talwegegttug ugja'tunen goqwei, maqatuvi'gesultieg. Si'st tela'tatultimq ta'n telnasgwa'tatultieg mawqatamu'tieg ula gm'tginug!

A cartoon beaver wearing a yellow belt and holding a hammer, standing next to a tree trunk.

TEGELIE'MNEG 'MS'T GOQWEI

MLGIGNE'WUTI TA'N WEJIS- GALIAQL MS'T GOQWEI AQ WEJGWITA'JIG TLUWETAQ WELA'LIEG!

Ugjut mawte'mnen suliewei ugjut hockey ta'n mawmilitaieg, gna'taqana'tuwegl munti'l atla'wegne'l, menuvegas'gl alapilmn goqwei gisipgwatelmn. Mimajuwinu'g weligsua'tutil Ita'tig magasang aq Nnu Saqamaw unaqabemg etliangite'tmi'tij punie'wmnew nunme'sewel munti'l gm'tginaq. Welta'suatmegl ula angita'suwaqann.

Te'siegsitpu'g, ugju'pega'l gisilie'wut putai samqwan. Jijuwaqa, ta'n tujiw getu tla'tegei, pit'guto'tu minijgapu. Mu nuta'nug ugja'tn ta'n goqwei piteg nunme'sgwe'g pu'taig. Glug, glug, glug: welit'gpa'q aq mu mejega'tug gamlamuti!

Ta'n tujiw nipugtug eliei maw 'ntjigsu'g, wejgwala'gt'gig gisilie'watsijig 'ptaqang. Gesalg na wa'wigit eptaqan aq e'wg gasawo'ge'g telwegejig mijjin. Ginu teluweigw "moqwa" ugjut nipie'g gapji'jg, aq mu goqwei wejgwenuug Styrofoam. Anguwa'tuweg, mewisultieg, mentuggigtma'tieg aq nme'jugutieg welmeje'g mijipjewei ta'n mu nunme'sgw oqonpilas'gttug. Ango'tmeg, pasg wesuwa'tuweg ta'n goqwei nutaieg.

Pilei gegunm netugulimgwei aligew. Pita'qwe'e' ignmuipnn no'gmaw. Wasami apjejgl ugjut negm, asma welgman ni'n. Tlpisian st'ge' na, apjjgmujg ma nmili'gw lpa pegaj!

MINU'E'WMG

MU PIAMIN NAQA- MASE'TNUG AQ NA!

Ejjglaqtasg telamu'g goqwei st'ge' etlapetimgewei mawinjig! Ta'n tujiw telta'siane'g nutai pilei altaqte'gemgewei, telta'siap: ta'n gise'wasg wijei tlglu'lts. Me gelulg suliewe'gtug aq me gelulg ugjut gm'tginu.

Nignaq, ni'n nujo'tm "ni'mamgewe'l munti'l waqama'tn"! Newt jijtman ta'ngoqwei ni'maiap, a'pajinma'tu, gesipa'tu, menaq gesipa'tu. Gispasm elqamem'geweitug: na telweget! Wi'guwe'g pasna gisgatteg e'wasgtn app: gisgatpuguwin, gisgajein, maja'si!

Sewis'g'p sa'qawai nstqwanji'j gapalanji'j gis ma'munpapn, mesgi'gl newiggl misegnuij eltuwapnn. Nige gegunman sa'qawai' misegnuij ugjut waqama'tn wisawimgwe'g ntaltesgasimgeweim. Ge angapte'n ta'n telwasoqeg!

Newt gisamalwi'gig
etuwi'w ntnipi'm,
mawisa'g'l st'ge' tu'waqan
aq pijiegi ewne'g
malige'wigl tug st'ge'
ligpnignei tu'waqan:
ne'sisgl gisigetantuwan!

Apji'w alapites ugjil pase'g
nipi ga'jijo'qonei: amujpana
piluie'wasg ugjil ltn pilei
wi'gatign. Gisa'lig angite'tmn,
e'wm ta'n tuijw militgegi. Ge
angapte'n 'pgu'su'n gisitu, mu
ajiglugtnug goqwei e'w'mn
amalgna'timg.

PILTIUE'WE'N ME GELULG!

Mesgilg nti Quimmiq gisipqa'toq
nttabletm. Mu papuwqan...
Weja'tegemge'g mu nugu
elugwenug, ta'n etl piluie'wasg
goqwei magasan la'tutes.
Gwiluwasiap aq wejituwapn ta'sgl
magasann ta'n gis la'tutes.

Tepiaq telgil aq tepignai ugjil
matama'lan piltuie'was'go'q:
mawlamp ta'n telapugsig,
nujo'tm telugwei. Minue'w'mn
wi'gatignei, wasiantejg aq
nunme'sgw eltun goqwei pilei
na gelulg!

Ta'n etli angweiujig mijuwa'jijg,
gegunmeg ta'n etlsug'l'a'tegeg
wesgo'tegeg. mu ejigljo'tueg
mijipjewi ta'n estasg eptaqanigtug,
awna sug'l'ga'tuweg. Gisgajoltieg
apsa'tunen ta'n te'sg pisuwo'tasg:
wela'lugsieg ta'n teltepgiso'tasg
goqwei, aq 'ms't mawitaieg elugutieig.

SUG'LUG- WA'TEGEMG MJEGEI MATN'MU'G

Ge' 'pinqipiltua'taqatinej
nige' weja'tegemg!
'Mjegeio'q aq ewne'g
piluie'was'gewei malige'w nige'
geguna'titl ujgijnamji'jal,
wisawimqatawe'g malige'w,
etlmawo'tmg ms't goqwei
estas'g. Jugwita'gw,
sug'l'ga'taqatinej, mesig
sa'se'wiaq nige' pusig! Ta'n
etlmilitamg mawgiljemgewei
wesgowa's'g, ma pugweltnug
aljetg mjegei: amujpana
tepgisa'tu'g mjegei, telteg
ango'tmnenuug.

Gisa'lit maqtawe'g muin aq igtigig
wijei mui'naq, gespa'tuwap ta'n
te'sg goqwei ngweji'j ugtp'taqang,
mu estmuwap goqwei. Wigapu'g!
Tela'si 's'tge' sug'lea'gteget gelulg's
angita'suwaqan. Teluwei "Moqwa"
ugjil pisuwo'tmn goqwei!

Nm'tginen, te'sg ta'n goqwei
gis tla'tasg'tetew. Gigii'w
maljewe'jg wesgowita'jig
eteq 'ms't wen ugtiga'taqan.
Te's Ges'p'teg nugumij
ela'tieg. Ta'n tuijw etegl
msigu'l gisna nipi'g, iga'l'gig
ta'n etlsug'l'ga'tegeg elo'luj.
We'gow 'gtipunqeq, ms't
goqwei gispiltuwa'sgt'tew
aq gelulg'tew mjegei.
Lugowaqan ta'n wejisgalilq
tewji uliangamgug...

RESSOURCES / RESOURCES

Communauté métropolitaine de Québec, 2018. **JE RÉCUPÈRE mes résidus dangereux**, <http://www.teresidualsdangereux.com/>

Conférence Permanente des Intercommunales wallonnes de gestion des Déchets (COPIDEC), **La gestion durable des déchets, Dossier pédagogique (2e édition)**, https://www.hygea.be/uploads/docs/Dossier_peda_Gestion_durable_dechets.pdf

Écocentre Nikawi Aski-Manawan, **Page Facebook d'Écocentre Nikawi Aski-Manawan**, <https://www.facebook.com/ecocentrenikawiaski/>

Institut de développement durable des Premières Nations du Québec et du Labrador (IDDPNQL), 2008. **Réduire, Réemployer, Recycler et valoriser les déchets: Un Guide des 3RV pour les Premières Nations***, http://iddpnql.ca/pdf/guide3RV_fr.pdf
*Also available in English : http://fnqlsdi.ca/?page_id=64

Ministère du Développement Durable, de l'Environnement et de la Lutte aux Changements Climatiques, 2018. **Le coin des éducateurs**, <http://www.mddelcc.gouv.qc.ca/jeunesse/pedago/index.htm>

Ministère du Développement Durable, de l'Environnement et de la Lutte contre les Changements Climatiques, 2000. **Politique québécoise de gestion des matières résiduelles 1998-2008**, <http://www.mddelcc.gouv.qc.ca/matières/politique1998-2008/politique-mat-res-98-08.pdf>

MRC Côte de beaupré, 2018. **Matières résiduelles**, http://www.mrcotedebeaupre.com/sp_matières_résiduelles.shtml,

MRC Côte de Beaupré, **Une gestion durable des matières résiduelles**, **Page Facebook d'une gestion durable des matières résiduelles**, <https://www.facebook.com/matieresresiduellesdurables/>

MRC de Sept-Rivières, 2013. **L'Écopatrouille en action, L'heure du conte écologique**, <http://www.ecopatrouille.org/main.php?sid=m&mid=75&lng=2>

Recyc-Québec, 2018. **Récupérer c'est recréer**, <http://recreer.recyc-quebec.gouv.qc.ca/quoi-recuperer/>

Recyc-Québec, 2018. **On en prend soin**, <http://onenprendsoin.recyc-quebec.gouv.qc.ca/>

Semaine Québécoise de Réduction des Déchets (SQRD) 2017. **Fiches d'activités et répertoires**, <https://sqrdf.org/fiches/#1499199464283-32eec8c7-e5ca>

Vicky Violette, 2009. **Guide pédagogique, L'école mon environnement**, <https://fichiers.crelanaudiere.ca/Guidep%C3%A9dagogiqueLecolemonenvironnement.pdf>

DANS LA MÊME COLLECTION / IN THE SAME COLLECTION

IDDPNQL / FNQLSDI (2015). **À la découverte des habitats fauniques d'espèces à haute valeur culturelle pour les Premières Nations | Discovering Wildlife Habitats Of Species Of High Cultural Value For First Nations**. 29 pp.

IDDPNQL / FNQLSDI (2016). **Reportage au pays des Premières Nations : Qimmiq explore les effets des changements climatiques | Reporting from the Land of the First Nations: Qimmiq Explores the Effects of Climate Change**. 126 pp.

IDDPNQL / FNQLSDI (2017). **Le développement durable : paroles de jeunes adultes des Premières Nations | Sustainable Development : Voices of First Nations Young Adults**. 143 pp.

IDDPNQL / FNQLSDI (2018). **L'été incroyable de Theria et Larine : Cahier d'activités sur la gestion des matières résiduelles | Theria and Larinie's Incredible Summer : Activity Book on Residual Material Management**. 20pp.

IDDPNQL / FNQLSDI (2016). « Quand je serai grand(e), je serai... » **À la découverte des métiers et des professions de l'environnement : modèles de réussite chez les Premières Nations | "When I Grow Up, I Want To Be ..." Discovering Environmental Trades and Professions: Role Models For First Nations**. 28 pp.

IDDPNQL / FNQLSDI (2017). **L'efficacité énergétique et les énergies vertes chez les Premières Nations | Energy Efficiency and Green Energy Among First Nations**. 82 pp.

IDDPNQL / FNQLSDI (2018). **Le bâton de parole est aux femmes autochtones; Elles prennent la plume pour partager leurs visions du développement durable | Indigenous Women's Turn to Take the Talking Stick: They Are Putting Quill to Paper to Share Their Vision of Sustainable Development**. 312 pp.

* DISPONIBLE GRATUITEMENT EN FORMAT ÉLECTRONIQUE
* AVAILABLE FOR FREE IN DIGITAL FORMAT

N'oublie pas d'aller visiter le site de l'IDDPNQL pour visionner les capsules vidéos sur notre aventure!
Don't forget to visit FNQLSDI's website to watch the videos of our adventure!

Notre engagement envers la Terre-Mère

Our Commitment to Mother Earth

iddpnql.ca | fnqlsdi.ca

IDDPNQL
INSTITUT DE DÉVELOPPEMENT DURABLE DES
PREMIÈRES NATIONS DU QUÉBEC ET DU LABRADOR

FNQLSDI
FIRST NATIONS OF QUEBEC AND LABRADOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT INSTITUTE